

16 КОЛОРИ!

WHEN I THINK OF ALL THOSE
YEARS WHEN I WUZ A COMPLETE
G FER
THEM WUZ A COMPLETE G FER
STITCHES!!
STILE!
!!!

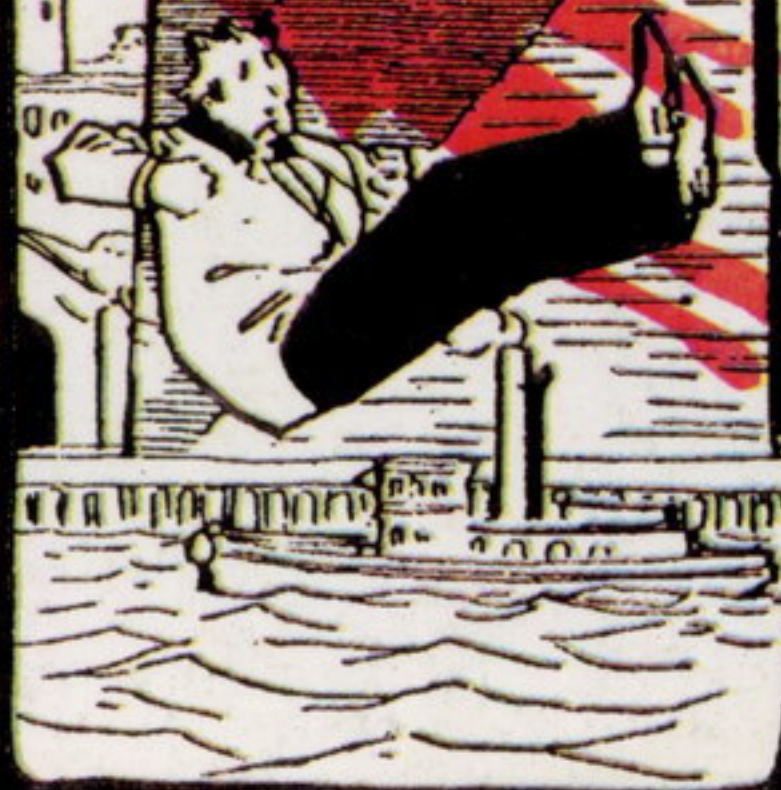
МАЈ

МЕККЕЈ
ВУДРИНГ
КРАМБ
БРАУН
ПЕШЕВ
ЗДРАВКОВИЌ
М.НИЧЕВСКИ
СТАНКОВСКИ
ВУЛКАНСКИ

RAW

THE WATER. NOW!
ONE SOUSE, AND ITS
ALL ONE LIFE IN
THE NEW WORLD
CANT BE ANY WORSE
THAN IT IS HERE, NO
MATTER WHERE I
GO. MY FRIENDS WILL
CALL ME A FOOL

BP

**ВИНЗОР
МЕККЕЈ**

**ЧЕСТЕР БРАУН
ЕД СРЕКНИОТ КЛОВН**

**КРАМБ
ФРИШ СУПЕРСТАР**

**ЦИМ ВУДРИНГ
СВИЊЧО**

**ВУЛКАНСКИ/СТАНКОВСКИ
ЛАБРИС**

ДИЈАНО-РАЦЕ

МИЛЕ-ШАМПИОН!

RAW

ЛИФТ

одговорен уредник: П. Вулкански
графички уредник: Н. Гелевски
компјутерско уредување: КОМА
адреса: ул. Ал. Мартулков 13, Ск.
тел. 317-008, 31 11 22

насловна страна: Бобан Пешов
задња корица: А. Станковски
Соработници: Дијана, Били,
Сања, Надица, Венка, Љи
а, ка

Постоиме. Сега за сега, фала богу, ко и сé. Но, ние можеби повеќе гравитираме кон она лажливо постоење на шегобијното мастило, или таква некоја иронична фантазмагориичност. Веќе следниот пат може да не нема, и тоа е супер тренинг - дрил, речиси - по метафизика, по релативност, по Теорија на ништожеството. А и еден од следните Лифтови ќе биде таков, програмиран за самоуништување, самиот по себе еден некрофилски перформанс; читаш читаш и - паф!, го нема, мастилото испарило.

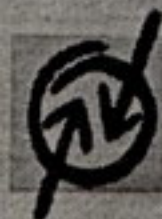
Но, ете, сето тоа е нормално во земјата чие име за месец мај е: Последниот кинески чмар (т.е. специјална кратенка за УН: ПКЧ; мала ретроспектива на имињата: Terra Incognita, Дизниленд, Маусдонија, Бестрагија, Сателитко, Минорија, Српска Тунгузија, Јужен Кипар, Коминтерновско-Ватиканска Измислица - КВИ... - праќајте предлози за нашата неидентификувана земја, како и симболи, се разбира, ова е стрип-списание!).

Поради секакви можни проблеми (в. Марфијеви закони) можни се разни претумбации во содржината на овој Лифт, такашто не верувајте во она што пишува, и обратно, важно дека колорите се внатре, дека има многу добри стрипови (и тоа наши!), и дека, сепак, еве не, магливи, вакви-такви, исцртани со испрекинати линии (наречете ги: опскурност, опсценост, црн хумор, чудна иронија, артифициелни пренемагања, наречете не!, тоа е играта!), а останатото (празно, или она што не ви е јасно или ве иритира) доцртајте го сами, ковертирајте го и спуштете го во оние жолти сандачиња кои одвнатре всушност се бескрајно длабоки лифтови.

Пандалф Вулкански

ОД ПРИВАТНОТО ТЕФТЕРЧЕ
РЕНЕ ФРЕНЧ
ЧАРЛС БРИС

СПОНЗОР:
ИНСТИТУТ ОТВОРЕНО
ОПШТЕСТВО, МАКЕДОНИЈА

*Vinsor
McCay*

Џудий О'Саливен
ВИНЗОР МЕККЕЈ,
АМЕРИКАНСКИ МАЈСТОР

Кариерата и постигнатиот успех на Винзор З.МекКеј (*Winsor McCay*) се типично американски. Од сите е запомнет по својот стрип, прото-надреалистичкиот сон, епот "Малиот Немо во Земјата на сонштата", а историчарите го карактеризираат како еден од татковците на американскиот анимиран филм. На патот кон својот успех МекКеј бил и бележит сликар, театарски актер, цртач на постери, патувачки уметник во еден тип на театар (да го наречеме водвил, иако значењето е покомплексно, а ние денес немаме такви "театри" за споредба). МекКеј ги нацртал воведните цртежи и комплетната концепција за спектакуларната музичка верзија на "Малиот Немо" на Виктор Херберт. Со други зборови, неговата кариера е речиси парадигма за успехот на американските уметници, кои им даваат првенство на искуствата од реалниот свет, пред формалното академско образование.

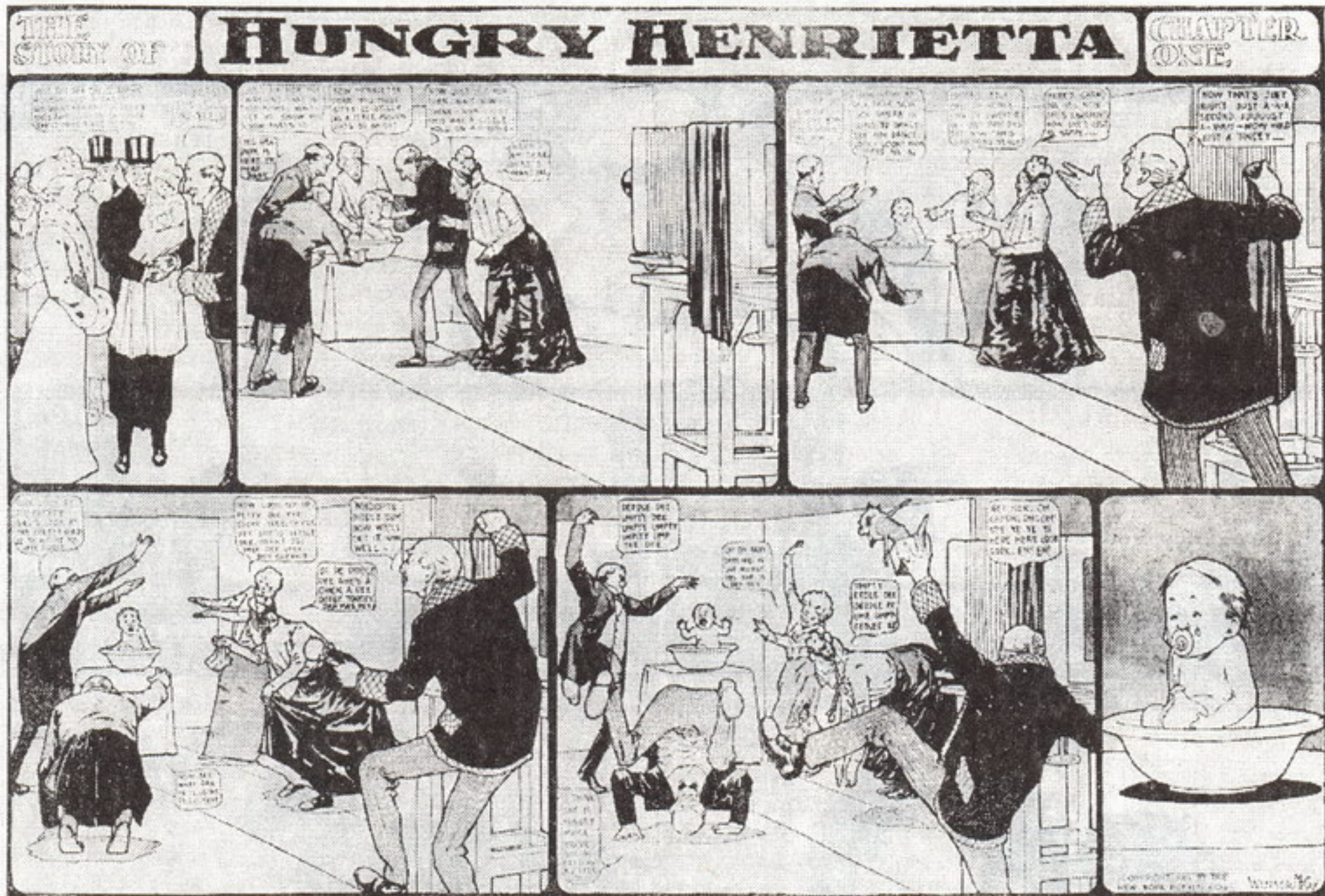
МекКеј е роден во Спринг Лејк, Мичиген, на 26 септември 1871 година, како син на Роберт МекКеј, шумски работник и претприемник на недвижен имот, и неговата сопруга Џенет Муреј МекКеј. Еден краток временски период ги следи инструкциите на уметникот Џон Гудисон во Ypsilanti Normal School, од кого ја научил прецизноста за перспективата и перфекционистичкото посматрање. Потоа заминува за Чикаго, каде се вработува во фирма специјализирана за правење огромни, дречливи постери, на кои биле насликани атракциите од рекламираните мелодрами и патувачките циркуси. На тие прекрасни цртежи се наоѓале "жени со брада, голтачи на мечовии и оган, и слични атракции".

Некаде околу 1889 год. МекКеј пристига во Синсинати, дојден како истакнат цртач за патувачките карневали, но останал како "сценски уметник" и цртач на постери во Кал и Мидлтонс Вајн Стрит Дајм Мјузеум, во

некој вид шоу на чудаци. Во контраст со студиото на МекКеј, "нечистата, мала соба на најгорниот кат од музејот", фасадата на Кол и Мидлтонс, декорирана од него самиот, била во пламени бои и бизарни форми. Бил инспириран од "исплатливите извитоперени експонати" во шоуто, во кое имало "серија де лукс дебели жени, змии, живи скелети и костести мажи". "Како правило - кажува Монгомери Фистер, драмски критичар во "Синсинати Комршл Трибјун" - блескаво илустрираните украсени фасади беа инспирирани од самиот "театар": огромни змии што ползат по пурпурните мрачни шуми, момче со кучешка фаца и накострешена коса... Ана Милс, девојката со огромни стапала, која зазема истакнато место... "што е ова?" - прашува, грицкајќи коска меѓу своите тестерасти заби, човек без раце, кој шије чорапи, држејќи ја иглата со ножните прсти, и слични нешта, насликани".

За несреќа на музејот, "интересот беше поголем однадвор (за фасадата), отколку за самата продавница на чуда". Оваа декада на "интимност со гротескното" го има печатот на МекКејовиот стил, и неговата подоцнежна работа е полна со карневалски мотиви, вклучувајќи ги разните искривувања кои се добиваат со трик-огледалата, егзотичните животни, клоновите и танцувачите.

Друго влијание во работата на МекКеј се случува за време на неговото петнаесетгодишно работење во Синсинати, како уметнички репортер. Чудните реклами што тој ги правел го вознемириле граѓанството на Синсинати, "нерегуларно вработен новински уметник сака да црта кошмари". Во "Синсинати Комршл Трибјун", МекКеј во техниката на новинското илустрирање е подучуван од Џо Александер, менаџер за илустрации. Меѓу илустрациите наменети за "Трибјун" во 1898 год. има црно-бели пејсажи цртани врз фотографии, детални архитектонски ентериери и серија, може да се наречат прото-стрипови, кои се илустрација на сатиричните стихови на Џек Аплтон. Работата од овој период на МекКеј е окарактеризирана со изобилство стрип-кадри, мноштво црно-бели пејсажи и

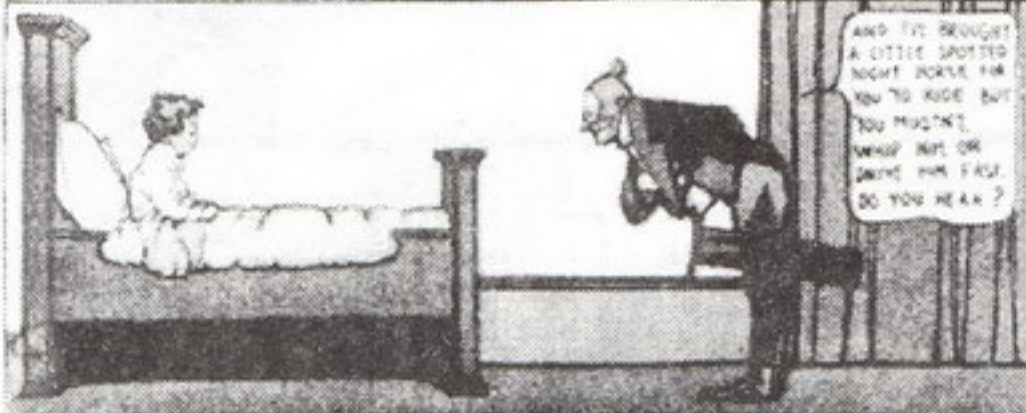
Гладната Хенриета, 8 Јануари, 1905

користење на разновидни текстови. Неговата стилска едноставност може да се види во неговите калиграфски карикатури.

Можеби најважното искуство за МекКеј произлезе од неговото работење како уметнички репортер, каде го исползува особениот систем на "скицирање напамет", со помош на кој засновал извесни формули за претставување на телата во движење и мирување. Во почетоците на "Приказните од Гаволестата џунгла од Феликс Фидл", МекКеј користи такви начини, не да ги наслика актуелните објекти, туку да го оживее фантастичниот свет. (Придружените стихови на Џорџ Рендолф Честер, низа од 43 илустрации се објавени во "Синсинати Енквајрерс" од 1903, во додатокот од 18 јануари до 18 ноември.) Епот го демонстрира талентот на МекКеј за креативно дизајнирање на новинските страници, особено на воведните теми; сето тоа го потсетувало на неговото работење во Њујорк, истражувањето на егзотичниот свет на џунглата, крволочните ѕверки и метаморфозите.

Секоја од "Приказните..." ја опишува адаптацијата на нежните и убави животни кон суровиот свет на преживувањето. Тука се: "Како комарецот ја добил својата боцка", "Како алигаторот ја добил својата голема уста" и "Како лавот го добил својот урлик". Во оваа серија, МекКеј ги создава двата знаменити типа, кои се појавуваат во секоја авантура: Феликс Фидл, авторот, глуп стар човек со долга бела брада, висока шапка и актовка, кој на секоја трансформација гледа со голема рамнодушност и ликовите на "Гаволестата џунгла" кои подоцна ќе се појават во "Малиот Немо во земјата на соништата", МекКејовиот најуспешен стрип.

Успехот на "Приказните од Гаволестата џунгла" при крајот на 1903 год. му донесе ангажман во "Њујорк Хералд" и "Њујорк ивнинг телеграм" од страна на нивниот издавач Џејмс Гордон Бекет. За "Хералд" МекКеј ќе ги направи стриповите "Гладната Хенриета" и "Малиот Семи Икавецот", кои во далечната 1905 год. претставуваа тест за уметниковите експерименти во анимацијата. На пр. во епизодата од "Гладната Хенриета",

1. LITTLE NEMO HAD JUST FALLEN ASLEEP WHEN AN OOMP APPEARED WHO SAID YOU ARE REQUESTED TO APPEAR BEFORE HIS MAJESTY, MORPHIUS OF SLUMBERLAND.

2. NEMO WAS SURPRISED AS WELL AS DELIGHTED TO RECEIVE THE KING'S INVITATION SO HE SCAMPERED OUT OF BED AND MOUNTED THE SPOTTED HORSE.

3. SLUMBERLAND IS A LONG WAY OFF THROUGH MANY MILES OF WIND SCENES SAID SOMNUS BUT BE GOOD TO HOLD ON AND YOU WILL ACHIEVE THERE SWEET AND SOUND.

4. AFTER TRAVELING SOME THIRTY MILES HE ONLY GOT THE OOMP'S ASSISTANT WHO CAUTIONED HIM AGAIN TO BE CAREFUL ABOUT HOLDING ON.

5. NEMO OBTAINED UNTIL HE CAME UP WITH A GREEN KANGAROO WHO CHALLENGED HIM TO A RACE HE ACCEPTED BECAUSE HE THOUGHT IT WOULD BE SO EASY TO WIN WITH SOMNUS.

6. WHEN HE FOUND THE RACE WAS TO BE A FREE-FOR-ALL HURDLE RACE WITH ALL KINDS OF STRANGE LIVING CREATURES ALSO OBSTACLES HE FACETIOUSLY WITHSTOOD THEM.

7. AS THE RACE CONTINUED HER SPUNK WAS UP NEMO FOUND HER BEYOND HIS CONTROL AND SHE BEGAN TO REAR UP TRY AS HE MIGHT NEMO COULD NOT HOLD HER BACK.

8. THEY FAIRLY FLEW THROUGH THE SKY UNTIL SOMNUS STOPPED HER AT LAST NEMO CLUNG ON AT THE SADDLE BUT COULD NOT HOLD HER BACK.

Малиот Немо во земјата на сонштата, 1905.

објавена на 8 јануари 1905 год., бебето протагонист е однесено на фотограф. Сликите од втората до петтата се идентични во поставувањето, видени од истото фиксирано место на гледање, ако окото на уметникот е објектив на апаратот. Единствено позицијата на фигурите се менува од рамка во рамка, во сооднос со развивањето на дејството. Возбудувањето кое го произведува стрипот е визуелно; додека роднините и фотографот изведуваат апсурдни акробации да го привлечат вниманието на бебето, Хенриета вреска.

Во спротивност со експериментите во претставувањето на вообичаеното движење, обработено во "Хангри Хенриета" и "Литл Семи Сниз" во епот "Сонот предизвикан од зајачко месо", МекКеј го свртува интересот кон психичкиот живот на возрасниот сонувач. Секоја епизода прикажува различен протагонист чиј сон ќе "влета" во кошмар, во кој има многу егзотични месојади од "Приказните од Гаволестата џунгла". Овие кошмари не се предизвикани од дроги или алкохол, туку едноставно од јадење Велшки зајак. Интензитетот на стравот во сонот варира од блага неблагодарност, која прераснува во бегање без здив, и во хорор чувството на прогонување. Визуелните искривувања без сомнение се инспирирани од циркуските трик-огледала од петпарачкиот театар, кој продолжува да влијае врз МекКеј. Изборот на темите е од литературата на 19-иот век, отелотворена во стрип. Така во една епизода несреќниот сонувач е жив закопан, како во расказот на По, во друга се среќава со својот двојник (има повеќекратен "близак"), заедничка тема и за американската и европската литература. Исто така, помеѓу "Соновете од Гаволскиот Велшки зајак", од 1905 год. е епизодата што го најавува МекКејовото враќање кон "водвиљската естетика", со што ја започнува следната година. Во неа сонувачот, постар маж, се жени со прекрасна млада дама и зема "младешки таблети". Но, овие се и премногу ефективни, па од првата до седмата сликичка тој е претставен од стари

години до детството. "Водвиљизмот" на МекКеј се состоеше од серии кратки скечеви, насловени како "Седумте години на човекот", каде уметникот ги опишува ликовите "од колевка до старост, никогаш не менувајќи ги основните главни црти од лицата на неговите субјекти". Во 1906 год. е направена добро познатата филмска адаптација на МекКеј, "Злобниот зајак" од Едвин С. Портер.

Вториот стрип МекКеј го прави за "Ивнинг Телеграм" во 1905 со наслов "Пилгримовиот прогрес" кој дојде последователно по "Сонот предизвикан од демонскиот зајак". Насловот на стрипот е земен од ремек-делото на Џон Бањан, автор од 17. век. Главниот јунак е висок, слаб маж, облечен во црн костум и висока шапка, кој носи актовка на која пишува "Досадна грижа". МекКеј ја објаснува својата интенција во креирањето на стрипот, која е нешто како нотирањето на судските цртежи, кои ги користел од Gelman Collection во Универзитетската библиотека на Охајо. "Во Прогресот на г-дин Бањан - пишува авторот - тој се обидува на сите можни начини да се ослободи од товарот "Досадна грижа", но тој како мачка одново се враќа. Стрипот ми претставуваше голема забава и мислам дека е исто толку добар, како и "Сонот..." Неговиот товар (актовката) е залепен до него, тој се обидува да го изгори, закопа, фрли во море, разнесе на парчиња, да ја продаде актовката, дури подари, да ја фрли од воз, да ја газат автомобили, сешто се обидува да се ослободи од актовката-товар, но не успева. Се надевам дека моите моите обиди ќе ви бидат интересни".

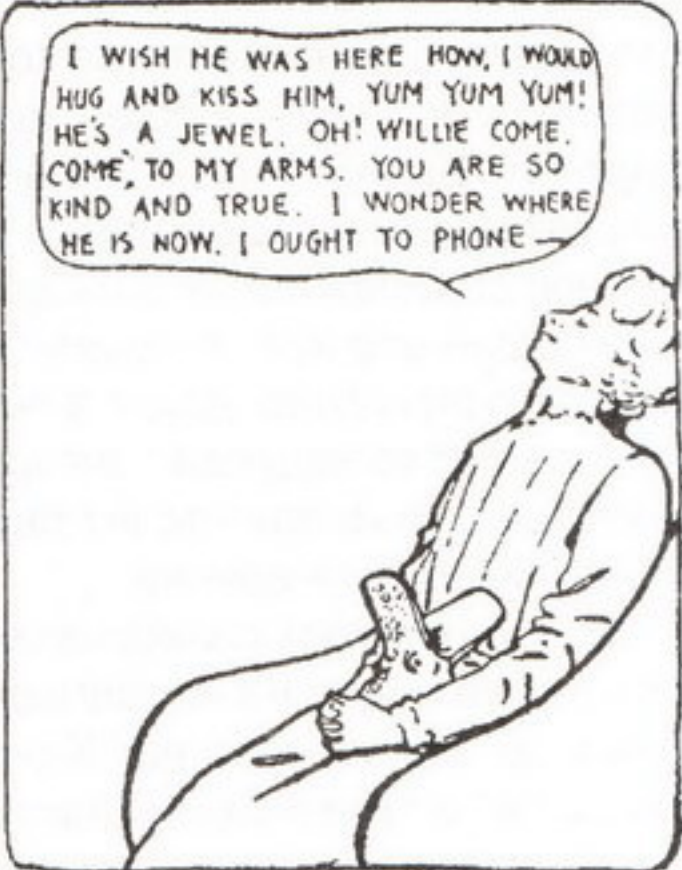
Во работењето на МекКеј од 1905 година можеме да видиме две можни насоки. Во светот на "Зајачкото месо", монотонијата од секојдневната егзистенција е заменета со алтернативен универзум во кој владеат непредвидливи закони. Во "Пилгримовиот прогрес" дневните грижи го притискаат протагонистот со претерана сила. Овие две тенденции ја покажуваат перманентната напнатост во работењето на МекКеј. Елементите од секојдневното

OH! WHAT A BEAUTIFUL PRESENT. I WONDER WHO SENT IT TO ME. I'LL WAGER IT WAS WILLIE. ISN'T IN HAND-SOME? REAL ALLIGATOR SKIN. OH ISN'T-

AH! YES THERE'S HIS CARD "FROM YOUR LITTLE WILLIE" ISN'T HE SO GOOD TO REMEMBER ME? WILLIE HAS SUCH A LARGE HEART ANYWAY IT'S JUST LIKE HIM, WELL! WILLIE YOU'RE ALL RIGHT, OH!

I WISH HE WAS HERE NOW, I WOULD HUG AND KISS HIM, YUM YUM YUM! HE'S A JEWEL. OH! WILLIE COME, COME TO MY ARMS. YOU ARE SO KIND AND TRUE. I WONDER WHERE HE IS NOW. I OUGHT TO PHONE-

HIM AND THANK HIM FOR THIS PRECIOUS GIFT. I WONDER IF HE WILL EVER PROPOSE TO ME. IF HE DOES I'LL SAY "YES" SO QUICK IT WILL MAKE HIS HEAD SWIM, OH! I'M SO LOVESICK. I'M SO CRAZY ABOUT THAT MAN OH-

OH! EH! I! OH GET AWAY! YOU- OH! YOU HORRID MONSTER WHAT- HOW DID YOU- WHERE DID YOU

GO WAY GO AWAY GET OUT EH? YOU AND THAT PEANUT HEADED WILLIE OF YOURS. I WISH HE WAS HERE; HE AND HIS FRAZZLED FACE-

I'LL SHOW YOU SOME THING NOW UNLESS YOU CAN RUN FASTER THAN I CAN AND I KNOW YOU CANT DO IT. COME HERE

COME HERE TO ME YOU LOVE SICK MAIDEN AND YOU'LL WANT NO PURSE OF ALLIGATOR.

HELP! HELP! OH! MURDER! OH FUDGE I WAS DREAMING. I DECLARE I'LL NEVER AGAIN EAT ANOTHER RARE-BIT OH! SUCH A DREAM OH DEAR! OH!

31145

Сон предизвикан од зајачко месо, 1905.

живеење постојано се натрупуваат во светот на фантазијата, такашто почнува да се назира фантастичниот свет на "Малиот Немо во земјата на соништата", кој настапува по три години.

Првата епизода од "Малиот Немо..." е објавена во "Њујорк Херолд" на 15 октомври 1905 година, со што е направено разграничување меѓу поранешниот труд на МекКеј од новонастанатиот. Иако "Малиот Немо..." исто како и "Зајачкото месо" е сон-стрип, неговиот протагонист е дете, не возрасен. Синот на МекКеј, Роберт Винзор, е моделот за Немо, кој е било кој млад човек, како што и самото латинско име кажува: "немо" - значи "никој". Во "Земјата на соништата", фантастичните авантури, вклучувајќи го патувањето во времето и просторот, се појавуваат во свет со грандиозна архитектура, веројатно инспириран од чикашката Колумбиска Изложба од 1893 година.

Специфичниот стил, во кој овие авантури се нааправени, е постигнат во време кога американците беа многу заинтересирани за арт-ноувеау. Ентузијазмот на Америка кон кривата линија и досадното шаблонизирање, кулминира во триумфалниот прием на Алфонс Муха во Њујорк во 1904 година, кога во исто време тој го отвора американското студио. МекКеј ги трансформира кривите линии и ирационалната боја на арт -ноувеау. Со помош на успешното сликовито искажување и текстуалната содржина во балоните, тој наметна визуелна нарација, давајќи му сосем личен печат на интернационалниот стил на пресвртницата од векот. Повеќето од ликовите во "Малиот Немо" се позајмени од речникот на арт-ноувеау (пауни, лилјани, лебеди и изобилство на водена флора). Елементите од традиционалните приказни се исто така задржани, пример за тоа е приказната за стариот крал, неговата убава, млада ќерка (како во приказната за кралот Мида) и натпреварот во кој треба да победи најдобриот младич. МекКеј внесува свој личен печат во користењето на ликовите, кој произлегува од неговото работење со

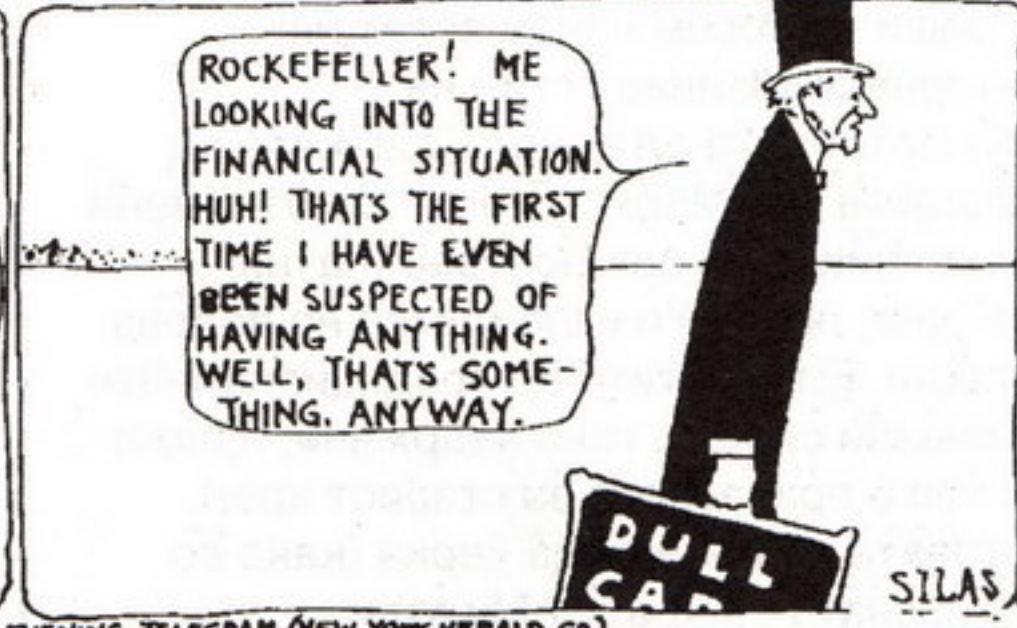
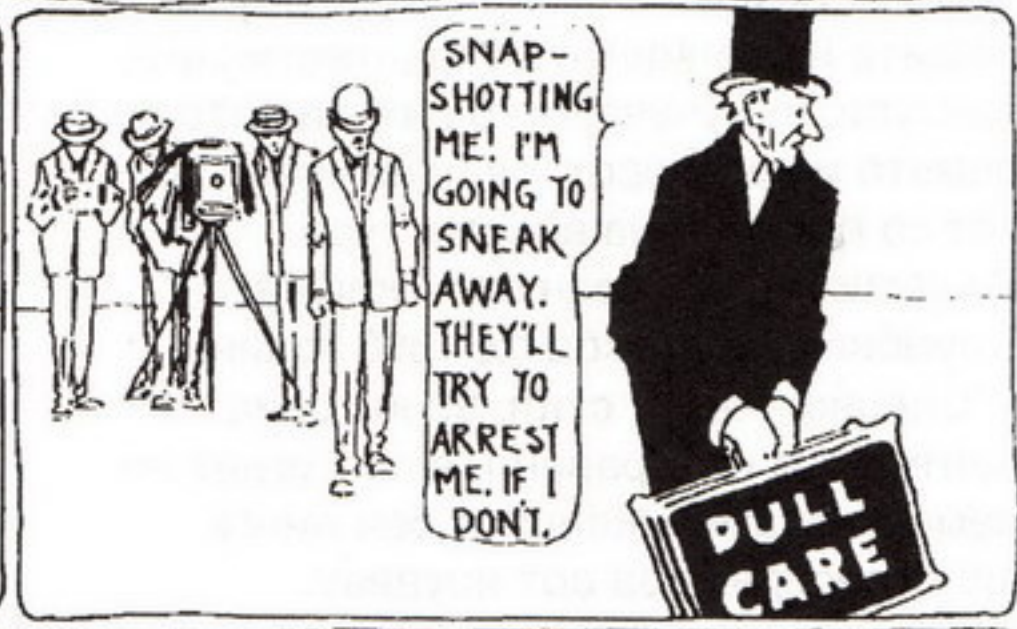
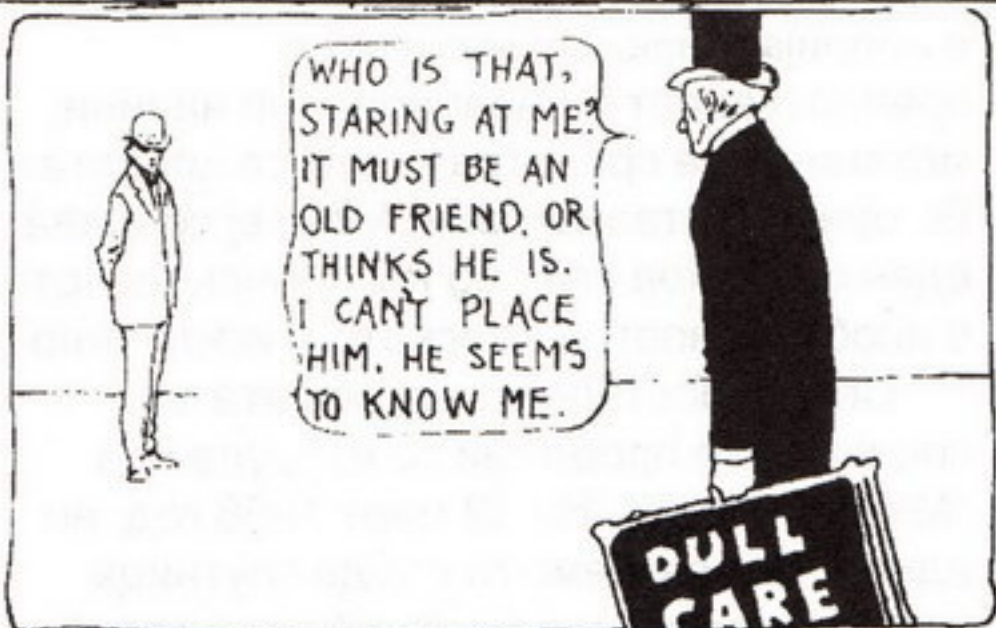
карневалите и петпарачкиот театар, (егзотични животни, клонови, разни изведувачи и накази). Во неколку аспекти, МекКејовата визија опфаќа надреалистички истражувања: надворешноста е нестабилна, природата е непријателска, објектите се преплетуваат на ирационални начини, механичките средства често се користат. Во овие фантазмогории, МекКеј создава еден поинаков свет во кој неочекуваното е вообичаеност, а земското е исклучено.

Сепак, постепено, опсесијата со социјалните проблеми се натрупа врз "Малиот Немо". На 22 март 1908 год. во една епизода Немо го следи глутница волци (традиционален симбол за глад), дури во самиот град Шентитаун, што ја прикажува разорната сила на урбаната средина. Додека влегува во еден беден квартал во градот, Немо се среќава со ангел, кој му дава скиптар. Немо ќе го искористи скиптарот за да прогледа слепиот и да прооди сакатиот. Враќајќи му ја ампутираната нога на едно момче, Немо ќе му рече: "фрли ги патериците"! Насобраната толпа зинува од чудење: "Види! Го излечи сакатиот! Кој е тоа?" На 19 април 1908 год. Немо, како и Христ, враќа во живот дете на умирање. По одењето во црква, тој вели: "Сега сум подготвен да ја видам твојата болна сестра. Каде живееш? Каде е тоа? Одиме кај неа веднаш!" На вратата од станот Немо се сретнува со мајката на детето, која во рацете држи распарталено дете. Веднаш до влезната врата стои документ за исфрлање од станот. На мансардата, девојчето на умирање спие во сандак со слама. Немо го допира нејзиниот сандак со скиптарот и тој се претвора во златен саркофаг, а таа се буди во поле на велигденски лилјани (традиционален симбол на воскреснување или повторно раѓање) исто како што него го будела мајка му да ги бара велигденските јајца. Немо го изразува своето незадоволство од немоќта да ги промени социјалните проблеми: "Да, јас сум тој кој сонува. Така и си мислев! Пих!"

Социјалните проблеми повторно се пројавуваат во фамозната Марс - тема, во последната голема авантура од "Малиот

A PILGRIM'S PROGRESS

By MISTER BUNION.

SILAS

COPYRIGHT 1906. BY THE NEW YORK EVENING TELEGRAM. (NEW YORK HERALD CO.)

Прогрессот на Пилграм, 1906

Немо" (април 1910), што се гледа во неговото зголемено внимание за дијалогот. МекКеј се обидува да каже нешто што не може да се изрази само со сликовен приказ, туку бара печатен збор. Како што воздушниот брод се приближува кон планетата, патниците од Шумбекланд забележуваат дека Марс е преплавен со знаци: *Приватна сопственост, Забрането Минување, Подалеку од овој воздушен простор.*

Во третата рамка се слушаат пофалбите од сопственикот на домот, рекламната табла пее: "Зошто да плаќаме кирија? Имајте дом на небото! Рефренот се повторува: "You'll have pie in the sky when you die".

Слетувањето на бродот на гледачот му овозможува да ги види стотиците идентични домови, каде не се гледа никаков знак на човечки живот или вегетација. Одеднаш, Немо сфаќа дека не може да дише и тој колабира. На палубата долетуваат двајца Марсовци со нозе како патки и ги информираат патниците дека на Марс, дури и кислородот мора да се купи од тиранинот, капиталист, Б. Гош.

Подоцнежните најголеми успеси на МекКеј се на полето на анимираните филм. Голем број од МекКејовите анимации се инспирирани од неговите стрипови. Реализиран од Витаграф на 8 април, 1911 година, цртаниот филм "Малиот Немо" ликовите ги има позајмено од неговиот претходен стрип: противникот, Флип, злонамерниот Немирко, Малиот Немо лично, принцезата, физичарот од Земјата на соништата, доктор Пил (наброени според редот на појавувањето). Несвојствено за

Диносаурусот Герти, 28 Дек. 1914.

стрипот, анимацијата нема специфичен заплет.

Конвенционалното драмско развивање на дејството е заменето со апстрактен анимизам. Секоја точка и линија имаат единствена виталност да се метаморфозираат во растение, животно, апстрактна форма. Дистинкцијата помеѓу анимираното и неанимираното е нејасна, па така линијата еднакво лесно може да се претвори во човечко тело, како и во украсна шара.

Во адаптирањето на

ликовите од стрип за анимиран филм, МекКеј ќе ја има помошта од неговиот млад пријател и сосед Џон А. Фитцимонс.

По комплетирањето на "Малиот Немо" во јануари, 1911 година, МекКеј започнува со својата втора анимација "Приказна за комарецот (како комарецот оперира)", завршена во јануари 1912 година. Исто како што е случај и со "Малиот Немо", и втората анимација се базира на стрип. Во овој случај, инспирацијата е од една епизода од "Сонот од зајачко месо", во која еден филистерски комарец се распрскува, откако ненаситно ќе се нацица крв полна со алкохол. Неговиот главен протагонист е Стив, nonшалантен градски комарец, гиздаво облечен, во стилот на Феликс Фидл. Откако ќе ѝ се поклони на публиката, Стив си ја острицицалката врз каменот што го носи во актовката. Пиејќи ненаситно од крвта на сонувачот, Стив експлодира. Во сите цртани филмови на МекКеј има нераскинлива поврзаност помеѓу стрипот и филмот.

Додека се прикажуваше "Приказната за еден комарец" за време на водвилската турнеја во март, 1912 година, МекКеј ги најави плановите за третата анимација, планира еп со

PHURIOUS PHINISH OF PHOOLISH PHILIPPE PHUNNY PHROLIC

содржина од предисторијата, во соработка со Американското Историско Друштво. Крајот резултира со "Герти", со резервирани права на авторот на 15 септември, 1914 година, продадено на Вилијам Фокс и реализирано од Бокс Офис Атракшнс на 28 декември, 1914 година. "Герти" е многу слична со "Сонот за зајачкото", епизода објавена во "Хералд" на 25 мај 1913 год. каде прекрасен розов диносаурус излегува од една пештера и голта карпи и дрвја. По реализацијата на 26 декември 1914 год. од страна на Moving Picture World, "Герти" е најавувана како "најголема комедија било кога направена!" Герти е танго танчерка, голема колку Фларитон зградата, јаде сè живо - од китови до слонови!

"Герти" е првиот анимиран цртан филм на МекКеј, кој има комплициран пејсаж како заднина. Во компонирањето на овие заднини МекКеј одново ја има асистенцијата на Џон Фитсимонс. Опремена со пештера како засолниште, со океан како фонтана и дрво за исхрана,

Герти е прикажана како дел од МекКејовиот водвилски свет. За изведбата уметникот ќе ја облече како циркуски дресер на лавови, синхронизирајќи ги своите движења со оние на нацртаниот диносаурус.

На 12 јули, 1916 год. "Детроит Трибјун" ги соопшти плановите на МекКеј да ја создаде неговата прва и единствена анимација заснована врз историски настан, "Тонењето на Луситанија". Прв труд врз целулоидна лента, цртаниот филм ги резервира своите права на 19 јули 1918 година, а веќе следниот ден е реализиран од Universal -Jewel productions. Други анимации на МекКеј се: "Кентаури", "Циркусот на Флип" и "Герти на турнеја" (од 1913 до 1924 год.), како и серии од анимираните "Сонот од зајачкото", најавувани од Moving Picture World на 29 октомври, 1921 година како "Дванаесет илјади стапки вистинско смеење, месечно". Три по број, овие сонови го опфаќаат и "Галениче", во кој "измислената куќа за галеничиња... почнува да расте, откако ќе биде

затруена со доза "отров за стаорци" вбризгана во лапачкото чудовиште... повисоко од десеткатица; чудовиштето уништува сè што ќе му се најде на патот, сè додека на крајот, стотици воени авиони не го уништат."

Други два анимирани "сонови" се "Водвиљската тавтабита" и проблематичната "Летачка куќа", резултат на здружените напори на Винзор МекКеј и неговиот син Роберт.

Во оценувањето на мајсторските анимации на МекКеј, важно е да се напомене дека повеќето од животинските ликови се фантастични; таков е змејот во "Малиот Немо" и протагонистот од "Кентаури"; микроскопскиот комарец, централниот лик во "Приказна за комарецот"; изумрените животни, Герти и нејзините пријатели. Овие протагонисти се избрани со интенција да ги демантираат обвинувањата дека движењето внатре анимацијата се базира врз транскрипција од фотографии. Во случајот на Герти, како што тврди Клауд Брегдон, МекКеј одбрал диносаурус за да им докаже на критиката и на неговите омаловажувачи дека тој работи независно од модели и фотографии. Имал обичај да се потпре на раце и колена и да ги набљудува и мери движењата на своето тело, за Герти да биде што попрродна. А тоа дека МекКеј е потврден фотограф е сосема сигурно, со Томас Едисон, на пример, често разговарал за некои технички проблеми околу фотографијата.

Измислувајќи животни што никогаш не постоеле или пак претпоставувајќи ги движењата на инсектите, премногу мали да се проучуваат, МекКеј ќе ја покаже законитоста на сите движења, уште еднаш потврдувајќи ја грандиозната способност за имагинација.

Како и многуте американски уметници родени во 19 век, и МекКеј мораше да влезе во светот на комерцијалната илустрација, со цел да опстане и успее, но неговиот талент и личност беа доволно силни да му овозможат да се прилагоди кон барањата на пазарот, без жртвување на квалитетот на работата. Неговата љубов кон технологијата го поведе кон

пионерски обиди во развојот на филмот, иако тој никогаш не ги употребил комерцијалните можности на медиумот. Неговиот оевне рефлектира тензии што потекнуваат од неговата парадоксална личност. На пример, од водвиљски актер МекКеј станува човек кој работи во апсолутна тишина. Потврден иноватор, кој придонел за развојот на американските подвижни слики, МекКеј го задржал амбивалентниот став кон технологијата во стрипот "Сонот од зајачко", третирајќи го механичкото како закана; тој, на пример, и во вистинскиот живот одбивал да вози автомобил. Уметник со грандиозна имагинативна способност, со афинитет кон фантастичното, тој сепак страдал од обременетата социјална совест која некако "упадна" во МекКејовиот волшебен свет на соништата.

превод: Сања Фрковиќ
извор: The Great American Comic Strip

DREAM OF THE RAREBIT FIEND

Минатата неде-
ла рече дека
ме сакаш
и сега -

Не сакаш да
ми кажеш да-
ли е вистина!
Ми се чини

дека не
можам да
те разбе-
рам!

Ти си за
мене за-
гатка ка-
ко слага-
лица! Сла-
галица

што не
можам да
ја сос-
тавам.

Ти не
си га-
тан-
ка
ниту -

Нејасно-
тија. Ти
си сла-
галица!

Оф! Нико-
гаш не ќе
можам
да те
составам!

Леле! Тоа зајачкото
што го јадев вчера!
Оф! Нема веќе ни-
когаш! Јадев само
поради таа девојка!

COPYRIGHT, 1912 BY THE
NEW YORK HERALD CO.
All Rights Reserved
SILAS

DREAM OF THE RAREBIT FIEND

Мислам дека ќе го прифатам вашиот предлог. Да! Ќе го купам! Го прегледав! Го сметам за нешто добро! Да, ќе ја прифатам вашата цена!

Не правиш грешка! Се збогатив од тоа, а сега сакам да се пензионирам. Локацијата е одлична! Во центарот на градот и илјадници луѓе висат таму!

Се радувам што го купив. Ќе се збогатам со него. Видете ги како влегуваат!

О! Ми се намалува прометот. Во што е проблемот?

О! Каде се луѓето? Ова е чудно! Каде ли отишле?

Каде е големата продавница што беше овде? Исчезнала! Тука беше пред минута!

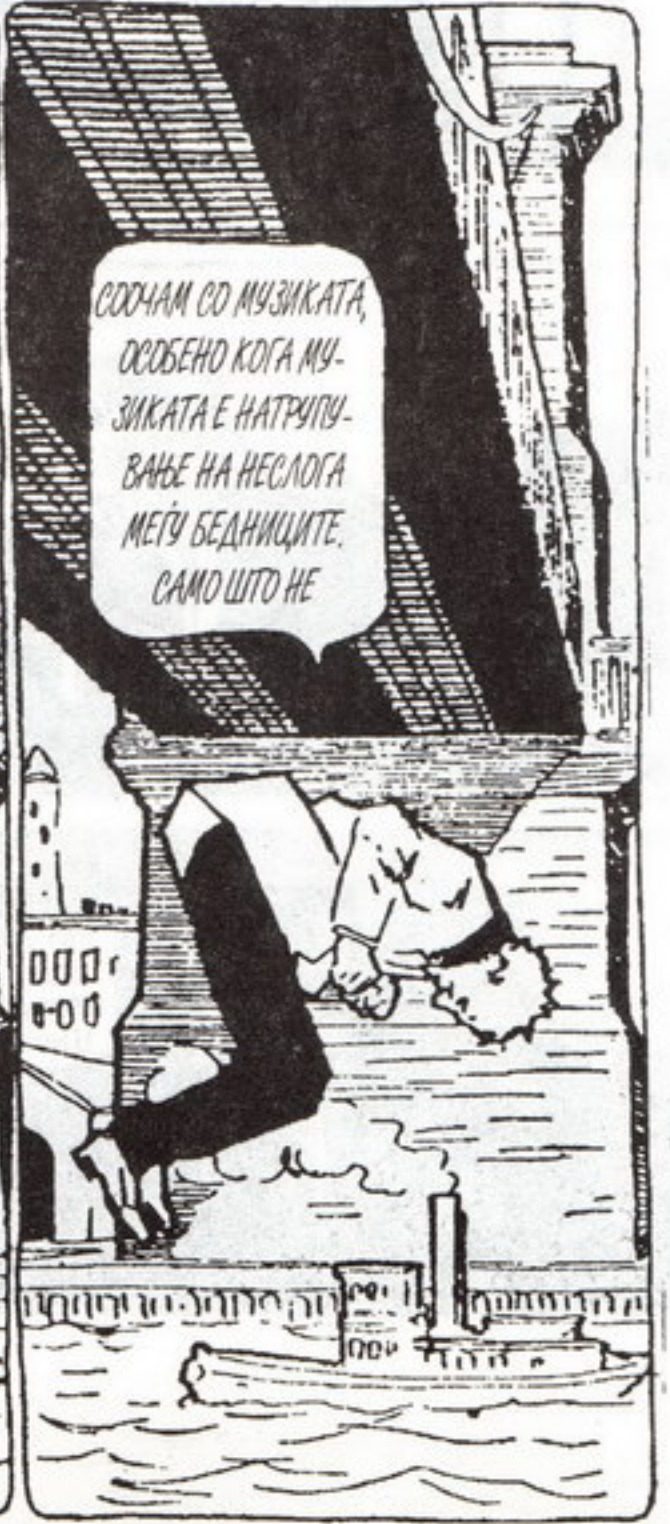
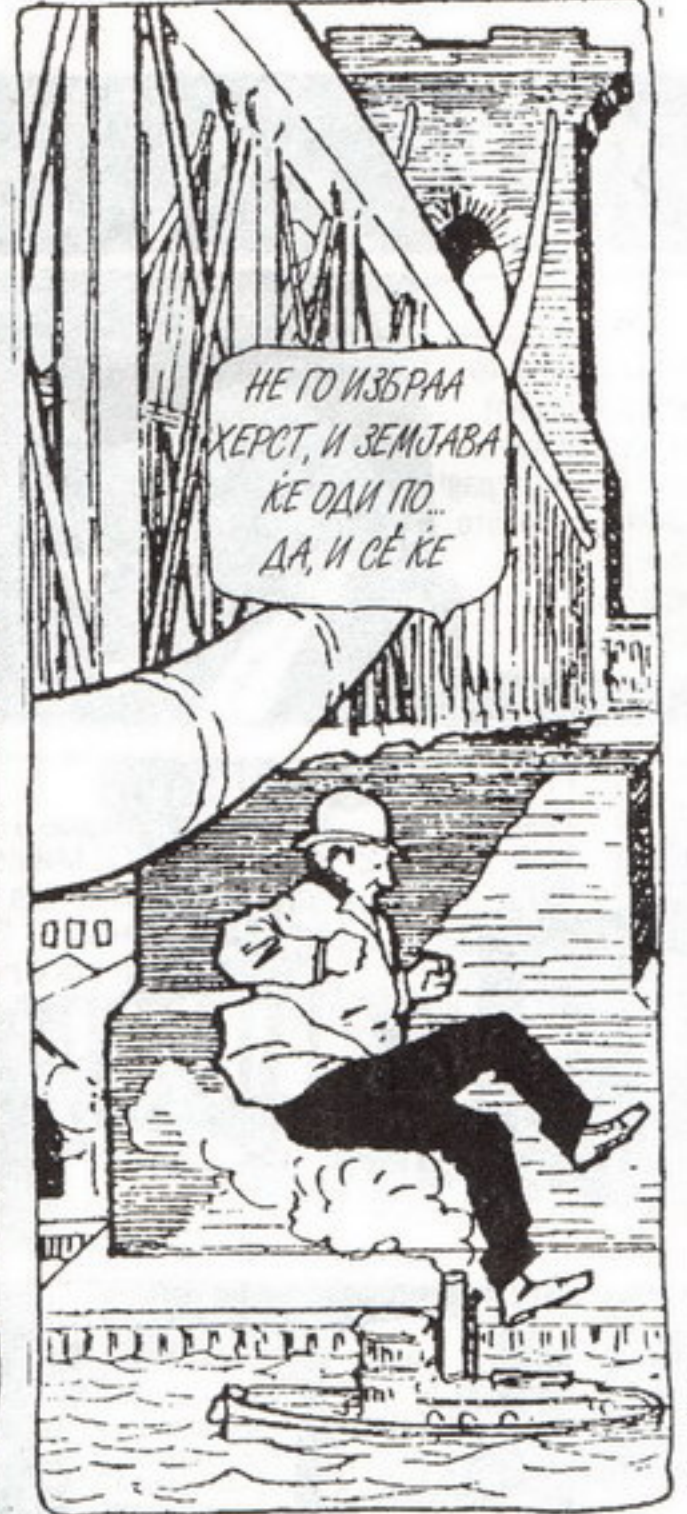
Целиот град го снемјува од планетата, се чини! Што да правам? О, гледајте!

Една по една ги снемјува! О, не можам да разберам. Кога ли ќе престане сето ова?

Е па, се чини дека ќе морам да се откажам. Изгледа дека сега не можам да го продадам!

Не знам како ниту каде да одам сега! Изгубен сум! Шворц сум, и -

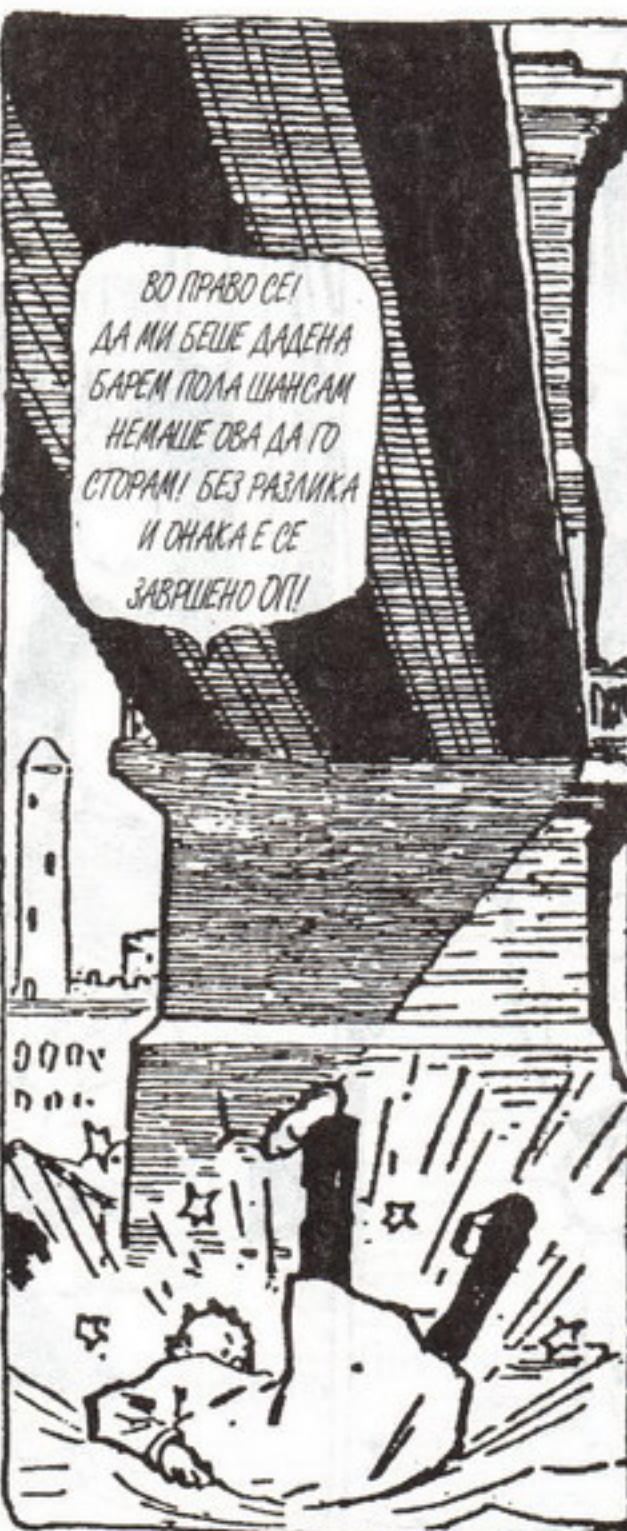
Ало! Дали си тоа ти, чувару? Дали сè е во ред? Тукушто го сонував местото и се загрижив! Сирни наоколу и види! А, проклети да се тие зајаци!

СТИГНАВ ДО ВОДАТА,
СЕГА! ЖИВОТОТ ВО
НЕКОЈ ДРУГ СВЕТ НЕ
МОЖЕ ДА БИДЕ ПОЛОШ
ОД ОВОЈ, БЕЗ РАЗЛИКА
КАДЕ И ДА ОДАМ.
ДРУГАРИТЕ ЌЕ МЕ
НАРЕЧАТ БУДАЛА—

ВО ПРАВО СЕ!
ДА МИ БЕШЕ ДАДЕНА
БАРЕМ ПОЛА ШАНСАМ
НЕМАШЕ ОВА ДА ГО
СТОРАМ! БЕЗ РАЗЛИКА
И ОНАКА Е СЕ
ЗАВРШЕНО ОП!

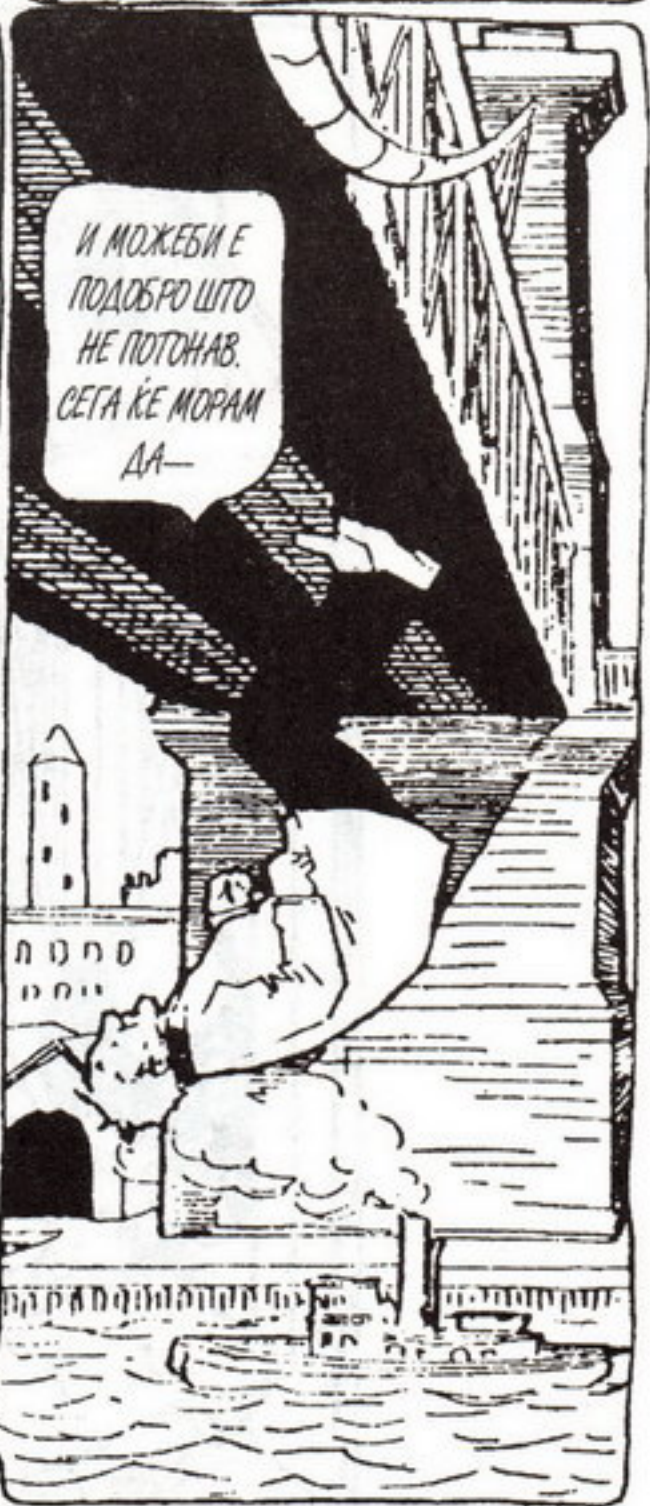
ХА! ОВА Е ЧУДНО. ЗОШТО
НЕ ТОНАМ? ЈА ДОПРЕВ
ВОДАТА И ИЗГЛЕДА
ОТСКОКНАВ, НЕ
РАЗБИРАМ
ЗОШТО БИ

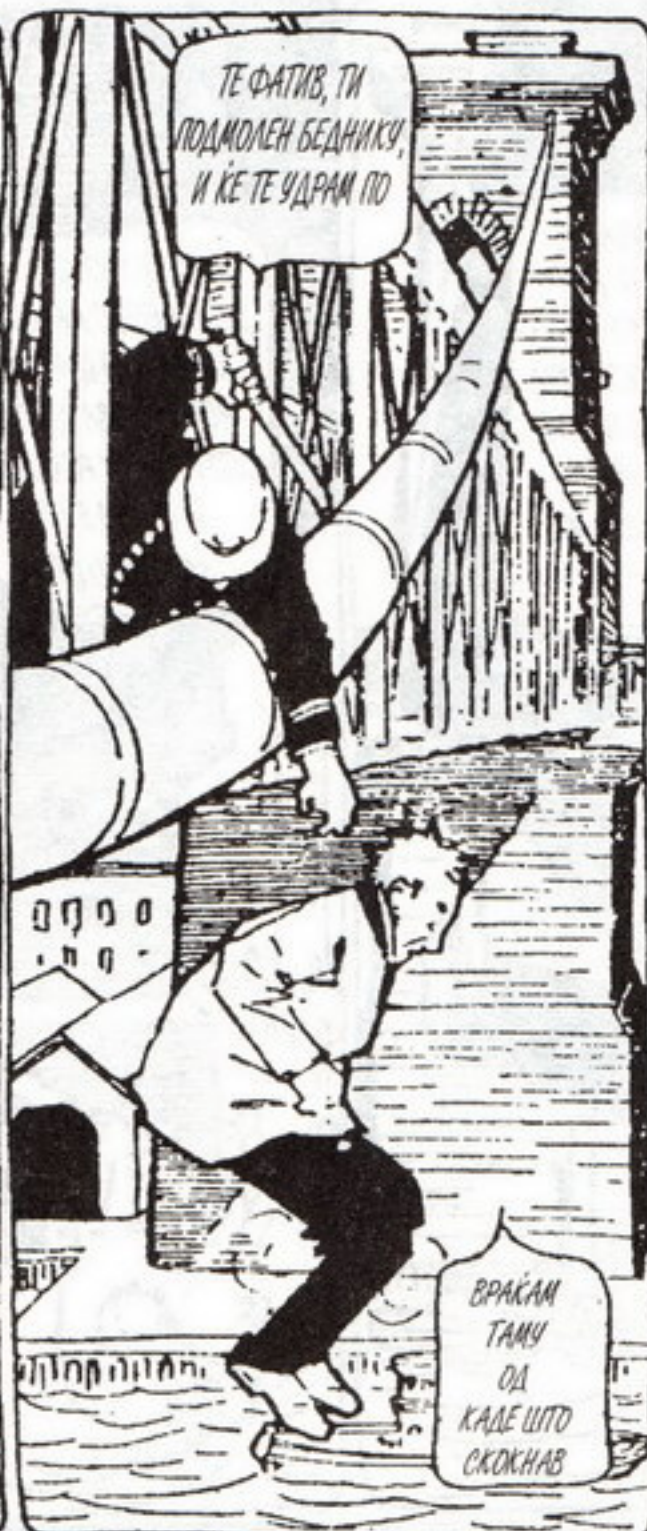
ОТСКОКНАЛ, УФ!!
ОВА МЕ НЕРВИРА.
НИКОГАШ НЕ СУМ
СЛУШИНАЛ ЗА
ОТСКОКНУВАЊЕ ОД ВОДА.
ТРЕБАШЕ ДА ПОТОНАМ—

ДА, ГОСПОДИНЕ!
СЕ ВРАЌАМ НАЗАД ОД
КАДЕ ШТО СКОКНАВ.
Е, ПА ИЗГЛЕДА
ИЗБРЗАВ—

И МОЖЕБИ Е
ПОДОБРО ШТО
НЕ ПОТОНАВ.
СЕГА ЌЕ МОРАМ
ДА—

ЕД СРЕЌНИОТ КЛОВН

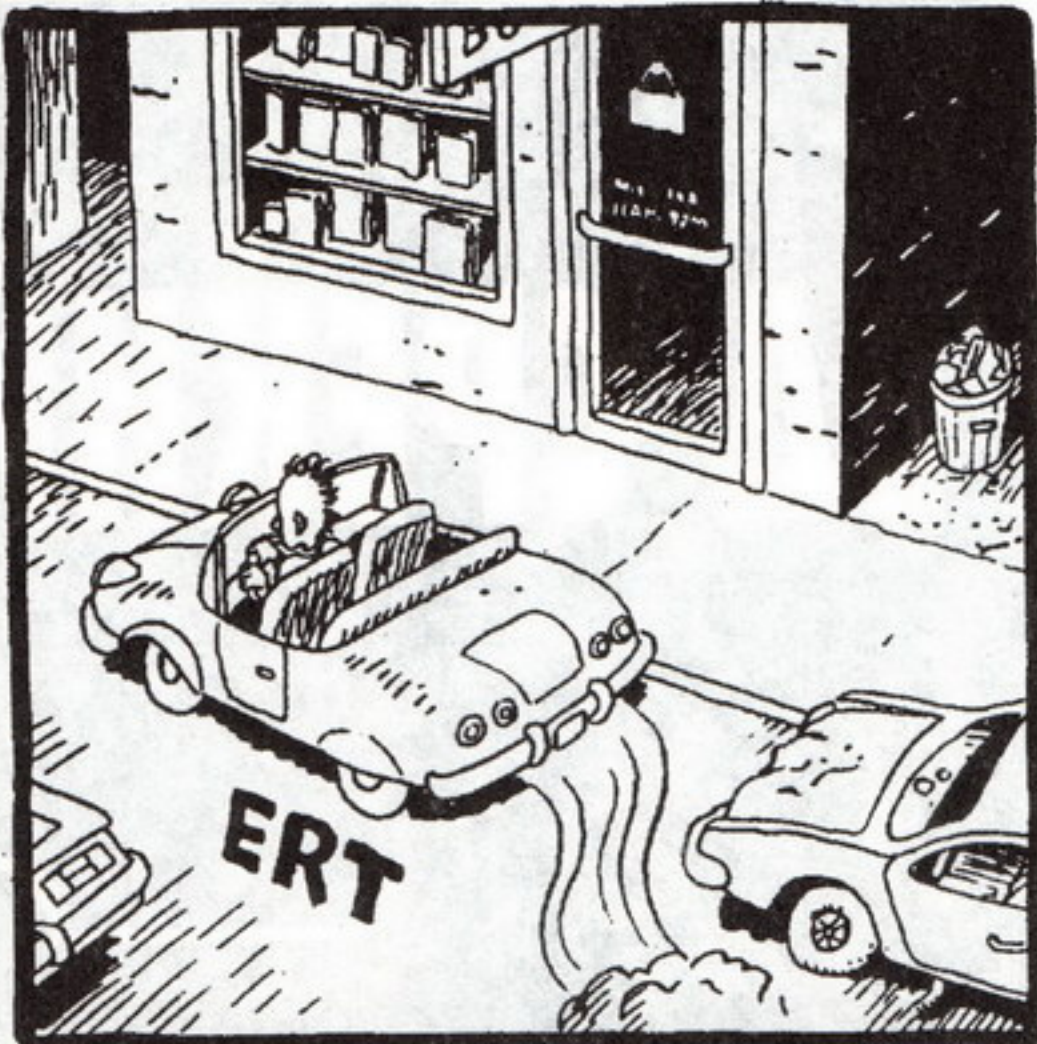
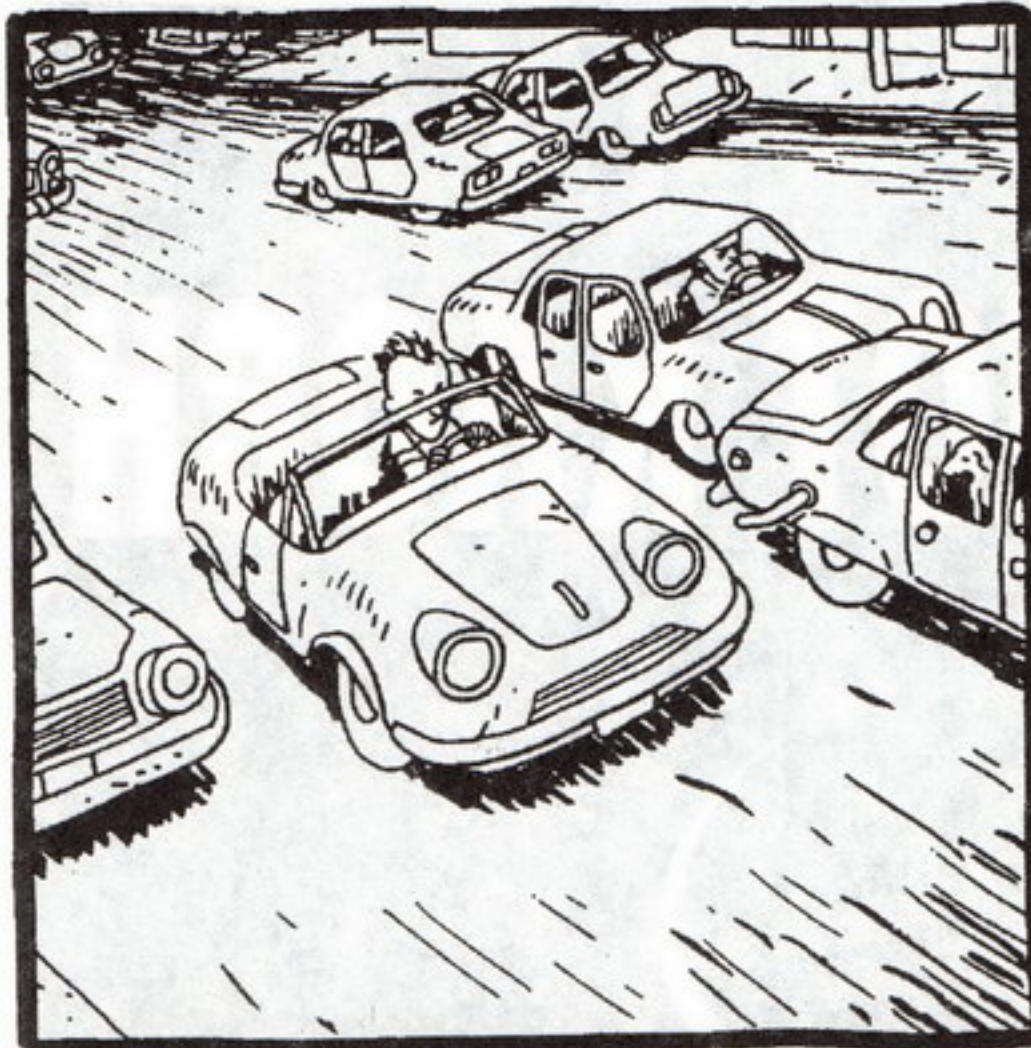
ТРЕТ ДЕЛ

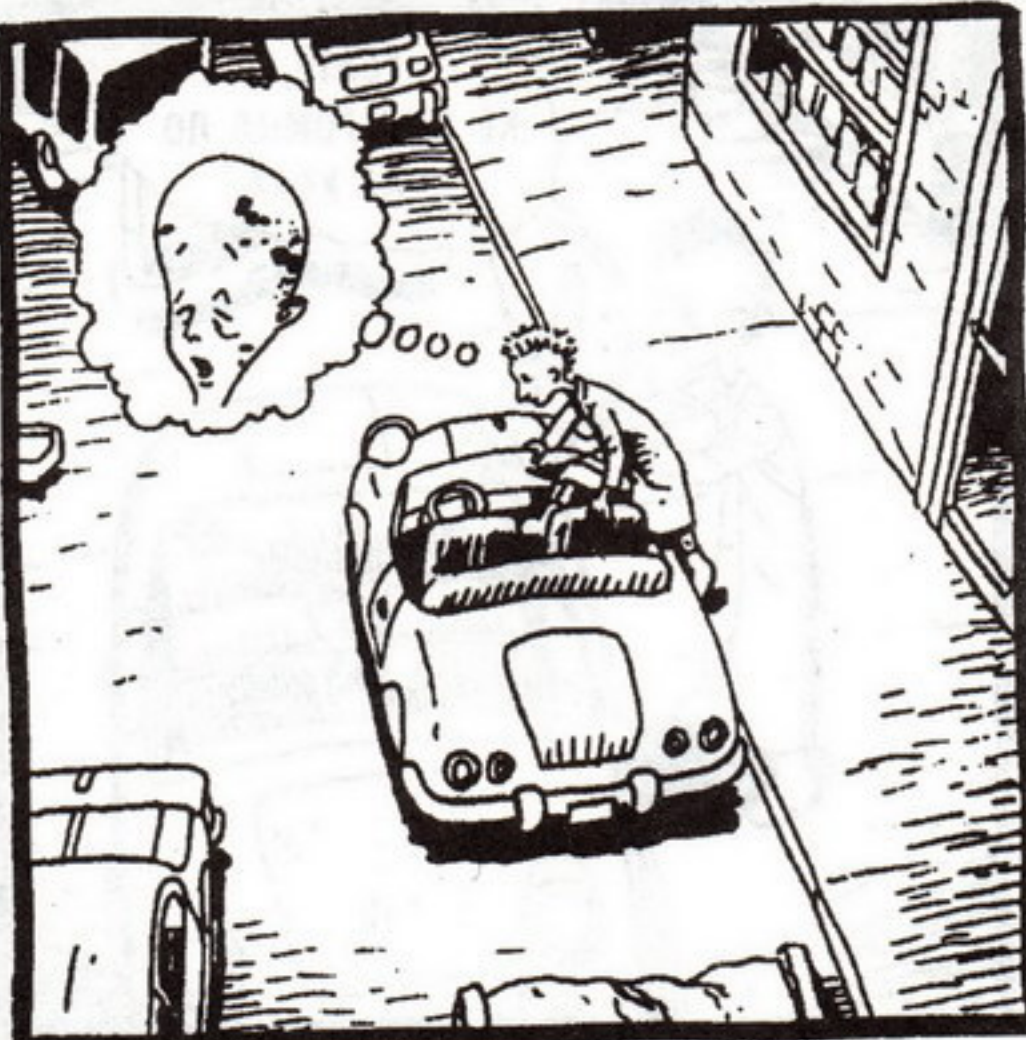
ШТО...

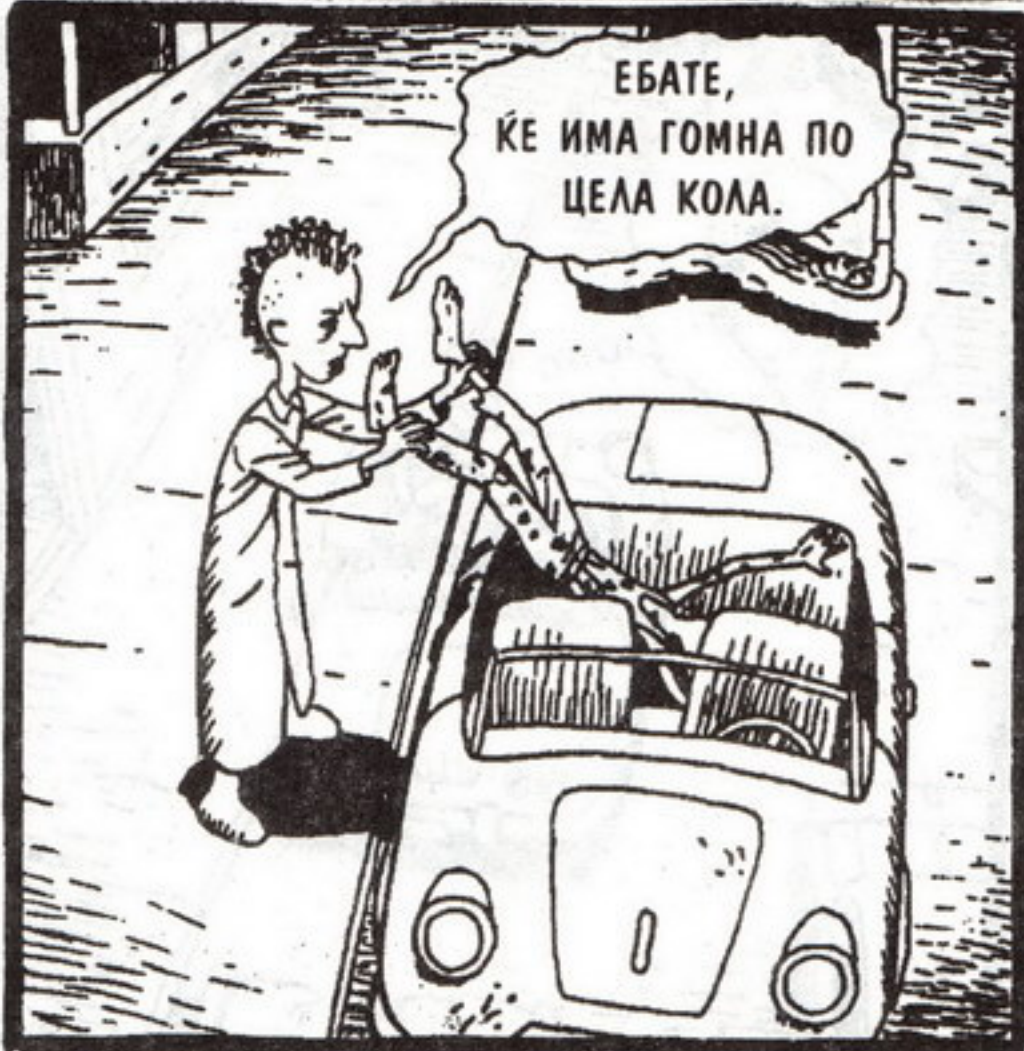
КАДЕ СУМ? НИШТО НЕ ГЛЕДАМ!
ЈАС СУМ СЛЕПИ!

КАДЕ МИ СЕ
РАЦЕТЕ?

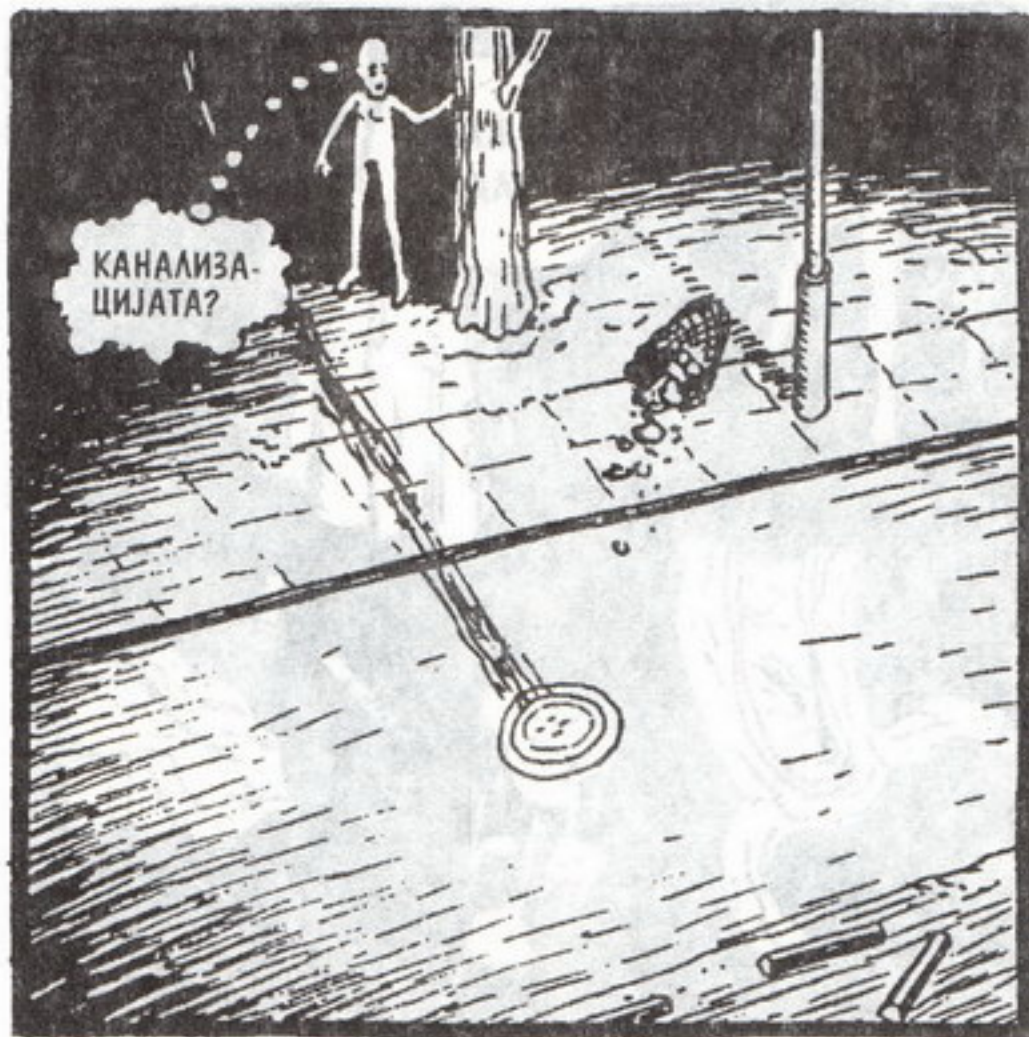

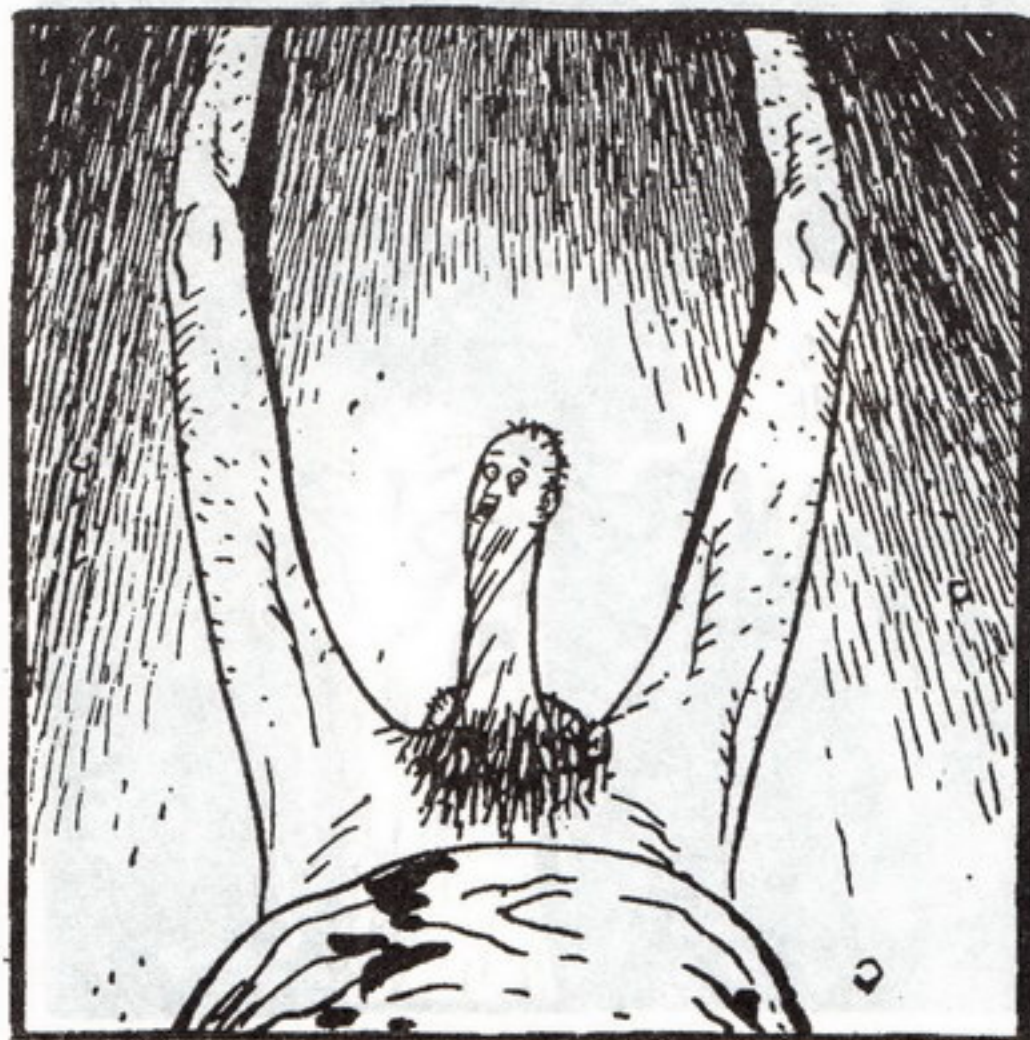
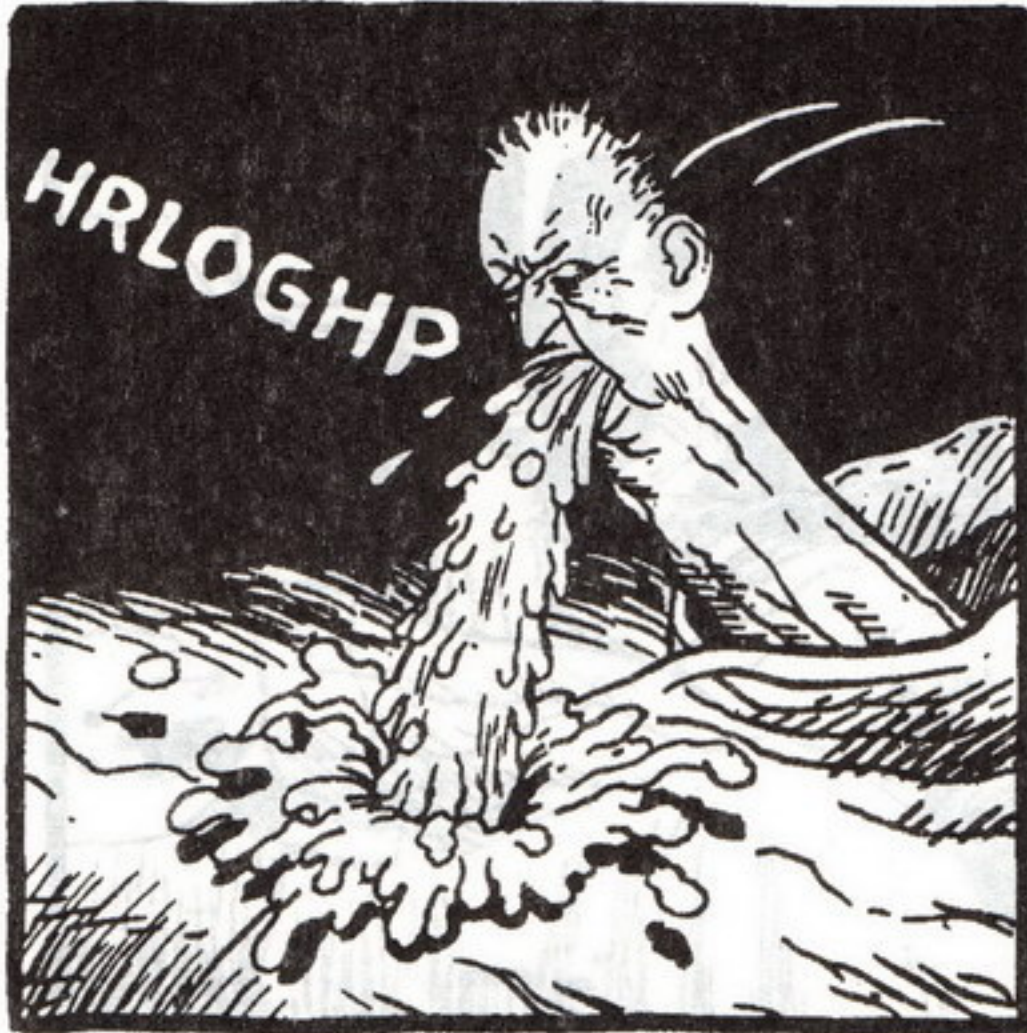

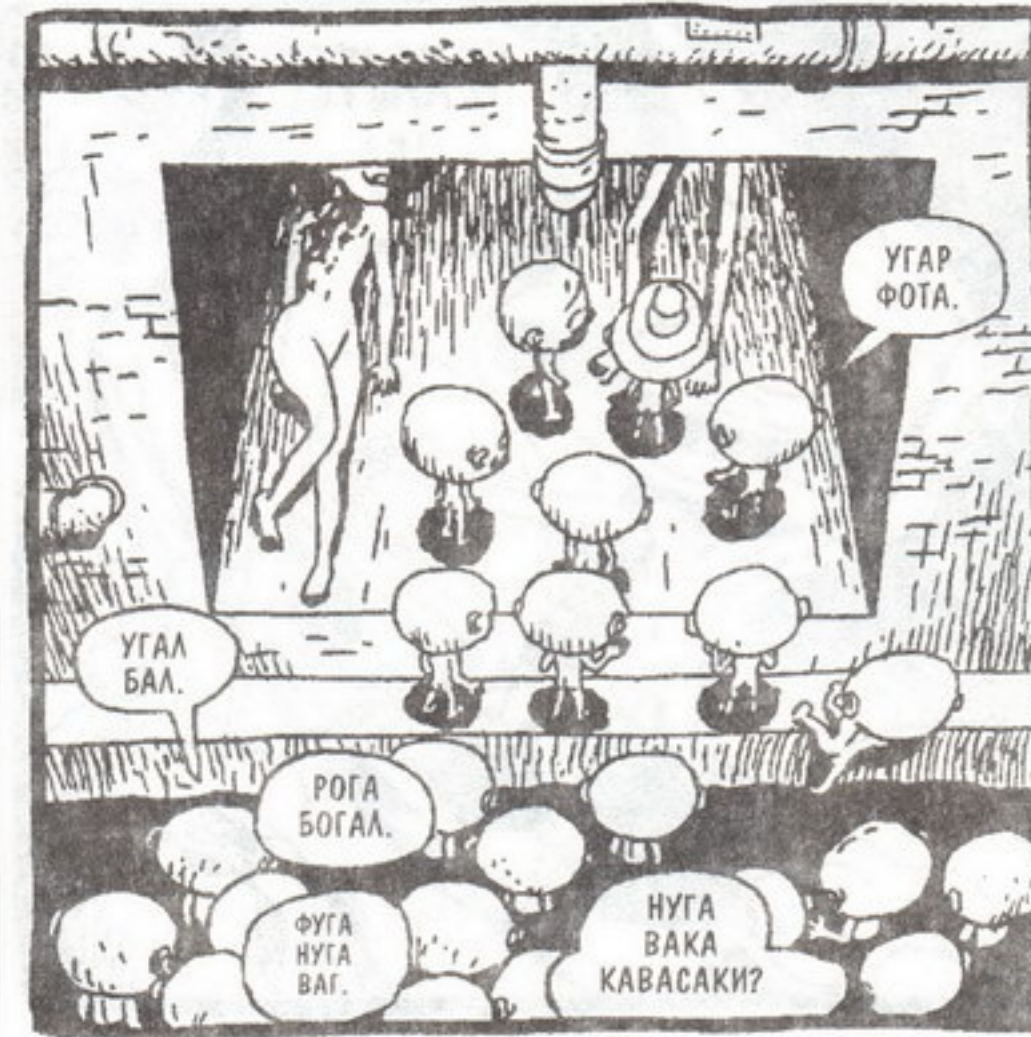

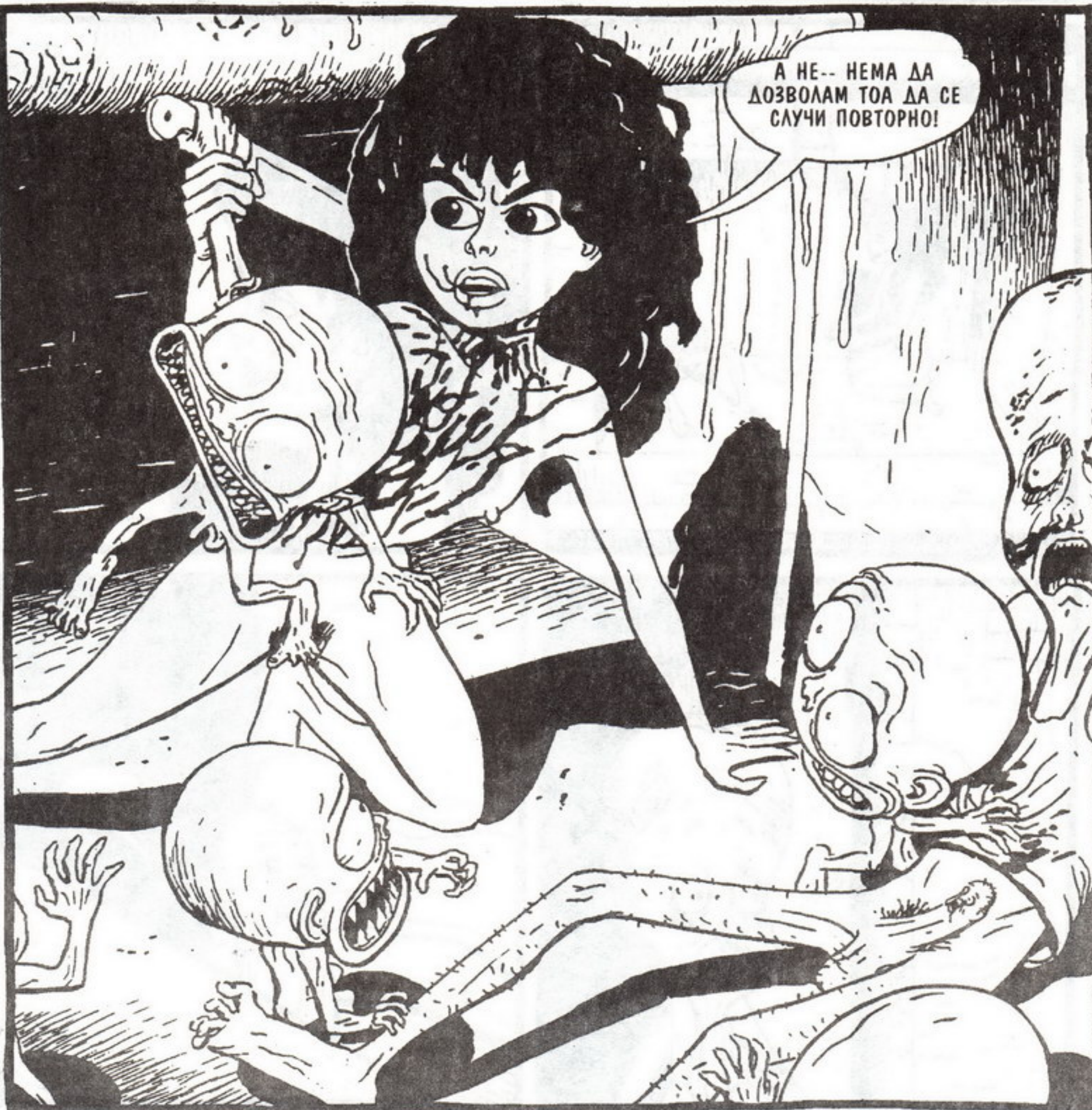
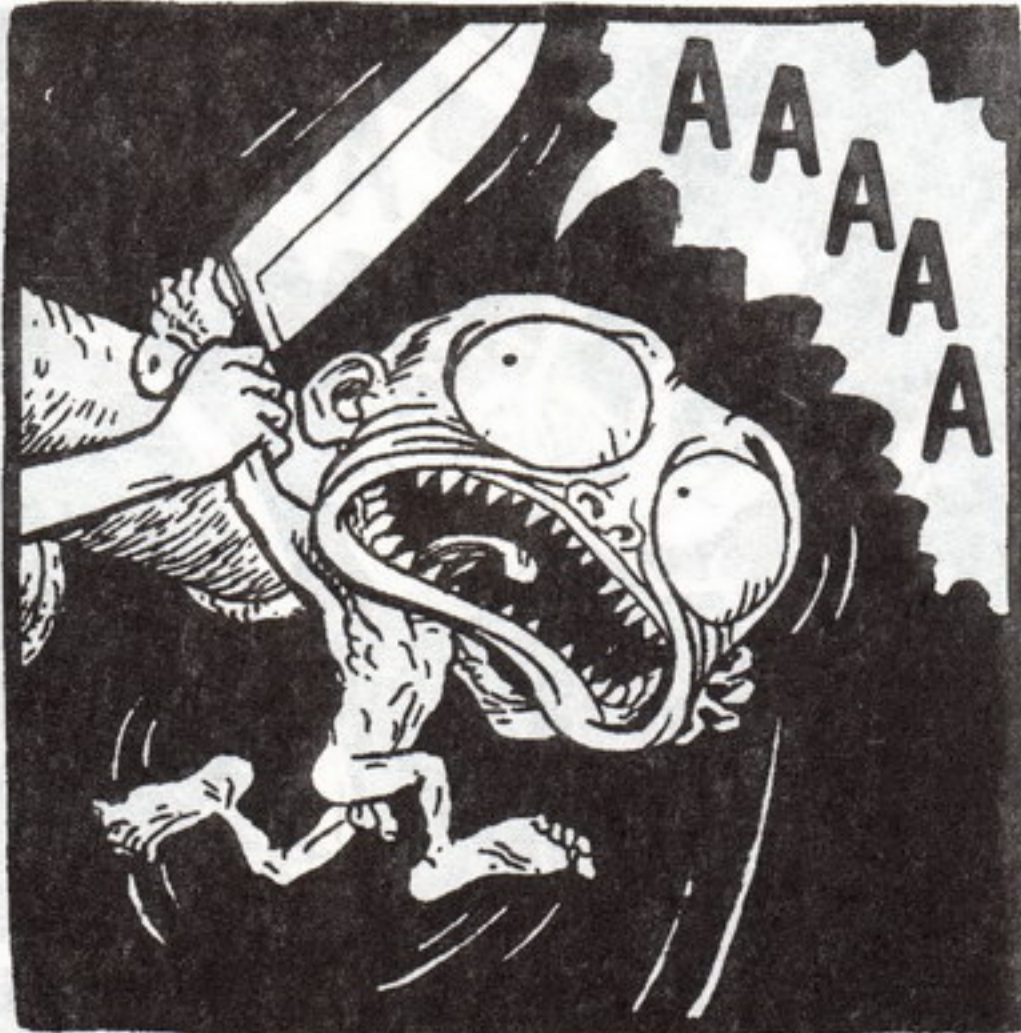

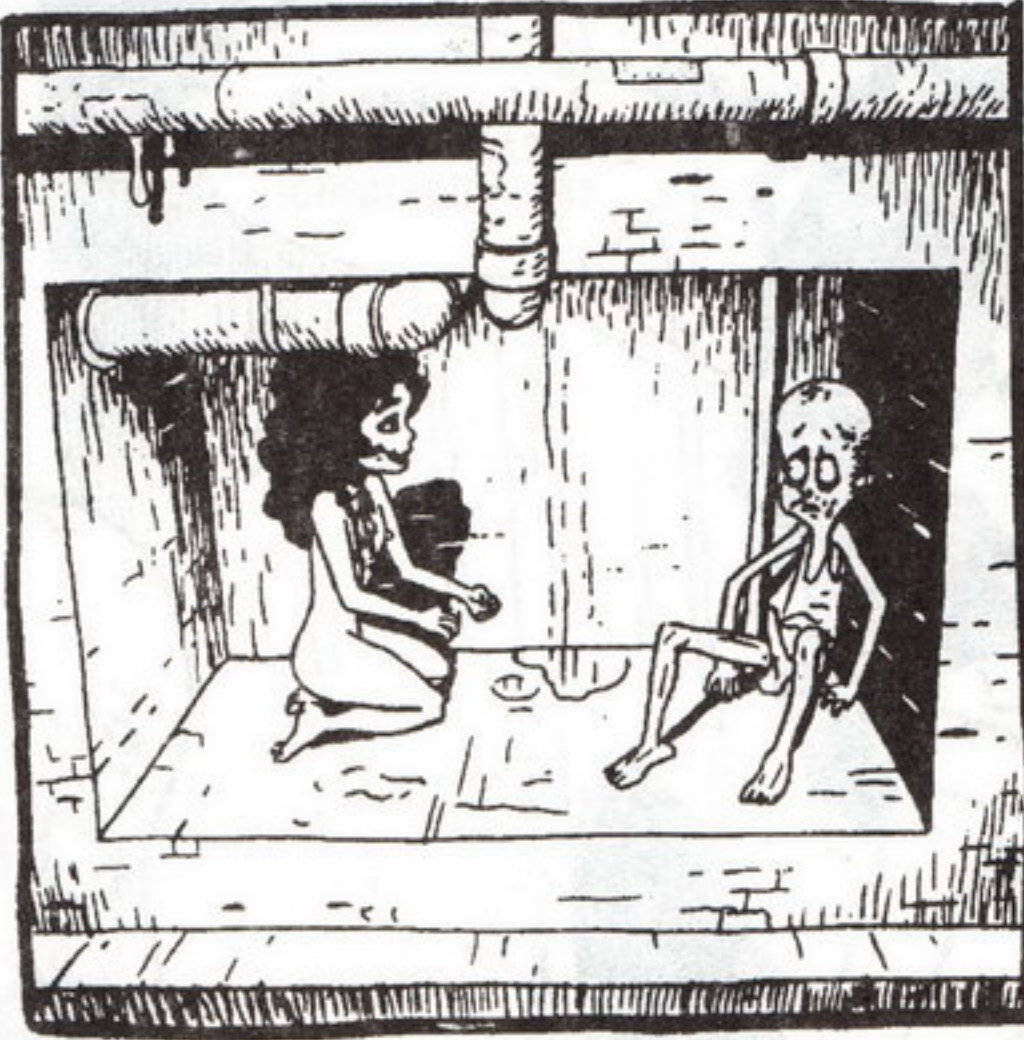
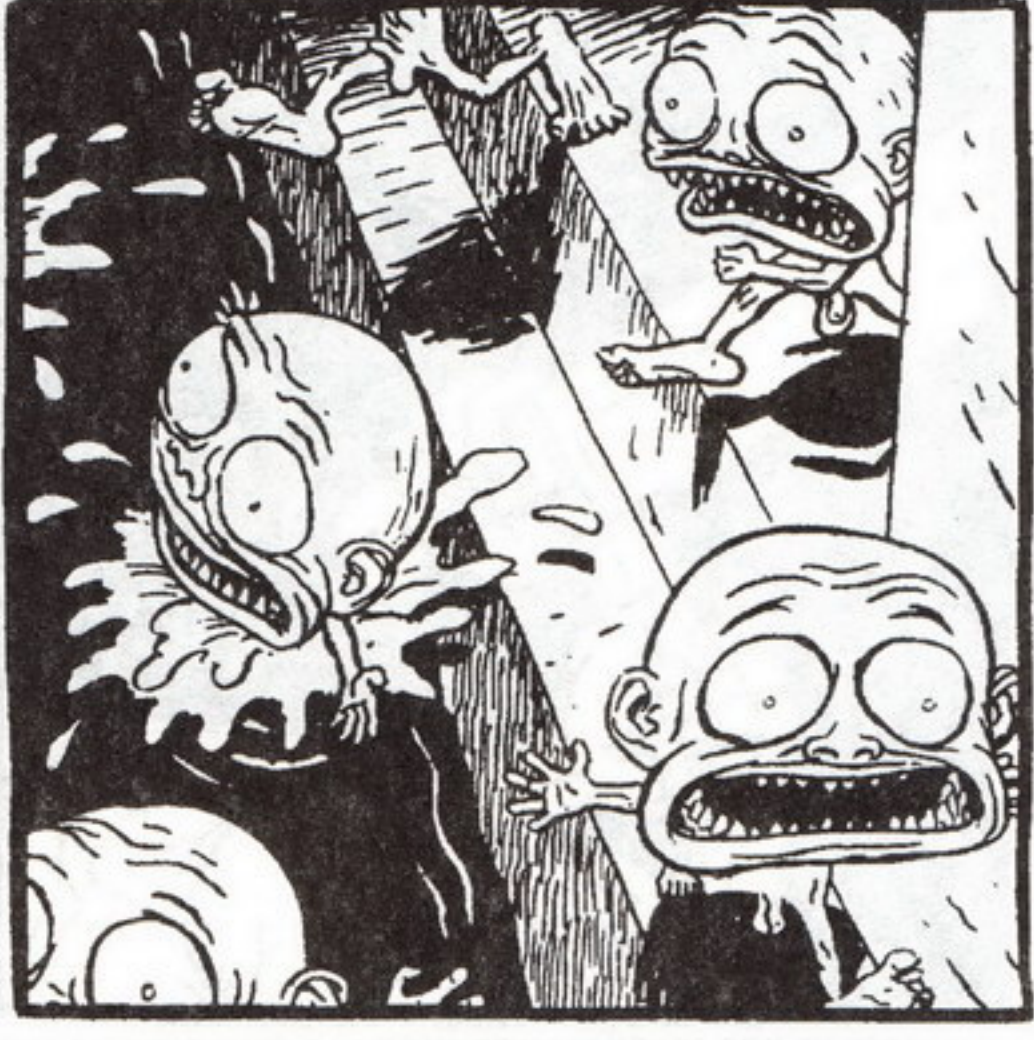

РОБЕРТ КРАМБ

МА ЧОРОТ ФРИЦ ФИЛМСКА СВЕЗДА

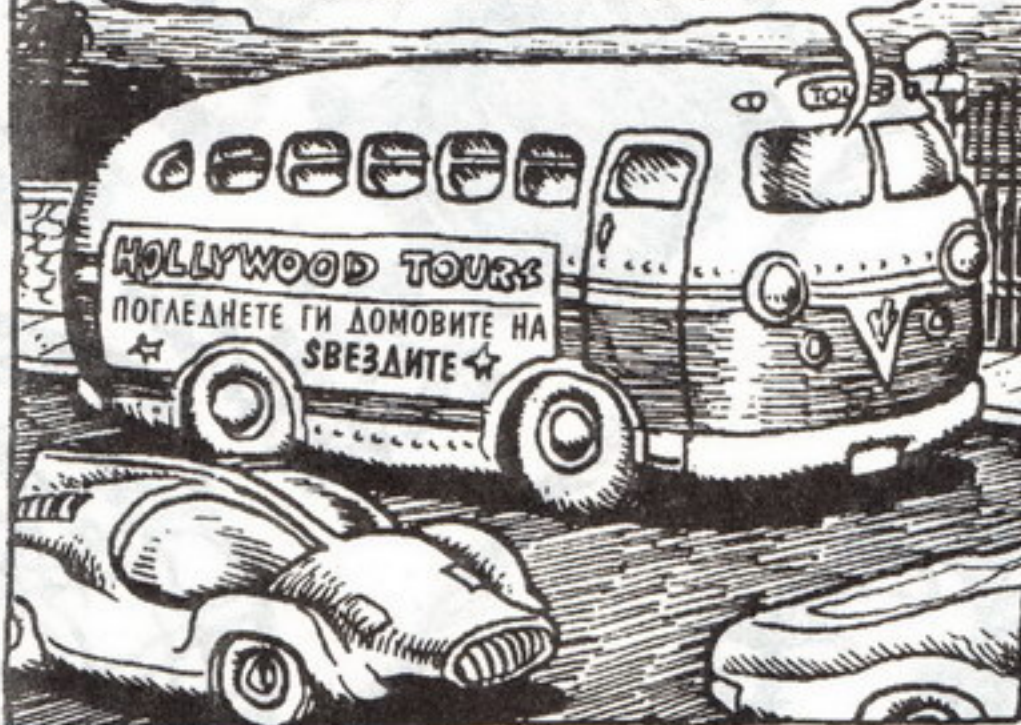
FRITZ

the CAT

"SUPERSTAR"

©1972 by R. CRUMB

... И НА ВАШАТА ЛЕВА СТРАНА СЕ НАОЃА ЖЕЛЕЗНАТА ПОРТА ОД ИМОТОТ НА МАЧОРОТ ФРИЦ, ПРЕХОДНО СОПСТВЕНИШТВО НА КУЧЕТО ГУФИ, ПОПУЛАРЕН КОМИЧАР ОД МИНАТОТО... ФРИЦ ГО НАБАВИЛ ОВОЈ ОГРОМЕН ИМОТ ПРЕД ДВЕ ГОДИНИ ОТКАКО НЕГОВИОТ ПРВ ФИЛМ СТАНАЛ ХИТ.

ВНАТРЕ, ЈА НАОЃАМЕ ГОЛЕМАТА СВЕЗДА, ЛИЧНО, ЗАНЕСЕН ВО ТИПИЧНО ДЕКАДЕНТНА РАБОТА СВОЈСТВЕНА ЗА ЕДНА ФИЛМСКА СВЕЗДА.

НАПИ СЕ УШТЕ МАЛКУ БРЕНДИ, ДУШО!

ХА!

ЕЕЕЈ!

ГОМНАР!!!
ЌЕ ТИ ЈА СКИНАМ
ГЛАВАТА!

ААА! КАКО НЕ,
ГРДА
ГУШТЕРКО!
ХА, ХА!

ЕБИГЕЈА, ЈАС СУМ
МНОГУ ПОБРЗ ОД
ТЕБЕ!!! ХА, ХА!

САМО ДА МИ ВЛЕТАШ
ВО ВИЛИЦИВЕ! ДУРИ
ТОГАШ ЌЕ СЕ СМЕЕШ!

ШТО? АХ...
ДА!!! ФРИЦ??

ТИ ЛИ СИ
ДАНОЧНИОТ
ЕКСПЕРТ!

МЕЧКАРОВ
БРУНО...
ХЕ, ХЕ..

ТОА СУМ ЈАС, БРАТ!
МЕ РАДУВА ШТО ВЕ
ЗАПОЗНАВАМ!!

ГОЛП!

ТИЕ СЕ
НЕЗГОДНИ...ХЕ...
...ХЕ, БИВШИ
ЖЕНИ И ВЛАДИ...
...ХЕ...ХЕ...

ДА ТИ КАЖАМ НЕШТО Г-ДИНЕ
МЕЧКАРОВ! ЗЕМАЈКИ ГИ ПРЕДВИД
МОЈАТА БИВША ЖЕНА И ВЛАДАТА ЈАС
ЌЕ ОСТАНАМ БЕЗ ПАРИ
ОВАА ГОДИНА!

ГЛБ!

ФУЈ!

ОВА... ЗА ПИЕЊЕ
САМО!

ММ...САКАТЕ ДА СЕ
НАПИЕТЕ НЕШТО? ДА ПОПУ-
ШИТЕ ХАШ? ДА ШМРКНЕТЕ
КОКАИНЧЕ? КАЖИ?

ХОП

САКАШ ДА
СИ ОДАМ?

АХ,... ДА...ОДИ ГЛАНЦАЈ
СИ ГИ НОКТИТЕ...

ЕБИ
СЕ!

ХА,
ХА!

АХ,
НАВИСТИНА?
КОЛКУ
ИНТЕРЕСНО!

ОВАА ЕБИГЕЈЛ Е ЈАКА
ЖЕНСКА. НЕЈЗИНИОТ ТАТКО Е ЕЈБ
АЛИГАТОРОТ, ГОЛЕМИОТ ЦАР ЗА
СОКОВИ ОД ФЛОРИДА. ЕБИГЕЈЛ
Е НЕГОВА РАДОСТ, ТАА Е
ПЛИВАЧКИ ШАМПИОН И
ПОМАЛКУ УМЕТНИК!!!

ДА, ЗНАМ
ШТО САКАШ
ДА КАЖЕШ...
ХЕ, ХЕ!

СТРОГО АРИСТОКРАТСКА ПИЧКА!
БЕЗ ЗАЕБЕНЦИЈА! ТАКВИ ГИ САКАМ,
ЗНАЕШ? ВИСОКИ И ГОРДИ.
ПОЗАБАВНО Е ДА ГИ СПУШТАШ
МАЛКУ! ХИ, ХИ, ХИ!

КОГА ЌЕ СЕ СЕТАМ НА СИТЕ ОНИЕ
ГОДИНИ КОГА БЕВ НЕПОЗНАТ? КОПНЕЕВ
ПО ТИЕ КУЧКИ ОД ВИСОКОТО ДРУШТВО!
СЕГА САМО ТРЕБА ДА СВИРНАМ!
СРАЊЕ! КОЛКУ Е ОДВРАТНО!!

ГЛП!

КЛИК

ЗНАЕШ, БРУНО, СТАРИ, БИДЕЈЌИ СУМ
ПОЗНАТА ЛИЧНОСТ, СИТЕ ОВИЕ КУЧКИ
ЧЕКААТ СО НИВНИТЕ ДУНДИ СПРЕМНИ ЗА
СТАП ОД ФИЛМСКА СВЕЗДА!!! ДУПЕЊЕТО
МОЖЕ ДА ИЗМОРИ И ДИВА МАЧКА,
ХА...ХА..!

ХЕ
ХЕ...

ЦАПНИ,
СТАРИ!!

ДА ЗАПОЧНЕМЕ СО
РАБОТА, МОЖЕ?
МИСЛАМ ДЕКА
МОЖЕМЕ ДА ГО
СРЕДИМЕ ОВОЈ НЕРЕД
СО ДАНОЦИТЕ, ЗА ДА
НЕ МОРАШ ДА
ОСИРОМАШУВАШ...
ХЕ...ХЕ...

СУПЕР...ОДЛИЧНО... ТЕ
САКАМ ДУШО...ТИ СИ ЦАР...
НАВИКНАТ СУМ НА ОВОЈ СКАП
ЖИВОТ И НЕ БИ САКАЛ ДА
СЕ ОДВИКНАМ ОД ОВОЈ
ЦЕТ-СЕТ ЖИВОТ ОКОЛУ
МЕНЕ...

ОВИЕ ЦИФРИ ШТО МИ ГИ
ДАДЕ ТВОЈОТ ПРОДУЦЕНТ
ВО ВРСКА СО ПРОЦЕНТОТ ШТО
ГО ЗЕМАШ ОД ФИЛМСКИТЕ
ДОГОВОРИ... ТОЧНИ
ЛИ СЕ?...ХЕ...ХЕ...

А, ДА ТИ ИБАМ!
ПОЈМА НЕАМ....
ПРОДУЦЕНТИТЕ СЕ
ЕВТИНИ ПРЕВАРАНТИ.
КОЈ ЗНАЕ... БРОЈКИТЕ
НЕ ЛАЖАТ НО
ЛАЖГОВЦИТЕ БРОЈАТ!
ХА, ХА....

ГЛБ!

СЛЕДНИОТ ДЕН НА КОНФЕРЕНЦИЈАТА ЗА СЦЕНАРИО...

МИСЛАМ ДЕКА СО ОВА
КЕ ПОСТИГНЕМЕ ПОГО-
ЛЕМ УСПЕХ И ОД ПРВИОТ
"ФРИЦ" ФИЛМ! ОВАА
ПРИКАЗНА Е ЕДНА ОД
МИЛИОН! ТАКА ЛИ
Е РАЛФИ ДУШО?!

ТАКА Е СТИВИ!!!
МЛАДИНАТА КЕ ГО
ОБОЖУВА И КЕ БИДЕШ
НАЈПОПУЛАРЕН КОГА
"ФРИЦ ОДИ ВО
ИНДИЈА" КЕ СТИГНЕ
ВО КИНАТА!

ДОБРО, ДАЈ МИ ГО!
КЕ ГО ПРОЧИТАМ ТОА
СРАЊЕ! ФАЛА ЗА РУЧЕКОТ,
ДЕЧКИ!

ЈАВИ НИ СЕ ПОБРЗО,
ВАЖИ? И НАВИСТИНА,
ФРИЦ, КЕ ТИ СЕ
ДОПАДНЕ!!!

ЕЈ ФРИЦ! НЕМОЈ ДА НЕ
СТИГНЕШ НА ВРЕМЕ ЗА
ШОУТО НА ЦЕЈ ЖИРАФАТА,
ВЕЧЕРВА, ОК?

МОРАМЕ ДА
ГО ЗАВРШИМЕ
И "ФРИЦ-СКИТНИКОТ"
И НЕ СЕ ПРАВИ
ПРЕВИШЕ ТАПА,
ВЕЧЕРВА, ОК?
ХА, ХА!!!

ДА, ДА
ДА!!!
СЕ
ГЛЕДАМЕ!

ИМАМ НЕКОЛКУ
ЧАСА ЗА ТРОШЕЊЕ
ПРЕД ТОА
ПРОКЛЕТО ШОУ...

МИСЛАМ ДЕКА КЕ
ШЕТАМ ПО ГЛАВНА...
ДА ИМ ГО ПОКАЖАМ
ЛАМБУРЦИНИВО НА
ДЕЦАТА ТАМУ...
ХЕ...ХЕ...

НА БУЛЕВАРОТ "ЗАЈДИСОНЦЕ"

ХММММ!
СЛАТКА Е!

ЗДРАВО, ДА ТЕ ПРЕФРАМ?

ХА!

ЛЕЛЕ, ДАЛИ СИ ТЕ МАЧОРОТ ФРИЦ?

ХЕ, ХЕ... КАКО ПОГОДИ?
...ХЕ, ХЕ...

ВЛЕЗИ КЕ ТЕ ОДНЕСАМ КАЈ САКАШ!

УФ, ЛЕЛЕ!

НЕ БЕВ ТРГНАЛА НИКАДЕ ПОСЕБНО!!

ОДЛИЧНО! ДА ОДИМЕ ПО НЕКОЈ ПОСЛИКОВИТ ПАТ! ХЕ...ХЕ...

ОФ, ЛЕЛЕ! ОВА Е ЛУДНИЦА. ЈАС СЕ ВОЗАМ ВО КОЛА СО МАЧОРОТ ФРИЦ.

НЕШТО СО ШТО МОЖЕШ ДА ИМ СЕ ФАЛИШ НА ВНУЦИТЕ...ХЕ...

ДВАЕСЕТ МИНУТИ ПОДОЦНА

ДА, И СЕГА МОЈАТА БИВША ЖЕНА МЕ ЦЕДИ КОЛКУ ШТО МОЖЕ ПОВЕКЕ. А ПРОДУЦЕНТИТЕ И РЕЖИСЕРИТЕ МЕ ТЕРААТ ВО ГРОБ ОД МНОГУ РАБОТА!

МАС-МЕДИУМОТ Е ТОТАЛЕН ШОК! ЈАС СУМ ШОКИРАН! ТИ СИ ШОКИРАНА. ЦЕЛИОТ СИСТЕМ Е СОСЕМ РАСПАДНАТ...УСПЕХОТ МЕ НАТЕРА ДА СТАНАМ ОГОРЧЕН И ЦИНИЧЕН.

ЦЦЦ!

СЕ ШТО САКАМ Е...Е...

ХО, ХМММ!

ЕЕЕЕЕК!

ЕЕЕЈ! ШТО ПРАВИШ! ИЈАУ!

МММ, ГЛБ!

ТИ НАВИСТИНА СИ ЛУДНИЦА, ЧОВЕЧЕ!

ДА, МИСЛАМ ДЕКА
ДЕЦАВА ИМААТ
НЕКОИ ПРЕДЛОЗИ
ВРЕДНИ ЗА
РАЗМИСЛУВАЊЕ!

ПОТПОЛНО
ВНИМАНИЕ

ГОСПОДЕ,
КОЛКУ СИ
ВООБРАЗЕН!
НЕ МИ СЕ
ВЕРУВА!

НЕКОИ ОД
НИВНИТЕ БАРАЊА СЕ
ЛЕГИТИМНИ...

КЛИК!

ТАКА!

ЕЕЕЈ!!!

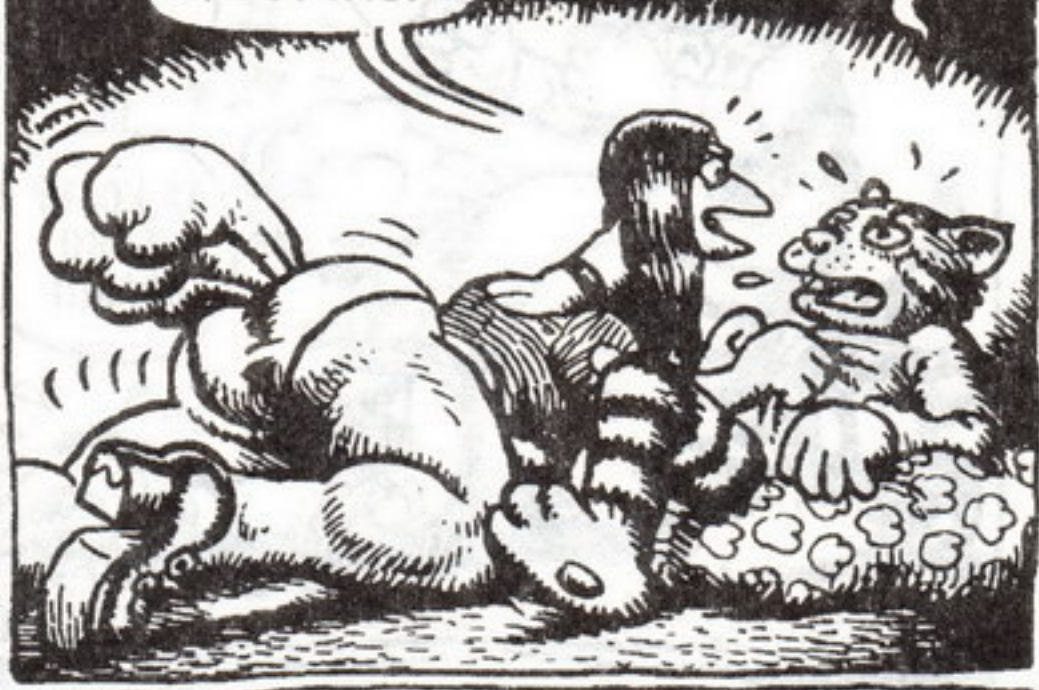
ШО' ПРА'ИШ!!

НЕ ТЕ ПОКАНИВ ОВДЕ
ЗА ДА СЕ ГЛЕДАШ СЕБЕ
СИ!!!!

АЈДЕ ДА
РАБОТИМЕ!

ШТО СЕ
БРЗАШ!

ИСУСЕ!

МММНННГГХ!

ОООХ, НЕ СУМ РАСПОЛОЖЕН
АНДРЕА... НАВИСТИНА! ВЕКЕ
ДВА ПАТИ ДЕНЕС ЛЕГНАВ!
ВО ПОСЛЕДНО ВРЕМЕ ТОЛКУ
МОЖАМ. СТАРЕАМ, ЗНАЕШ...

ОХ, КАКО НЕ!
ПОРАНО СЕКОГАШ СУМ
МОЖЕЛА ДА ТЕ
ЗАПАЛАМ СЕКСУАЛНО!

ОВАЈ.. САКАШ
ДА МЕ ВРЗЕШ И
ТЕПАШ? ТИ СЕ
ДОПАГАШЕ ТОА
ПОРАНО!

БИ МОЖЕЛЕ
ДА ПРОБАМЕ,
ПРЕТПОСТА-
ВУВАМ!!!

УФ!

ОФ, ПОЦВРСТО,
ВРЗИ МЕ ДОБРО
И ЦВРСТО!

ОХ!
ДА!

ЕВЕ ТИ!
И ОВА...
...И ОВА

WACK
SMACK
ТНУВ

ОУ!
ОХ!
ОООХ!
ОФ!
ОФ, ЛЕЛЕ
ФРИЦ!

АХ, КОЛКУ
УБАВО
БОЛИ!!!

НЕМА ФАЈДЕ,
НЕ МИ СЕ
ДИГА ВЕКЕ НА
ТЕБЕ!

НЕ Е ДЕКА СИ ИЗГУБИЛА
ОД СЕКСУАЛНАТА
ПРИВЛЕЧНОСТ!

ОДВРЗИ
МЕ
КРЕТЕНУ!

ВЕРОЈАТНО ШТО ИМАЛО ПРЕМНОГУ
ГРДИ РАБОТИ МЕЃУ НАС, АНДРЕА...
ЌЕ ПРОБАМЕ ПОДОЦНА!

КАДЕ МИ ГО
ОСТАВИ ПИВОТО!

ШМРК!

КЛИК!

Е, ПА, ФРИЦ
КАДЕ СЕГА,
ПОСЛЕ ОВА?

Е, ПА
ЏЕЈ....

СУПЕР,
СЕ УШТЕ СУМ
ЈАС НА ТВ.

10 МИНУТИ ПОДОЦНА

ОКЕЈ, ЗАВРШИ АНДРЕА!
СЕГА КЕ ТИ ОБРНАМ
ВНИМАНИЕ! ИМАШ ЛИ
УШТЕ ПИВО?

АНДРЕА?

ДРАГА?

КЛИК!

МНОГУ Е ТИВКА...
НЕ МИ СЕ ДОПАГА....

НЕ СЕ ЗНАЕ, АМА СО
ВАКВА ЛИЧНОСТ МОЖНО
Е И САМОУБИСТВО
ИЛИ СЛИЧНО...

ОХ, НЕ ЈА
КРИЕ СВОЈАТА
ГЛАВА ПОД СТОЛОТ!!!

АНДРЕА ТИ ГЛУПАВ
НОЈУ!
ИЗЛЕГУВАЈ ОД ТАМУ!

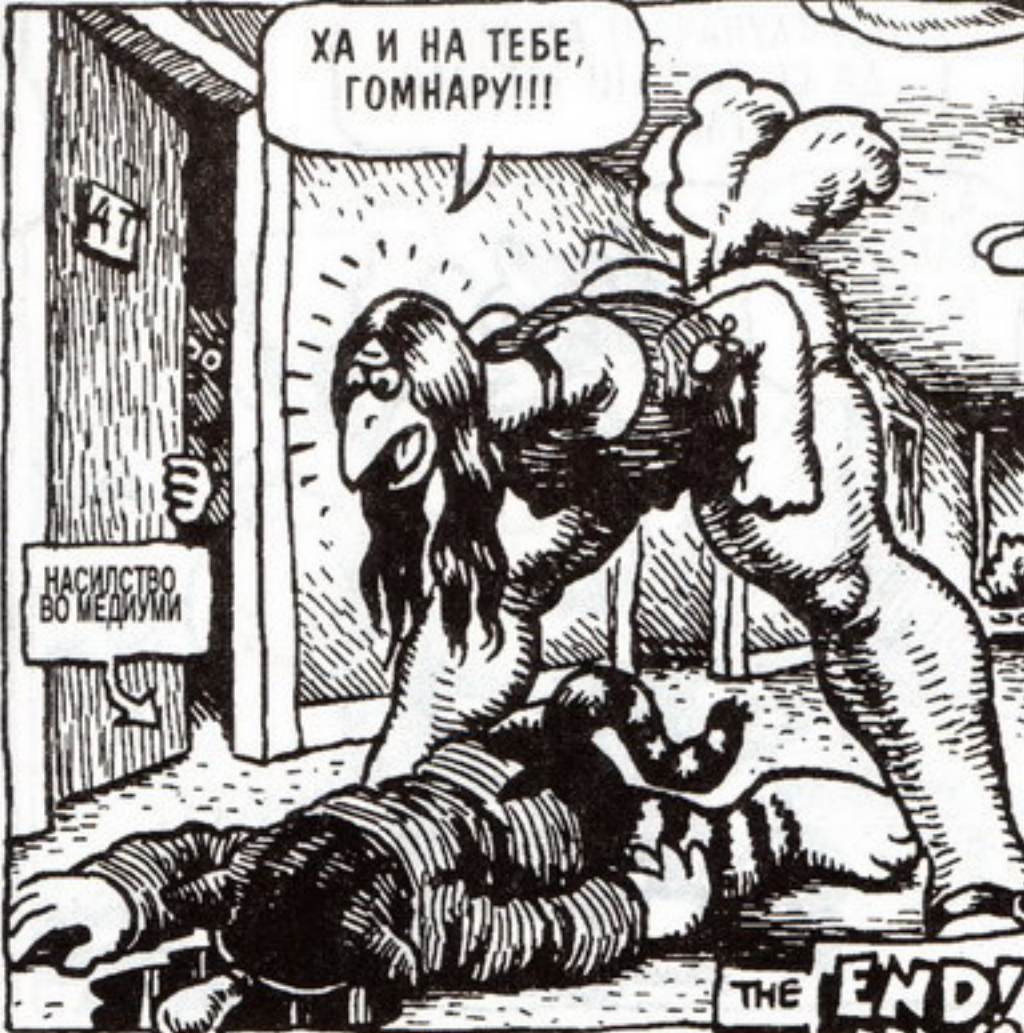

ЕЈ! ГЛУПАЧО!!! АЈДЕ!!!
ДА СЕ ЕБЕМЕ!!! ЗАПАЛЕН
СУМ СЕГА!

АЈДЕ ДА
РАБОТИМЕ,
А, ШТО
ВЕЛИШ?

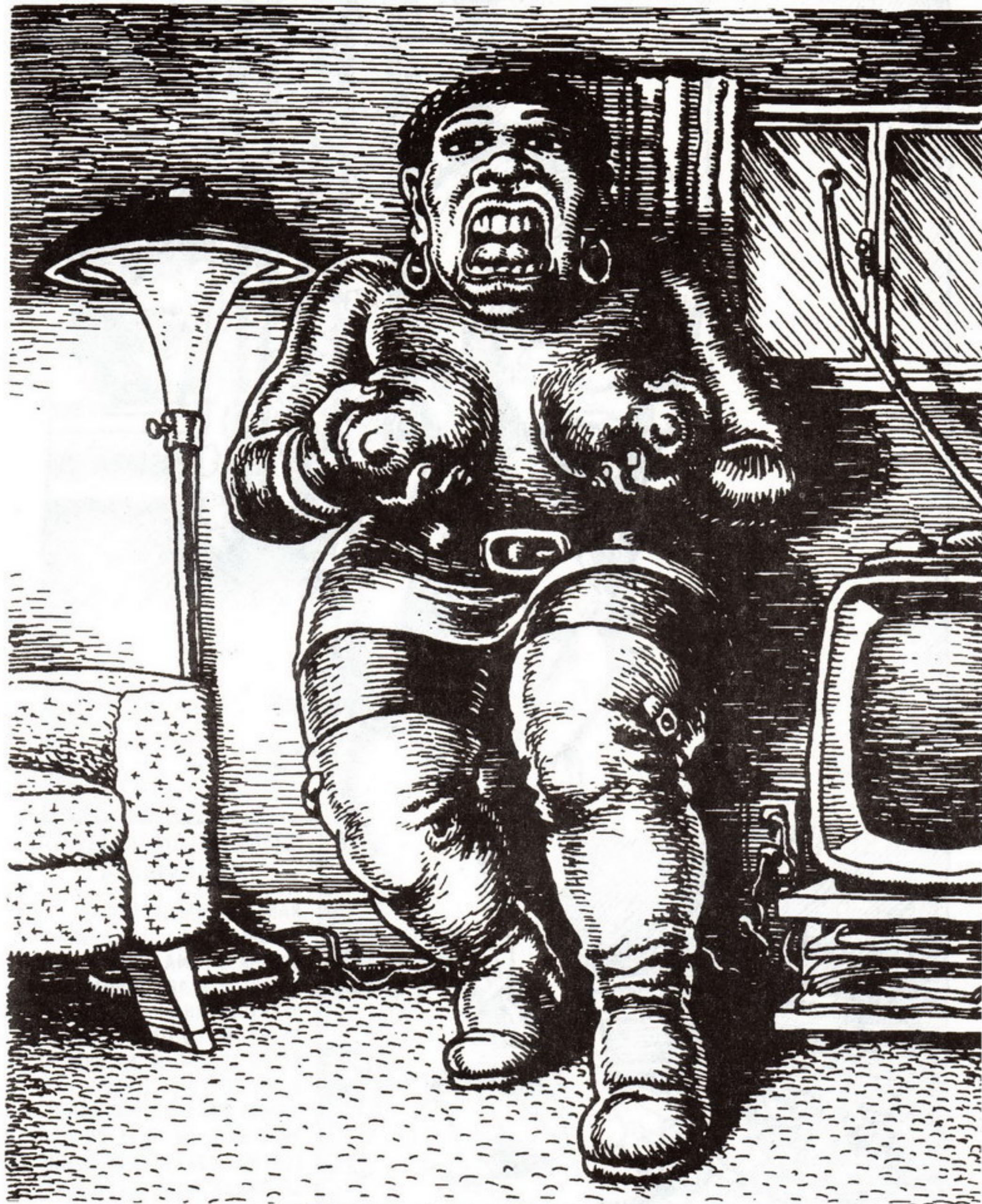

АНДРЕА И ДВАЈЦАТА
ЗНАЕМЕ ДЕКА ОВА Е
ЕДЕН ОД ТВОИТЕ
НЕВРОТИЧНИ НАЧИНИ
ЗА ПРИВЛЕКУ-
ВАЊЕ НА
ВНИМАНИЕ!!!

THE END!

КРАМБ ПОРТРЕТИ

ВИЛИ МАЕ ДЕКсон

ТАА Е ГОЛЕМА, ЦВРСТА ЦРНОГАЗА РИБА!!! УМИРА ОД ЖЕЛБА ДА БИДЕ
РОБИНКА НА НЕКОЈ БЕЛЕЦ!

"НЕ МОЖАМ ДА НАЈДАМ МАЖ ЗА СВОИТЕ ПОТРЕБИ! НО СЕ УШТЕ
БАРАМ!"

АКО МИСЛИШ ДЕКА СИ ДОВОЛНО МАЖЕСТВЕН БЕЛЕЦ, ДОЈДИ И ЗЕМИ!

ПРЕПЛАШЕНАТА ФРЕНКИ

ВАКА КОМПЛИЦИРАНО
СТВОРЕЊЕ КО НЕЈЗЕ НЕМАТЕ
СРЕТНАТО. ИМА САМО 14 ГОД.
И ТАКА Е СЛАБА И БОЛНО
ЧУВСТВИТЕЛНА!!! ДА ДУВНЕ
ВЕТЕР, КЕ ГО ОДДУВА ТОА
КУТРО СИРАЧЕ. А ДА ЗНАЕТЕ
САМО КОЛКУ СЕ ПЛАШИ ОД
МАЖИ! ТАА ИНСТИНКТИВНО
ЗНАЕ КАКО КЕ БИДЕ КОГА
ГОЛЕМ, ДЕБЕЛ, ЦВРСТ ПЕНИС
КЕ ПРОДИРА НИЗ НЕЈЗИНИТЕ
НЕЖНИ ЛАТИЦИ! МОШНЕ
ИНТЕРЕСНО! БИ САКАЛ ДА СИ
ПРВИОТ?

НЕМА ДА ТИ УСПЕЕ, МАЛЕЧКА!
СМЕ ГО ПОМИНАЛЕ ОВА ПОВЕКЕ
ПАТИ ДО СЕГА... ИСКРЕНО ДА ТИ
КАЖАМ, СТАНУВА
ДОСАДНО!!

ВСУШНОСТ, МИСЛАМ КЕ СИ ОДАМ
ПРЕД ДА СТАНЕ ПРЕМНОГУ ДЕПРЕСИВНО...
...ДО ГЛЕДАЊЕ, АНДРЕА! СЕ НАДЕВАМ
ДЕКА КЕ ТИ ТРГНЕ...

ЕВЕ ПОСЛЕДЕН ГЕСТ НА МОЈАТА
ЉУБОВ СПРЕМА ТЕБЕ ПРЕД ДА
СИ ОДАМ.

ВООР!

ХА, ХА, ХА!
ГЛУПА
ЖЕНСКА!

СУДЖ

ШИЛО ЗА
ИРАЗ

ХА!

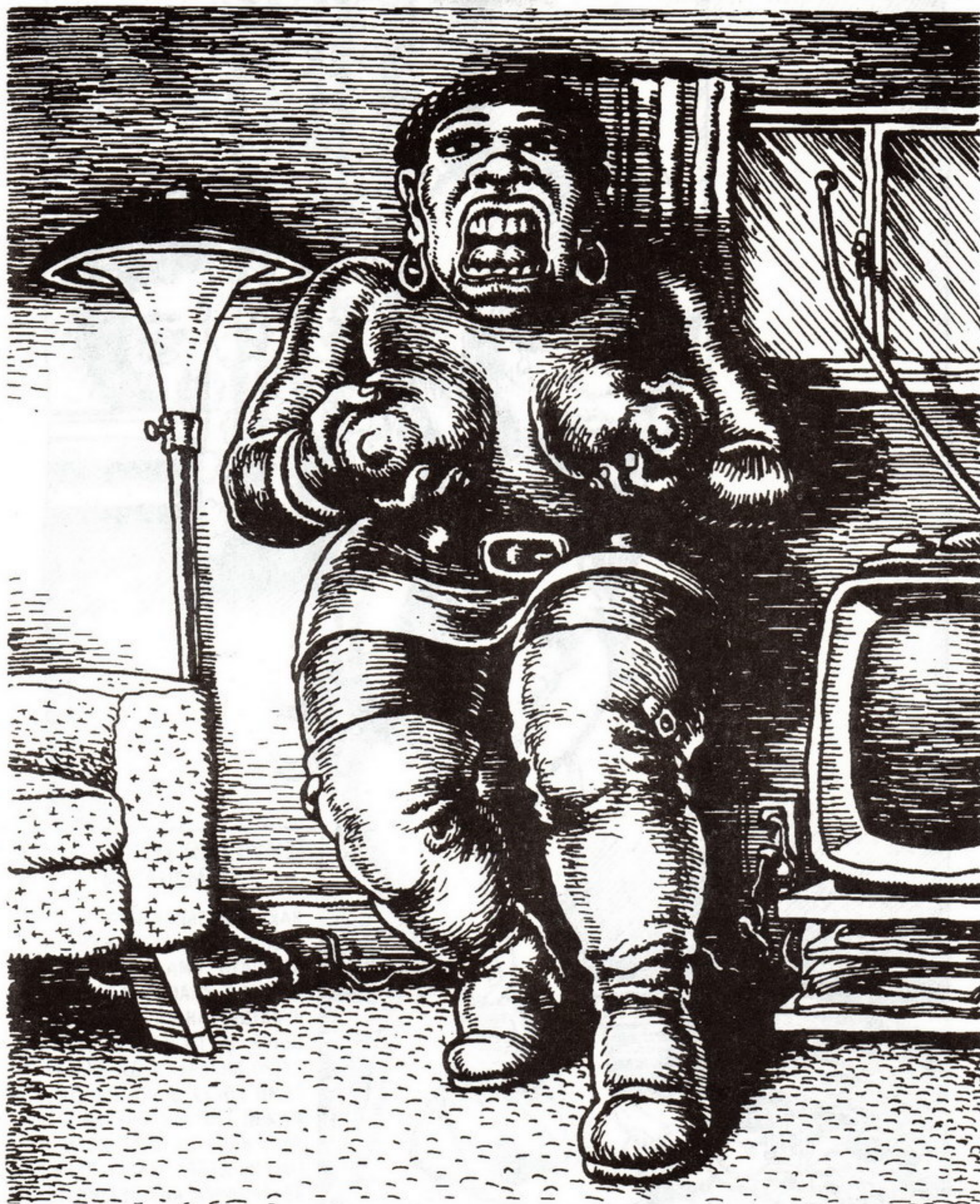
ХА И НА ТЕБЕ,
ГОМНАРУ!!!

НАСИДСТВО
ВО МЕДИУМИ

THE **END!**

КРАМБ ПОРТРЕТИ

ВИЛИ МАЕ ДЕКсон

ТАА Е ГОЛЕМА, ЦВРСТА ЦРНОГАЗА РИБА!!! УМИРА ОД ЖЕЛБА ДА БИДЕ
РОБИНКА НА НЕКОЈ БЕЛЕЦ!

"НЕ МОЖАМ ДА НАЈДАМ МАЖ ЗА СВОИТЕ ПОТРЕБИ! НО СЕ УШТЕ
БАРАМ!"

АКО МИСЛИШ ДЕКА СИ ДОВОЛНО МАЖЕСТВЕН БЕЛЕЦ, ДОЈДИ И ЗЕМИ!

**ПРЕПЛАШЕНАТА
ФРЕНКИ**

ВАКА КОМПЛИЦИРАНО
СТВОРЕЊЕ КО НЕЈЗЕ НЕМАТЕ
СРЕТНАТО. ИМА САМО 14 ГОД.
И ТАКА Е СЛАБА И БОЛНО
ЧУВСТВИТЕЛНА!!! ДА ДУВНЕ
ВЕТЕР, КЕ ГО ОДДУВА ТОА
КУТРО СИРАЧЕ. А ДА ЗНАЕТЕ
САМО КОЛКУ СЕ ПЛАШИ ОД
МАЖИ! ТАА ИНСТИНКТИВНО
ЗНАЕ КАКО КЕ БИДЕ КОГА
ГОЛЕМ, ДЕБЕЛ, ЦВРСТ ПЕНИС
КЕ ПРОДИРА НИЗ НЕЈЗИНИТЕ
НЕЖНИ ЛАТИЦИ! МОШНЕ
ИНТЕРЕСНО! БИ САКАЛ ДА СИ
ПРВИОТ?

©1972 by R. CRUMB

Џум Вуринг

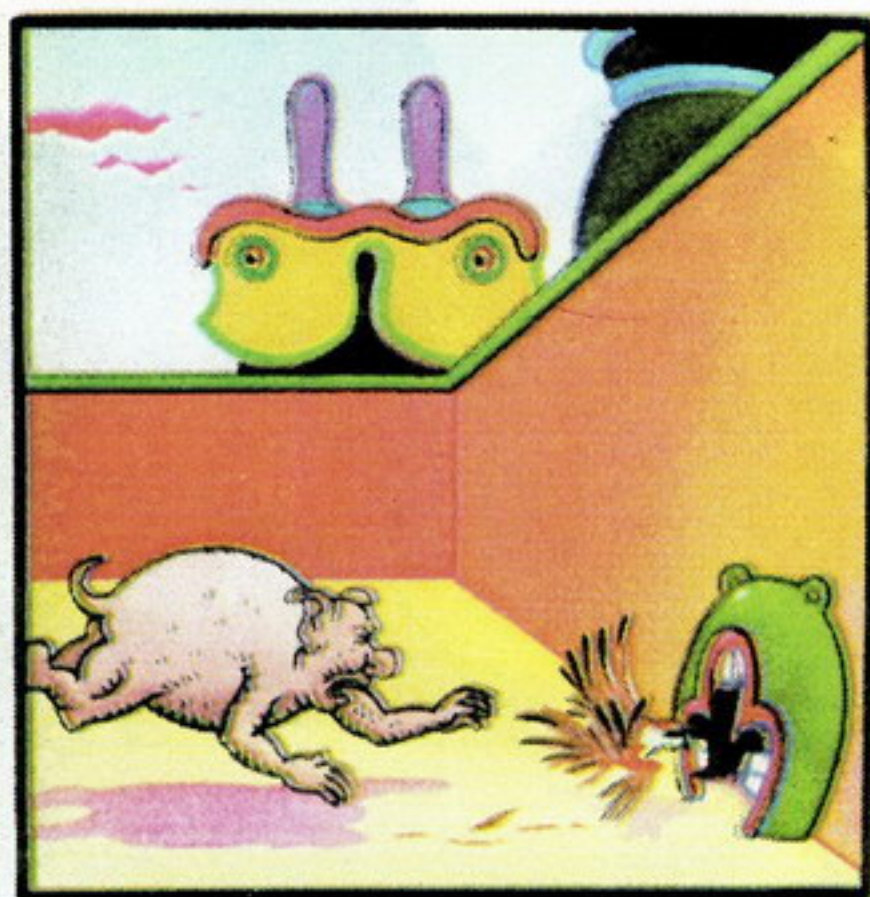
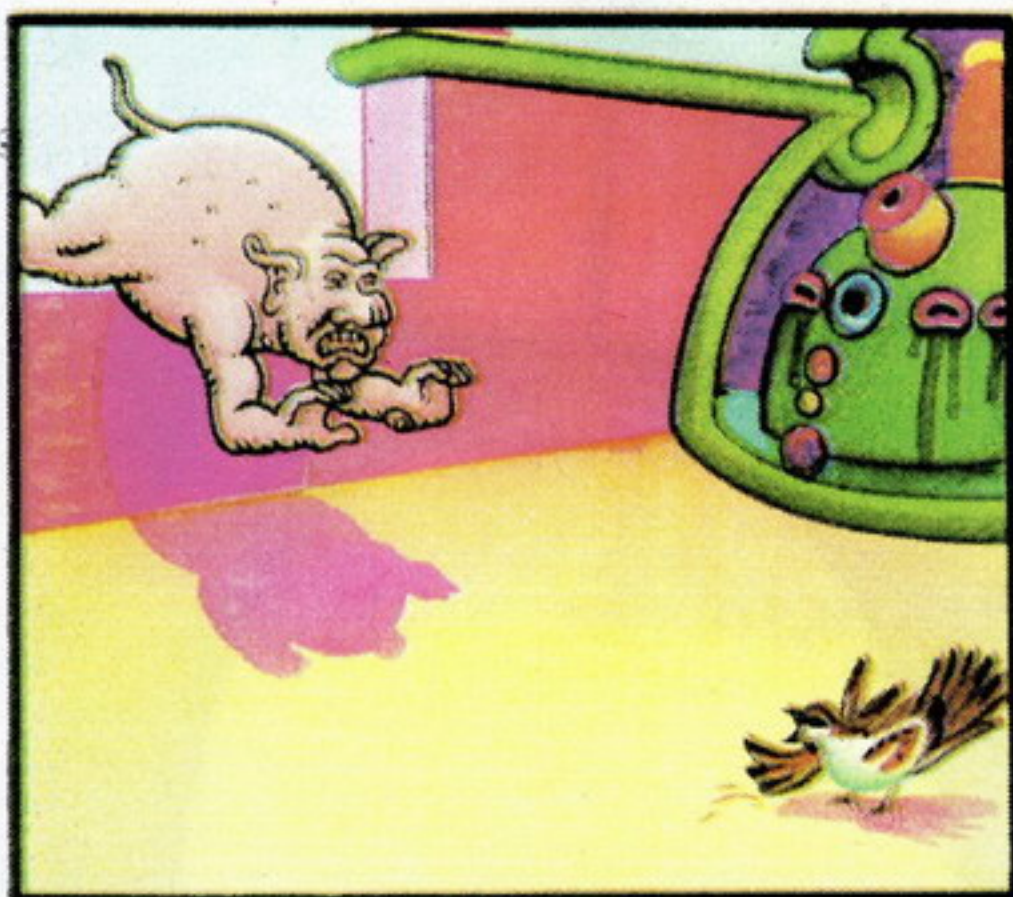
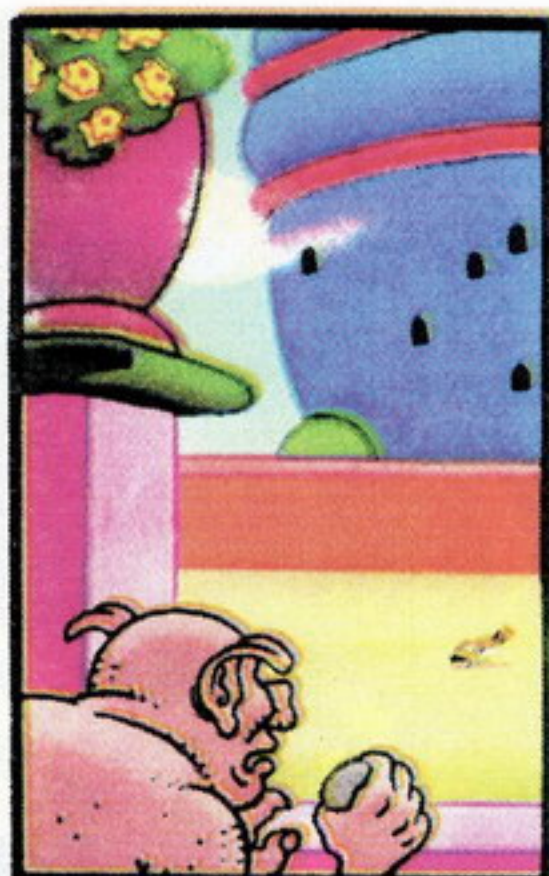

Авантурише на Свинчо

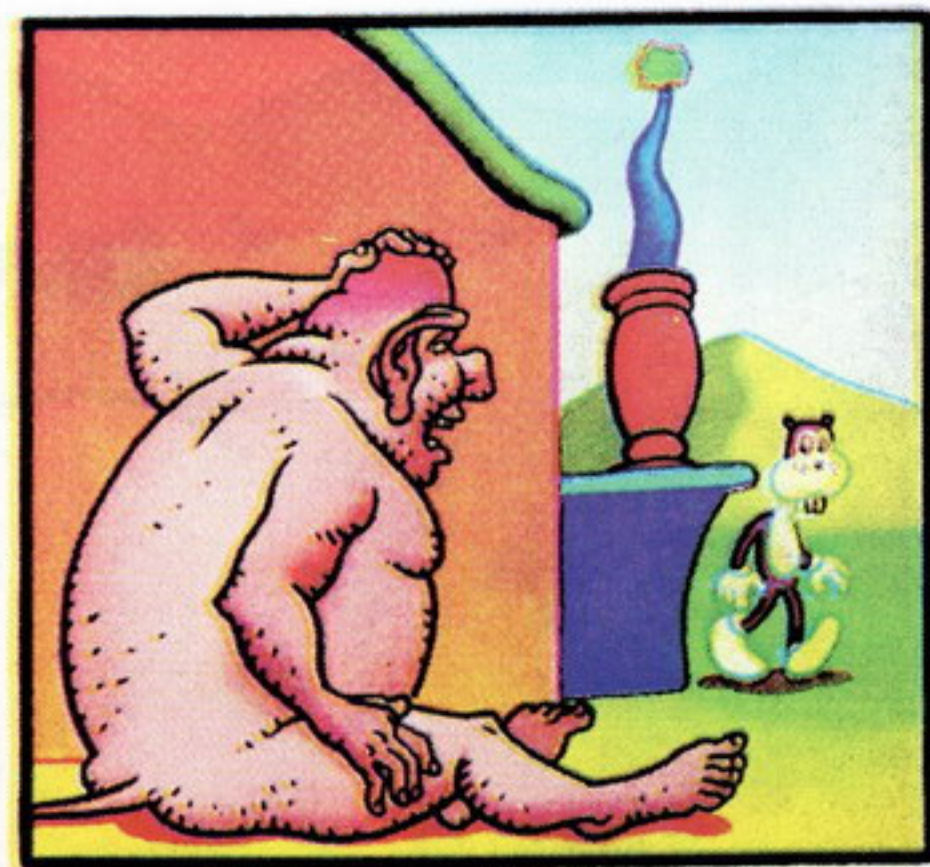
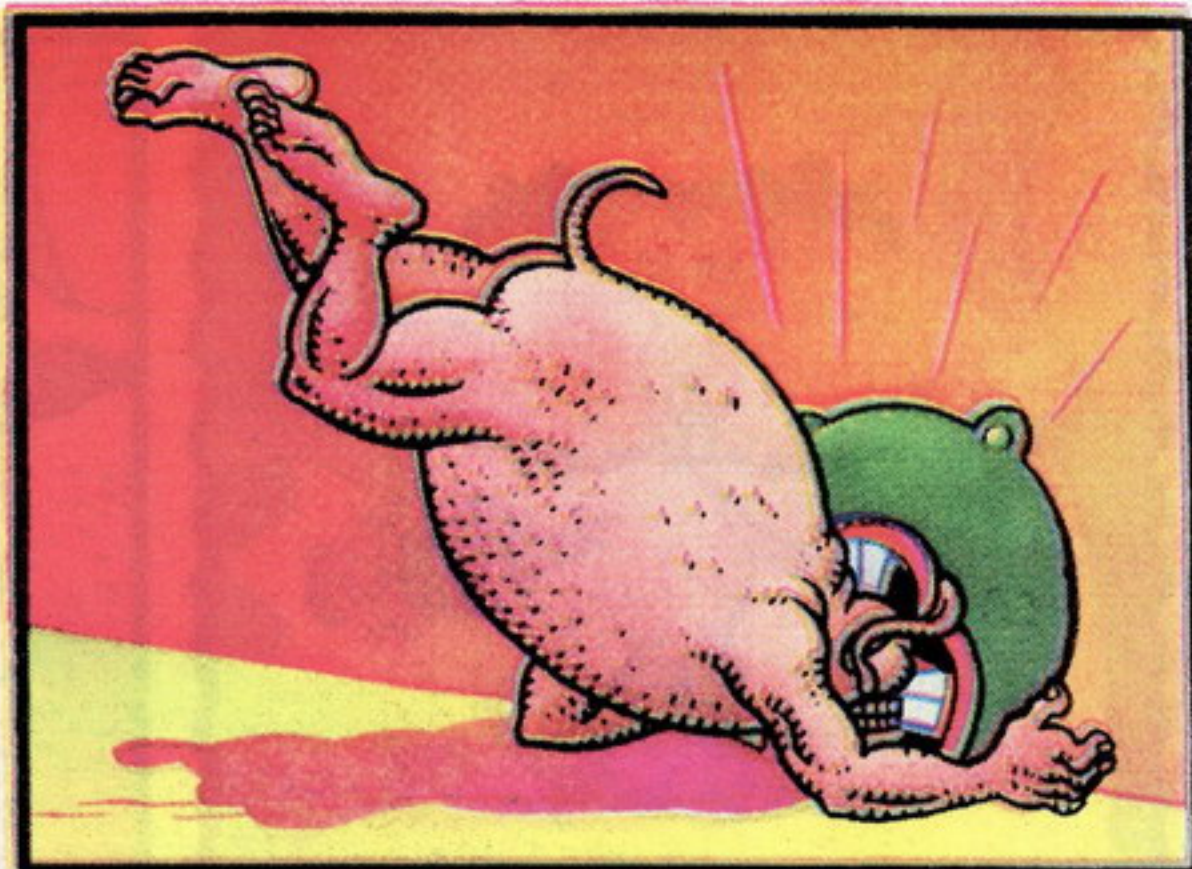
ОПАЧИНАТА НА СВИЊЧО

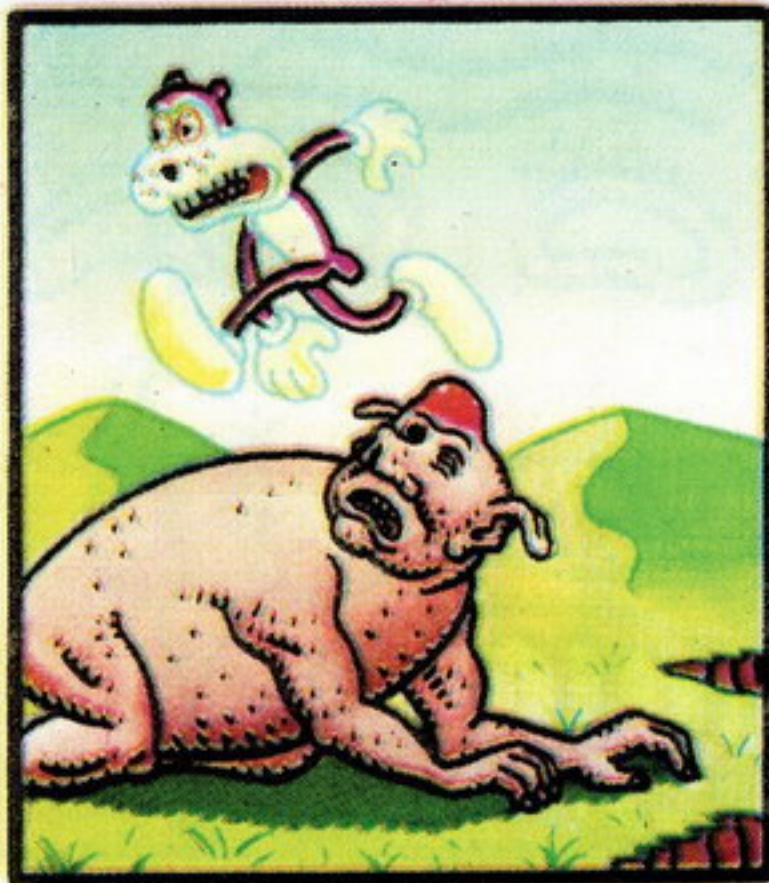
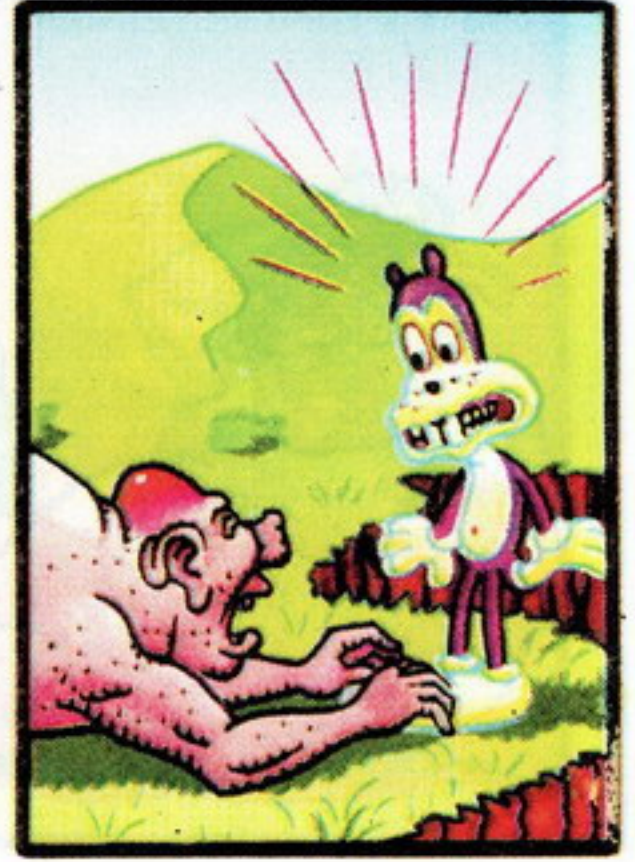
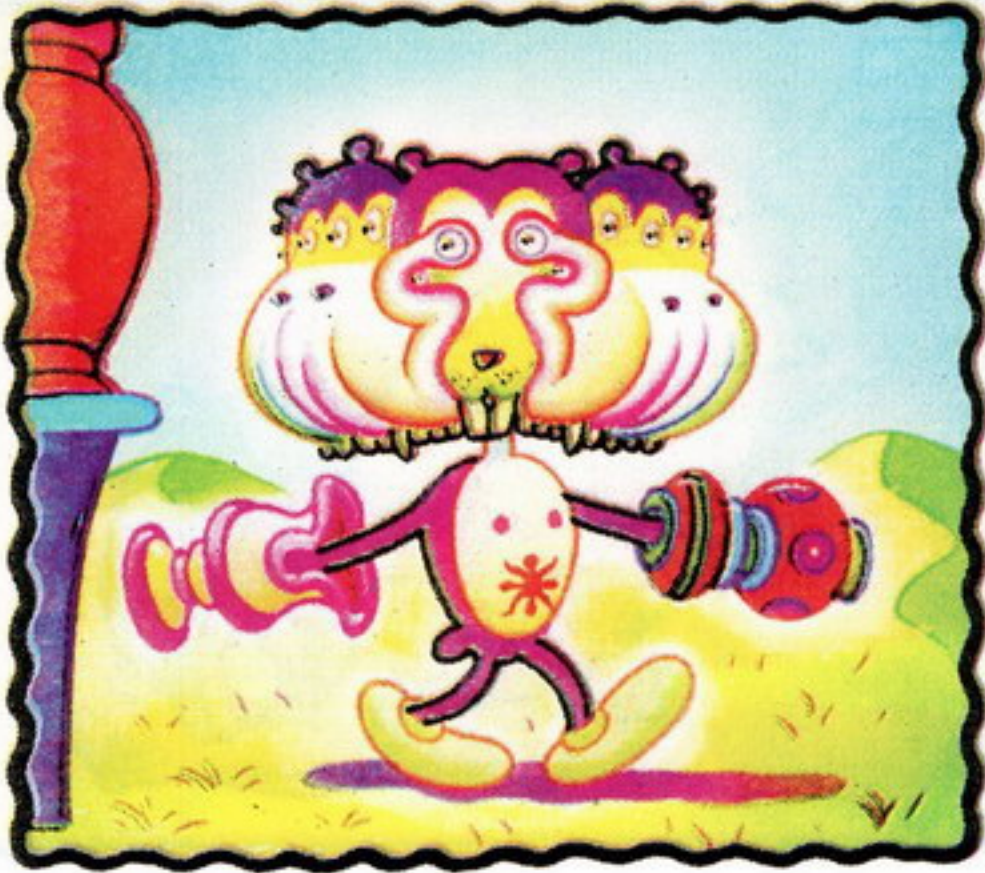
JIM WOODRING

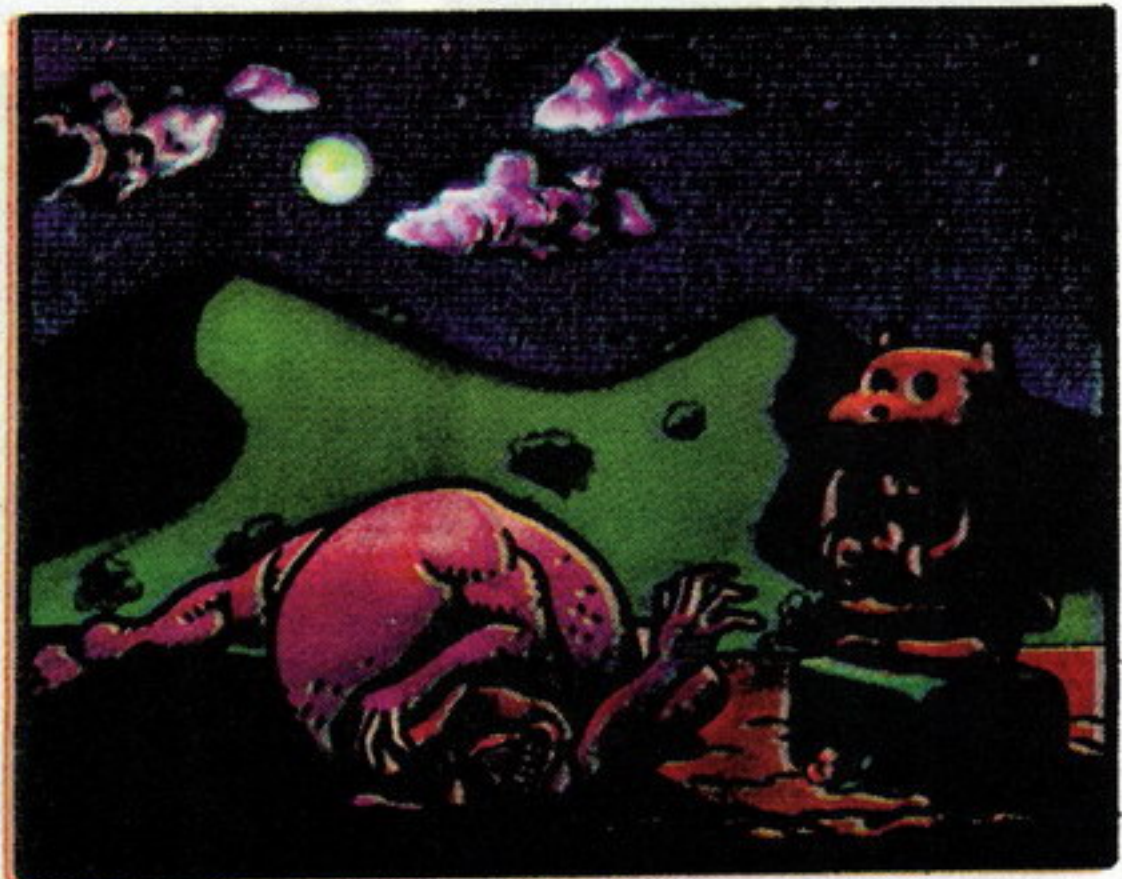
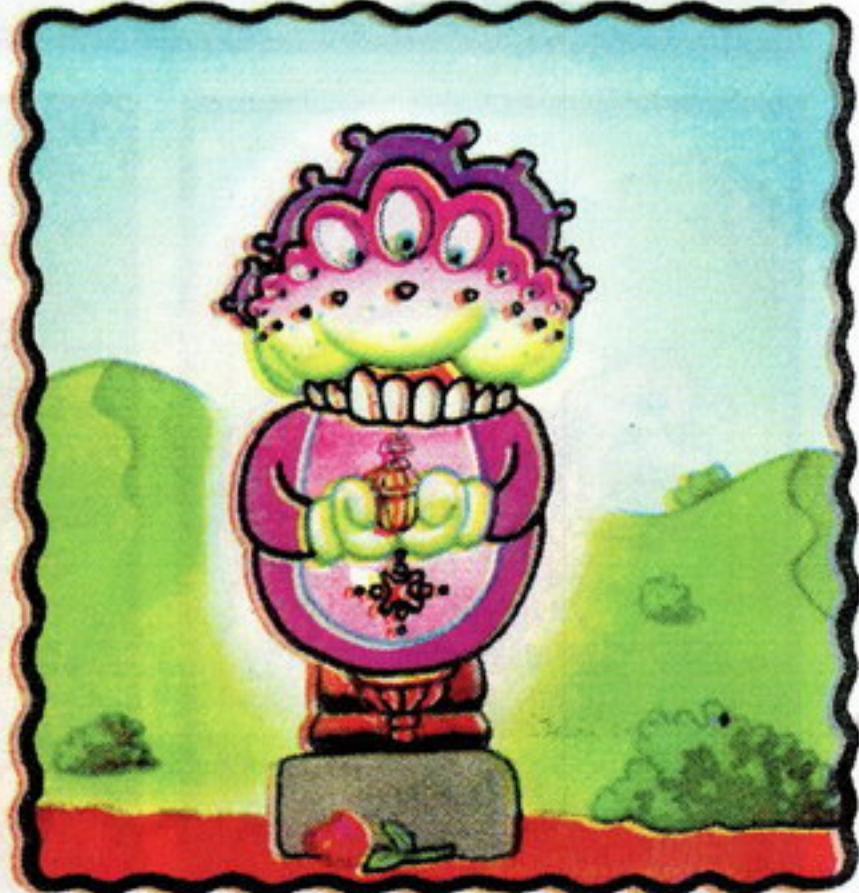
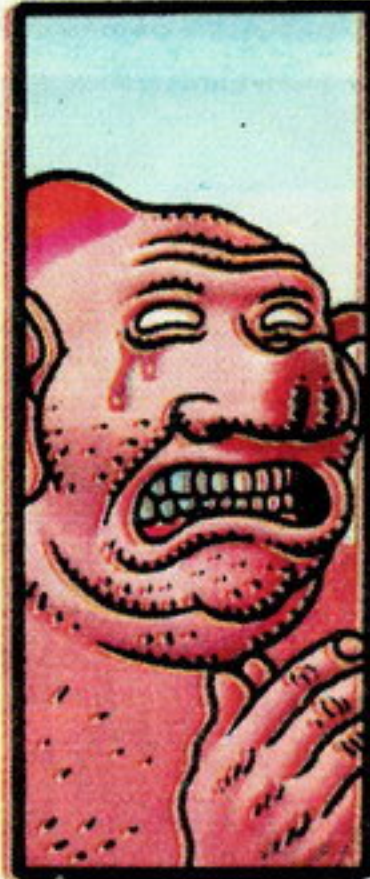
Погледнете ја слатката мала птичка! Еве го и Свињчо, како и обично, спремен да предизвикува бељи. Господе, ја погодува целта. Птицата ќе мора да биде итра ако сака да избега. Ете ја, како влегува во одводната цевка. Побрзај, Свињчо!

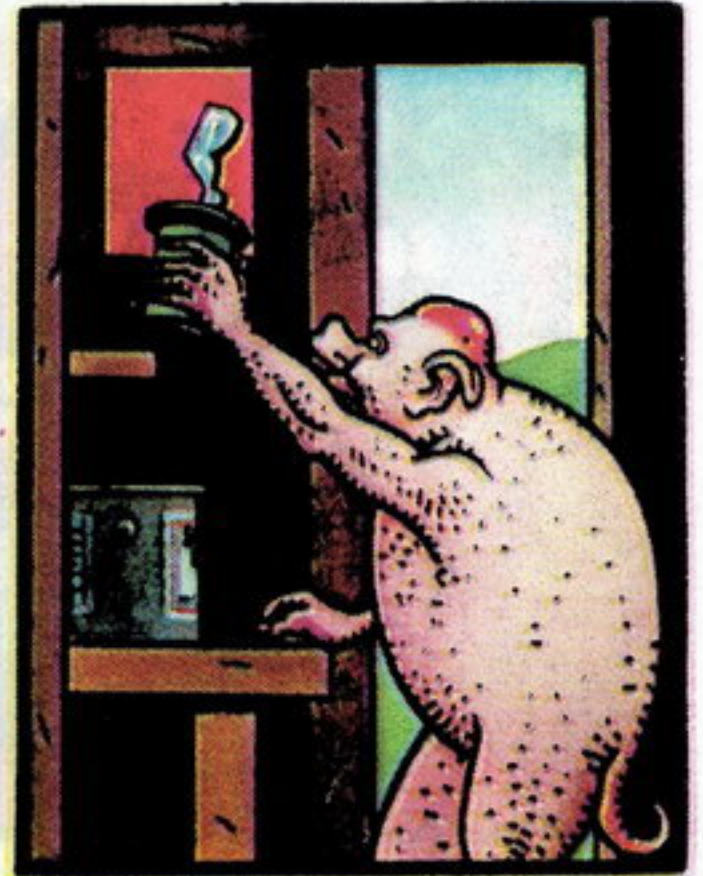
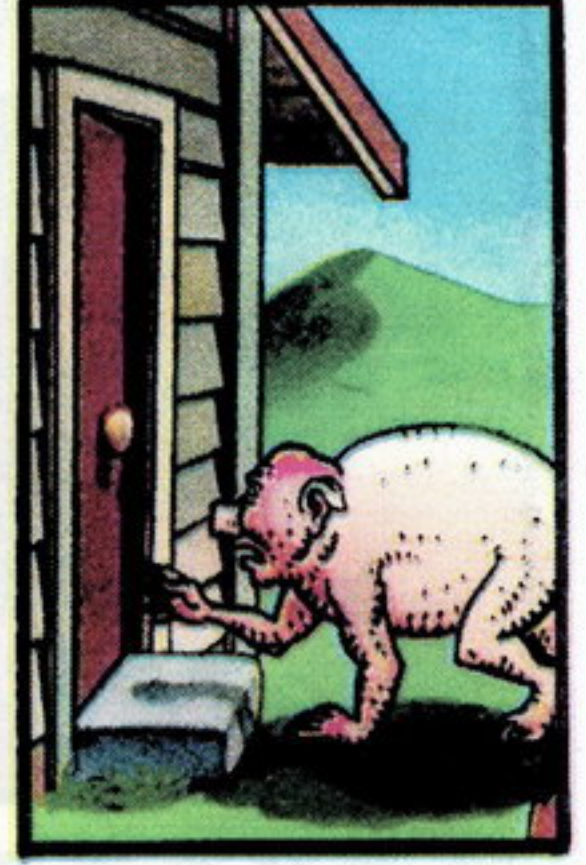
Проклетство! Птицата избега. Кутриот Свињчо! Колку сакаше да ја фати птицата што не можеше да закочи на време. Колкава џмучка си доби! Сигурно си ја скрши тиквата. Оф! Гледајте, Франк си поминува. Свињчо го гледа на чуден начин.

А не е ни чудо! Цмучката му го пореметила мозокот на Свињчо, и го гледа Франк како никој до сега. Обземен од болка и конфузија тој мисли дека Франк доаѓа од рајот. Тој посакува да разговара со Франк и да му се поклонува. Можеби мисли дека Франк може да ја тргне болката од неговата глава. Ама Франк не сака да чве и бега.

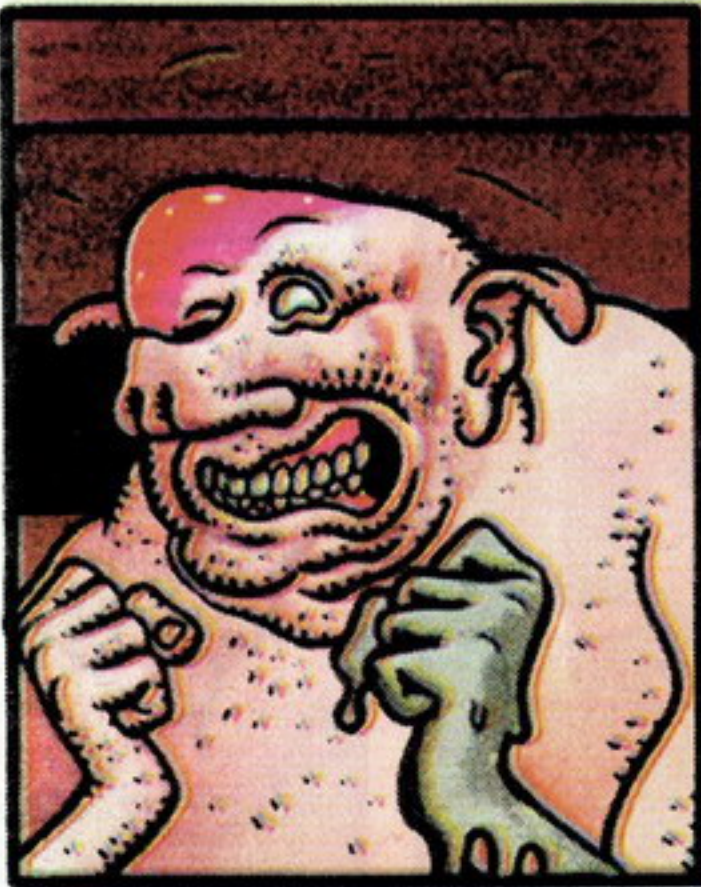

Кутриот Свињчо! Во тој момент сфаќа дека има човечки раце, за да си изгради своја реалност! Набрзина прави керамичка фигура во облик на Франк. Тој ѝ се моли на фигурата. Неговиот повреден ум си игра со него, и тој се плаши и минува мистериозна ноќ, во болка тркалајќи се по подот и молејќи се.

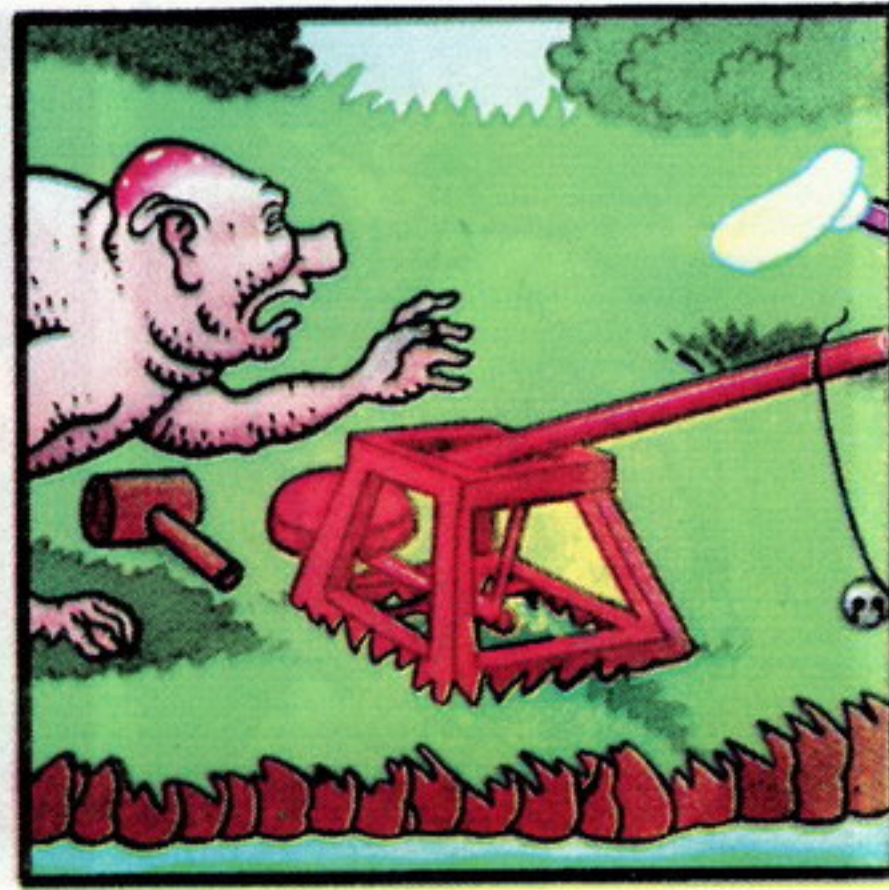
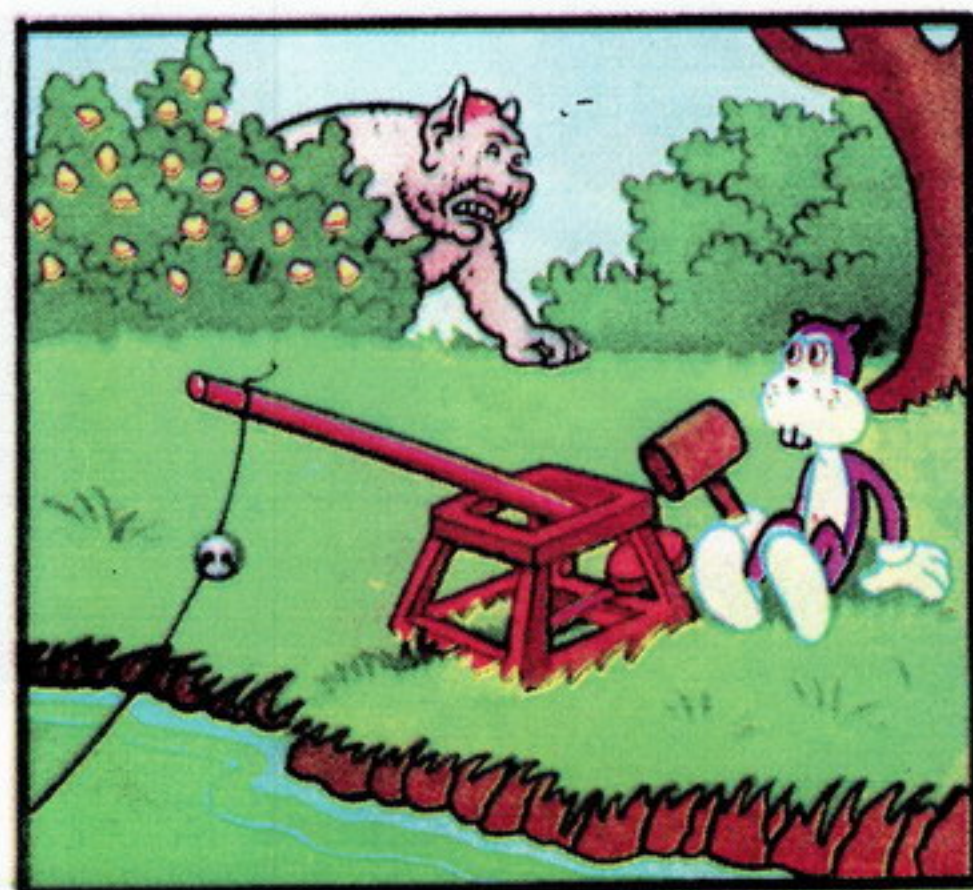
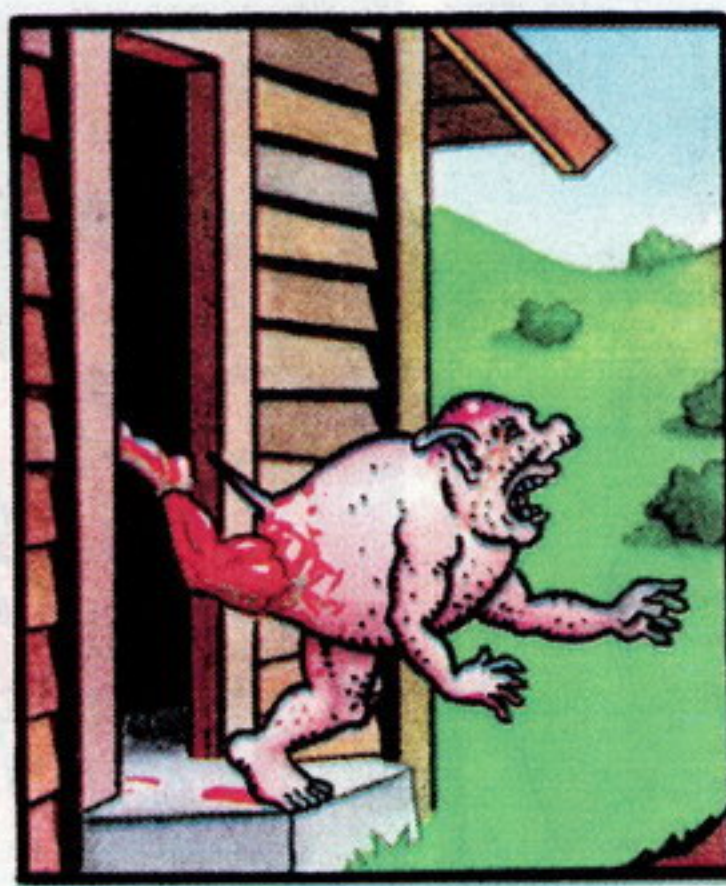
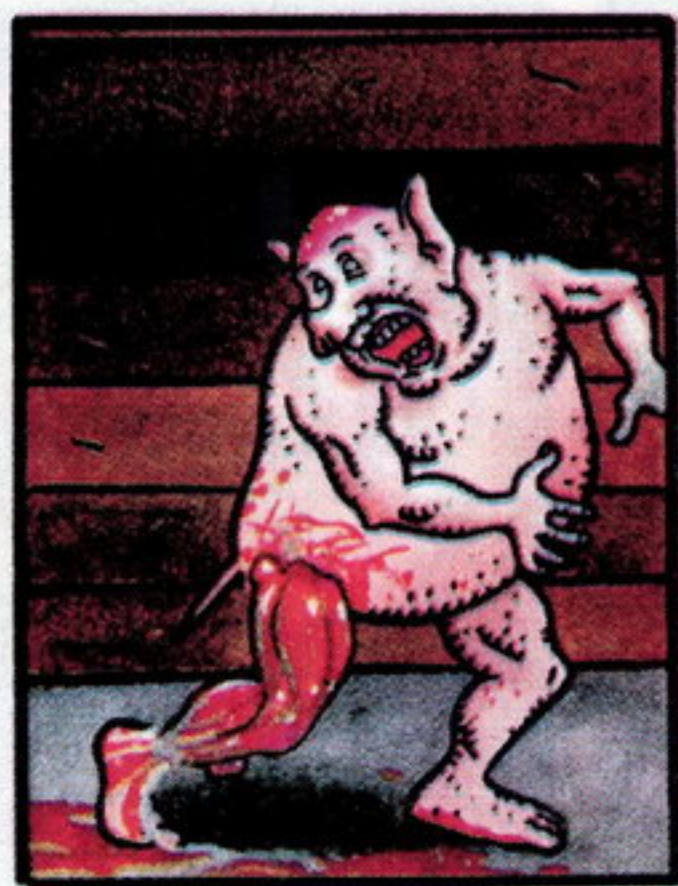

Откако се раздени Свињчо има чувство дека поминал цела вечност во пеколот. Тој бесцелно ползи додека не најде на мала шупа. Можеби е Франк внатре! Не е, нема ништо освен некои обични работи. А, што е ова? Остаток од спортски трофеј. Од фигурата останала само една хромирана нога.

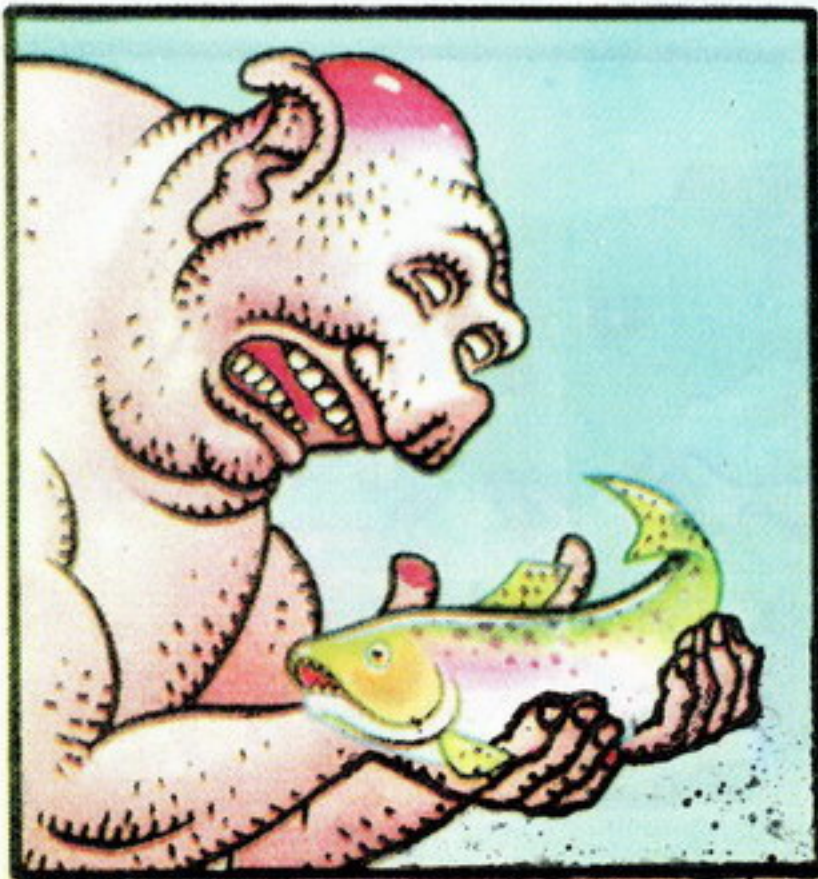
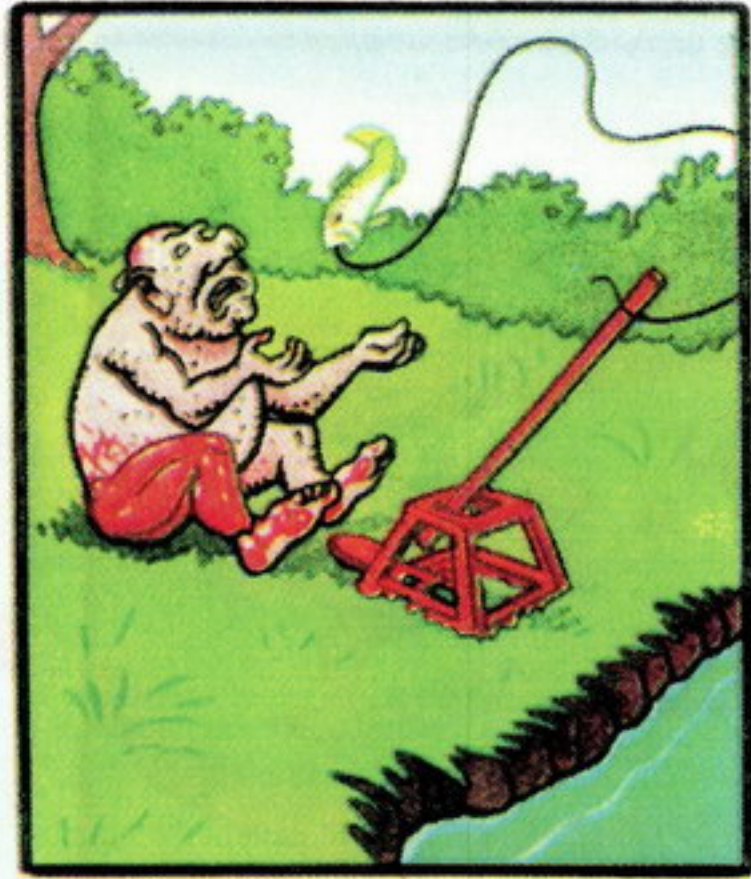
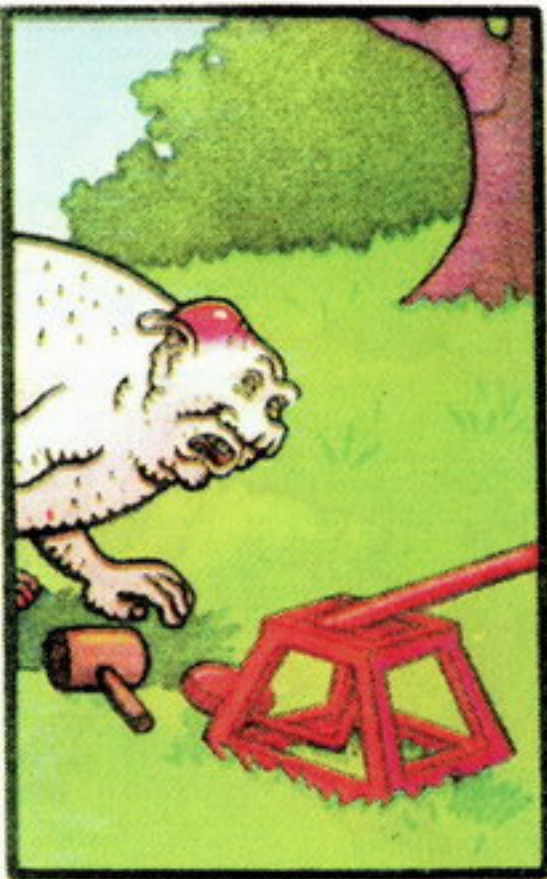

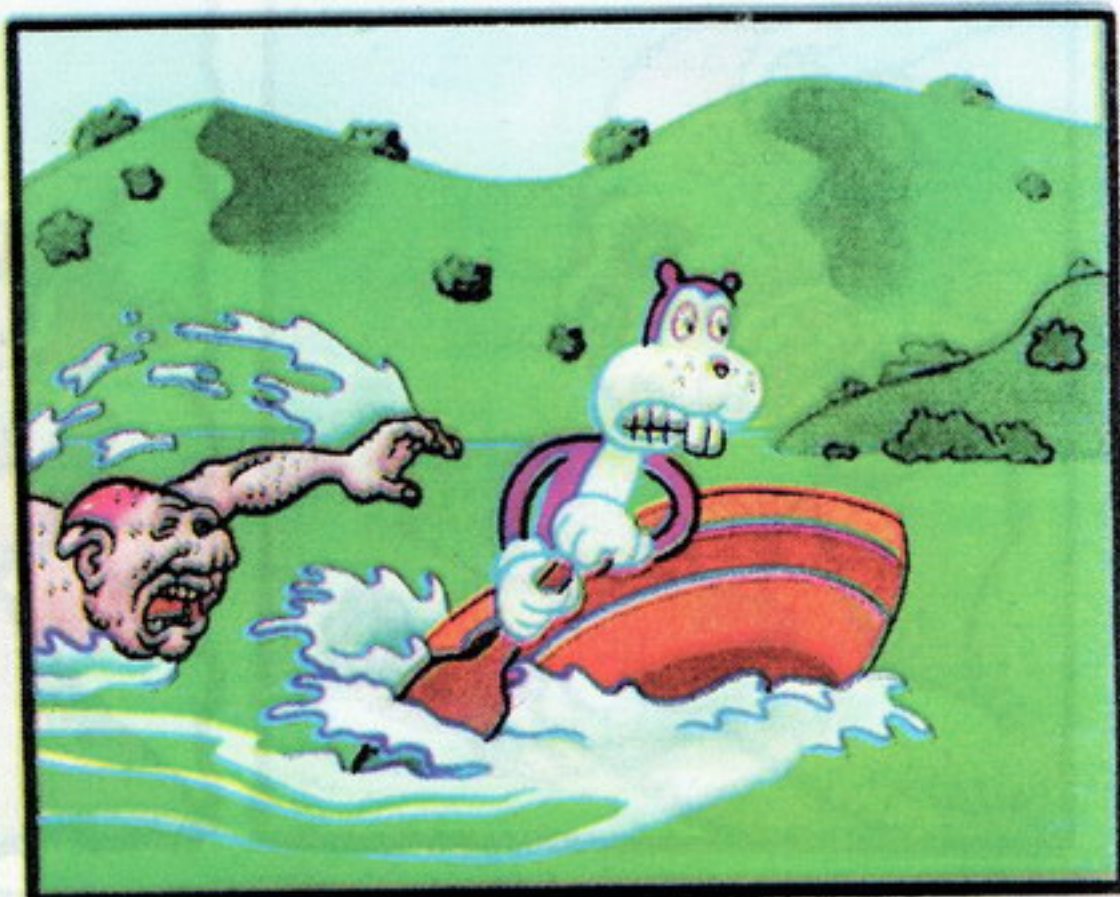
Навистина е восхитен од ногата, нели? Има и еден литар сребрена боја. Што сега? Наеднашдоби прекрасна идеја. Тој сега... Се прашувам што се случува надвор. Би сакал да можеме да погледнеме низ прозорецот. Колку ли зрнца ориз има во една вреќа.

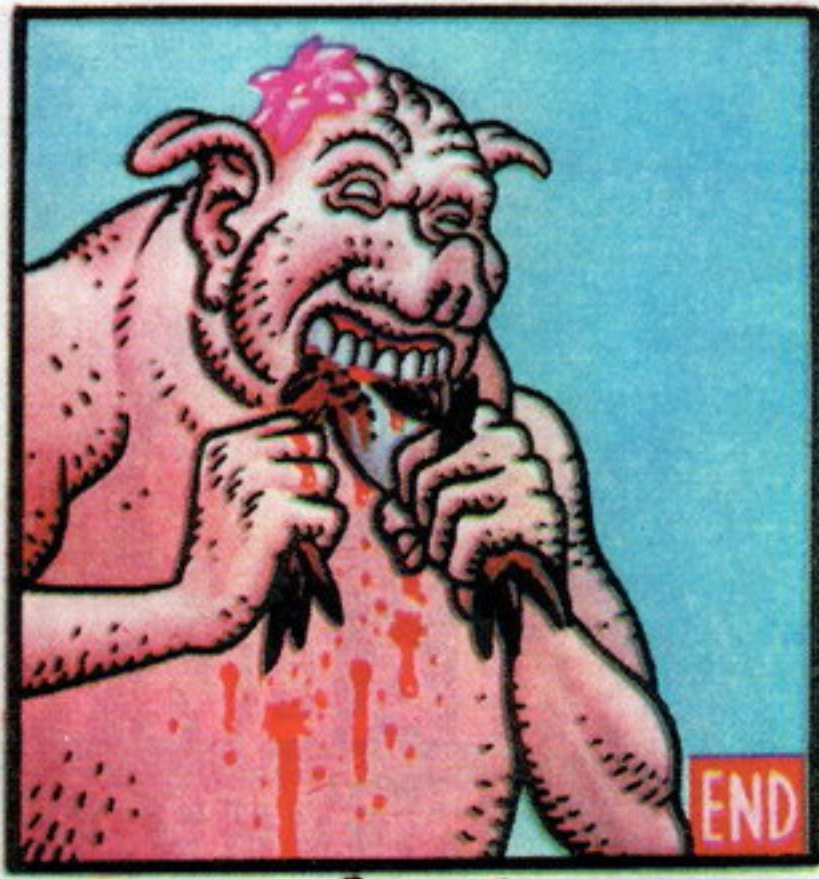
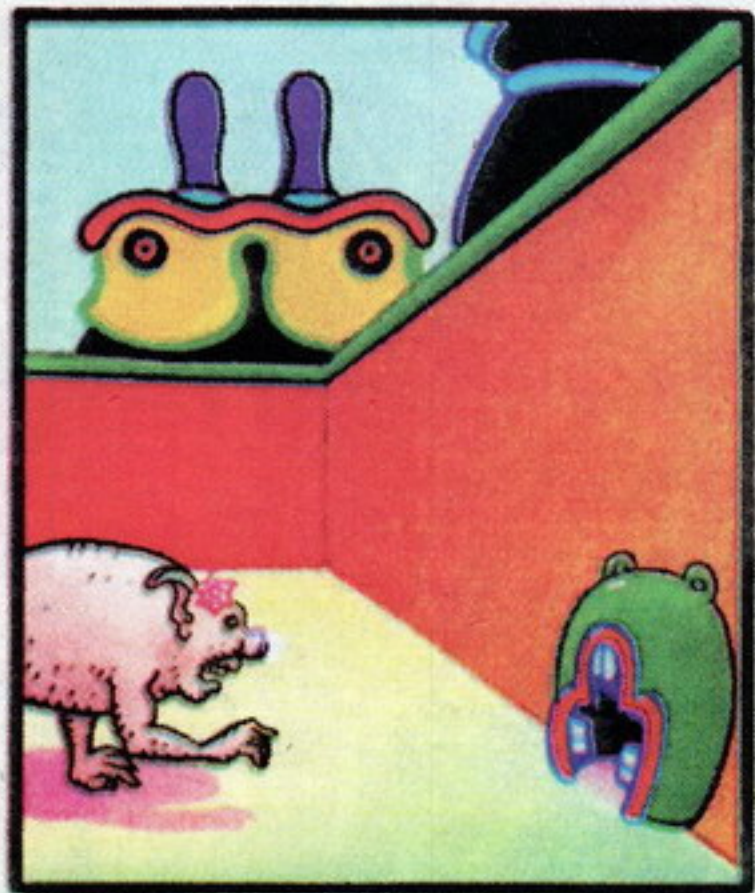
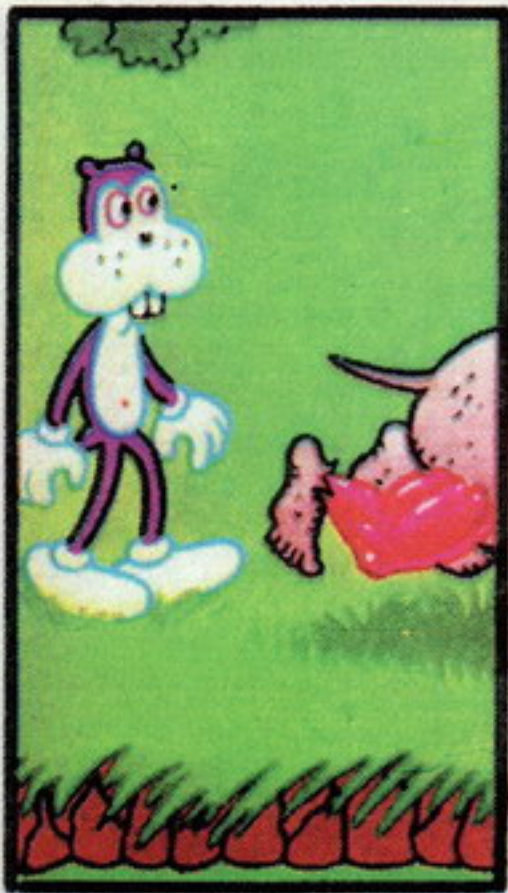
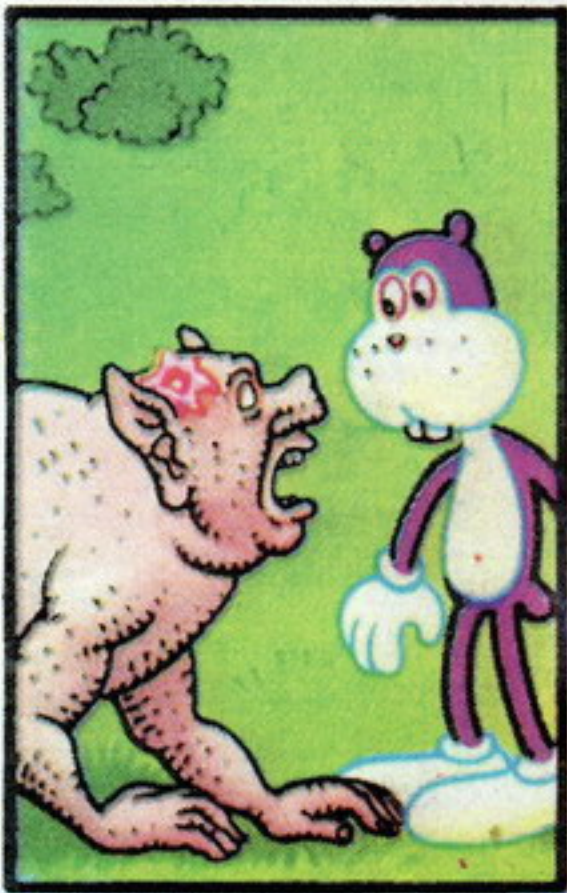
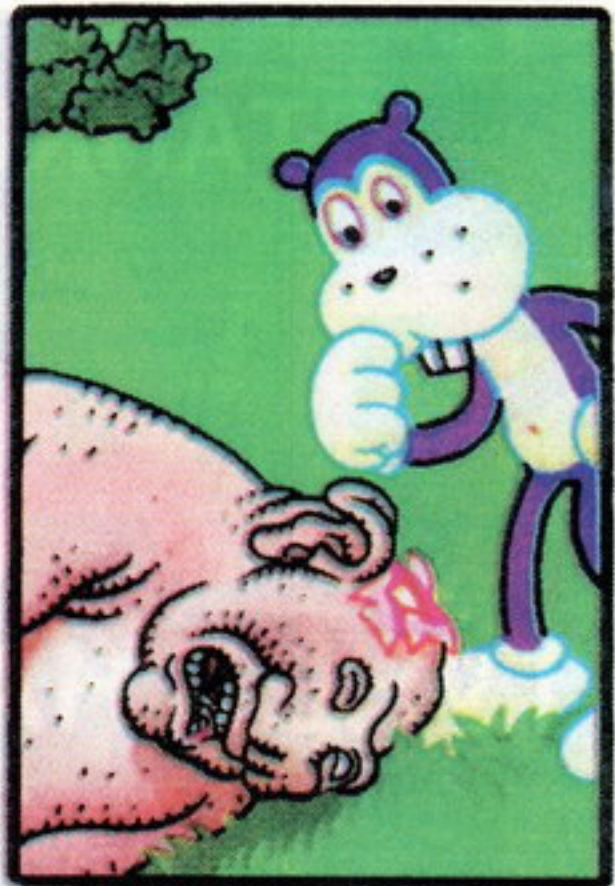
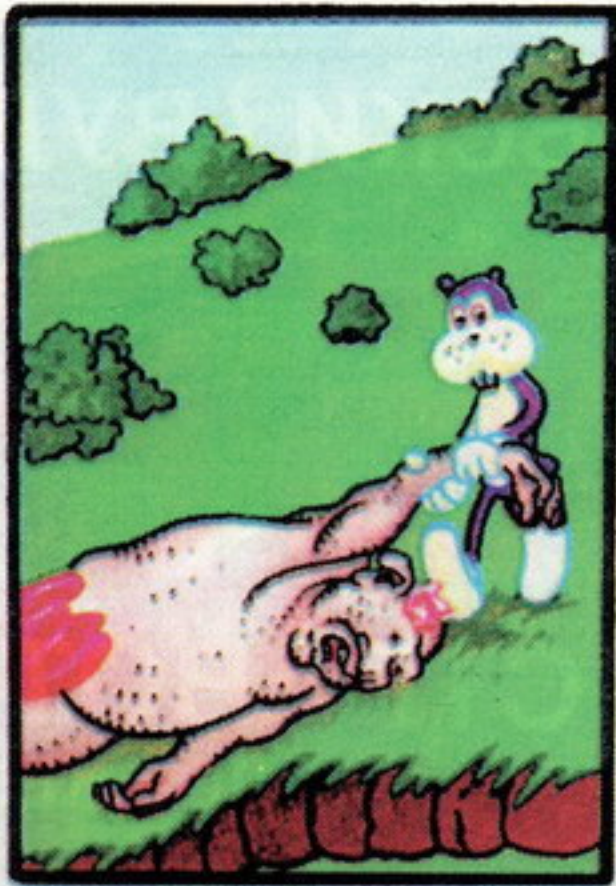
Сега тој... Боби си ги преместува играчките. Ги става во кутија за да може да ги влече, но беше многу тешко да се придвижи кутијата. Од кутијата почнаа да растат корења. Сега Свињчо ја напушта шупата. Неговата идеја не испадна башнајсјајна. Погледнете! Тоа е Франк! Каква е таа справа? Врати се Франк!

Му се чини на Свињчо дека чеканот треба да се употреби на дискот. Го пробува тоа и фаќа рипче! Какво изненадување! Каква Риба! Умот пак почнува да го мачи. Не е спремен баш за вакво искуство.

Ах! Внатре во свежата вода! Здраво Франк! Но изгледа Франк нема што да му каже на Свињчо. Свињчо, немој да му досаѓаш! Франк станува нервозен кога е во тесно. Ете гледаш! Веслото се спушта право врз крвавиот плускавец на Свињчо! Бам! Каква врева! Како коњ кога ќе експлодира.

©1993 JIM WOODRING

Додека Свињчо си дреме, Франк го извлекува на копно. Свињчо има голема дупка во главата! Гледајте! Се разбудил и пак заличува на стариот добар Свињчо. Но дали е страшноста причината што итро бега? Не! Има недовршена работа. Добриот стар Свињчо!

СТАНКОВСКИ / ВУЛКАНСКИ

ЛАБРИС

ТУНЕЛ НА СТРАВОТ И УЖАСОТ
(ТРЕТО ПРОДОЛЖЕНИЕ)

НАЦИ КОМИНТЕРНА
ВО ГРАДОТ НА ЖЕНИТЕ,
ВО ЕПИЗОДАТА:

ТРАНСФОРМАЦИЈА!

Ние живееме,
господине,
теориски, во третиот
степен на реалност
што се нарекува -
хиперреалност.
Ништо не се менува.
Револуциите само ги
раздвојуваат
степените.

Имам чувство
како нешто да
се промени!?

ПОД БЛАГОТО ДЕЈСТВО НА
ИСПУШЕНОТО КОМИНТЕРНА И
ДИМИНУТО ГО ПРОДОЛЖУВААТ
РАЗГОВОРОТ.

Јас не сум
Доставувач на
реалноста,
господине!

Дали си сигурен,
Димнуто, дека ниш-
то не се менува?

"Трѐба да се измислат алузии на мисливото кое не може да биде предочено... Трѐба да се одбие утехата на добрите облици, консензусот на вкусовите што би допуштил заеднички да се доживее копнежот по невозможното".

Зар?!

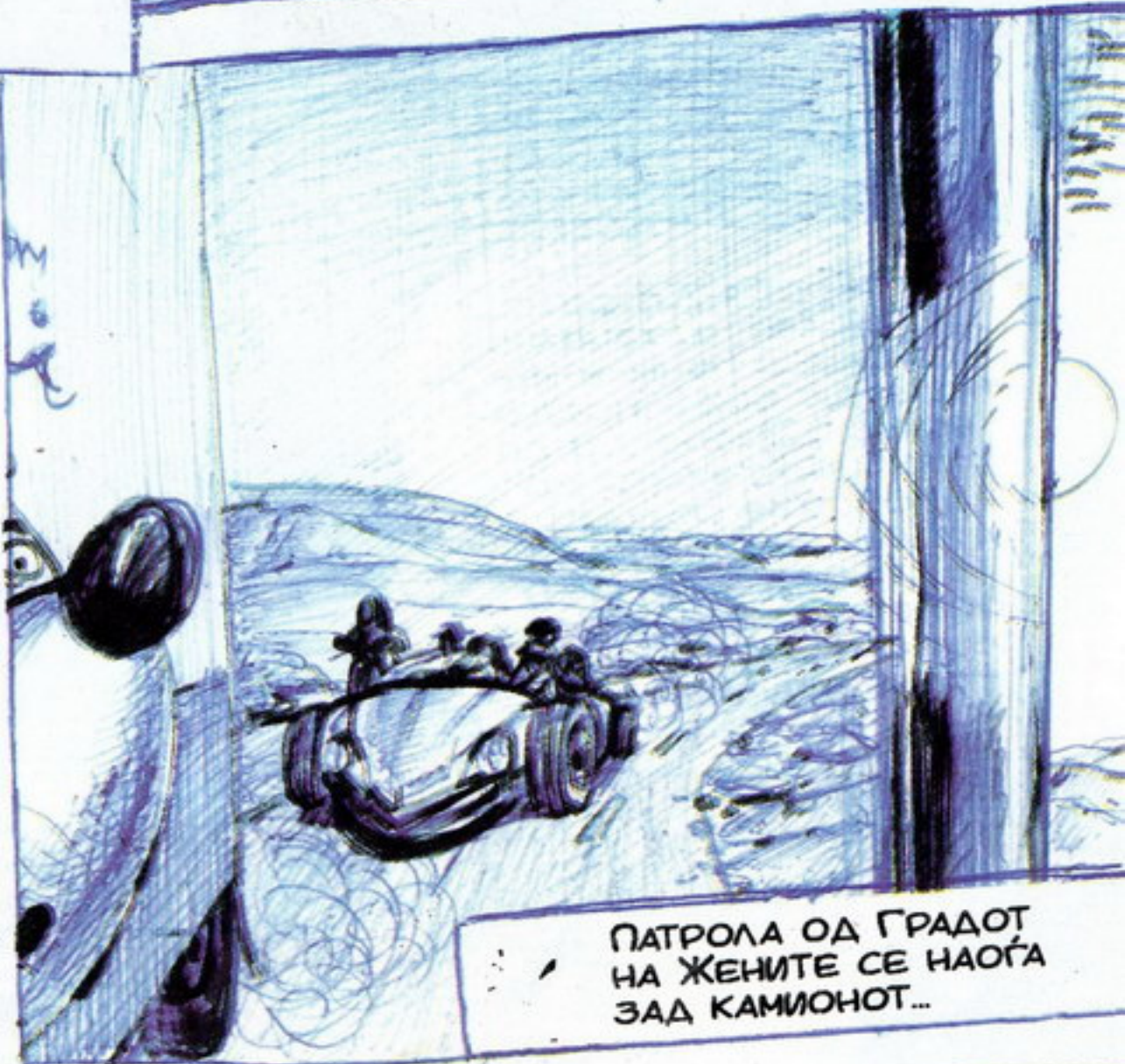
Да, тоа ви е
така. Знаете ли дека
мравките се маѓепсани
безбожници?!

Во внатрешноста на (пермутабилната!)
наклонетост кон образуваниот црнец,
наци увидува дека "помегу двата сте-
пени на реалност", оној на влмвањето
"култура" на каучот (од каде што е
поместен) и овој упад во опасни
мистерии (каде што е донесен)
всушност не се наоѓа ништо!
Додека Хедона спие...

Но, како и сите моменти
на опуштеност, магијата
набргу е прекината.

...и набрзо го
престигнува.

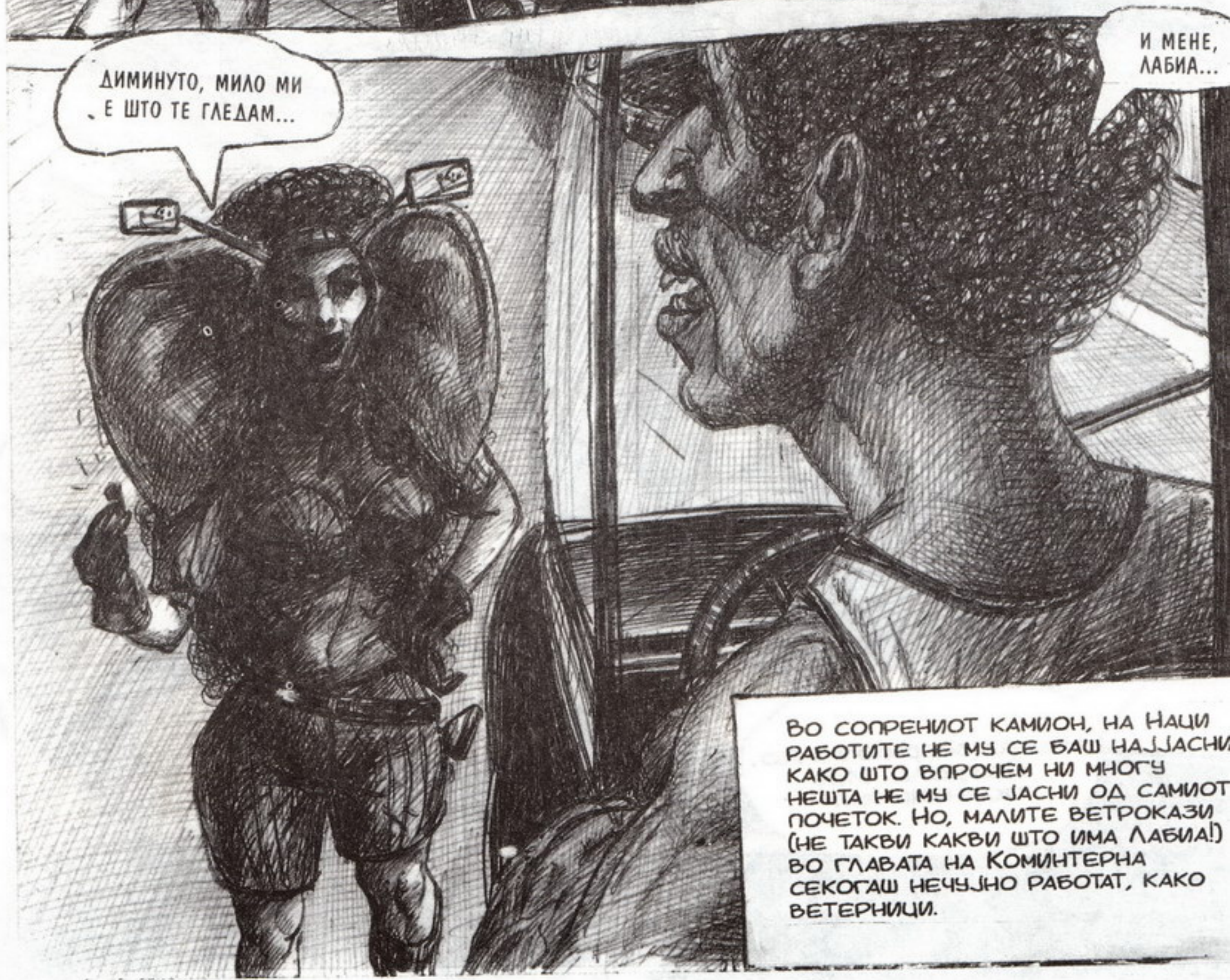
Патрола од градот
на жените се наоѓа
зад камионот...

Што е ова?!

Ништо загрижувачко.
Патрола. Мои
познанички...

Во сопсениот камион, на наци работите не му се баш најјасни како што впрочем ни многу нешта не му се јасни од самиот почеток. Но, малите ветрокази (не такви какви што има Лабиа!) во главата на Коминтерна секогаш нечујно работат, како ветерници.

Здраво. Се
викам Лаба.

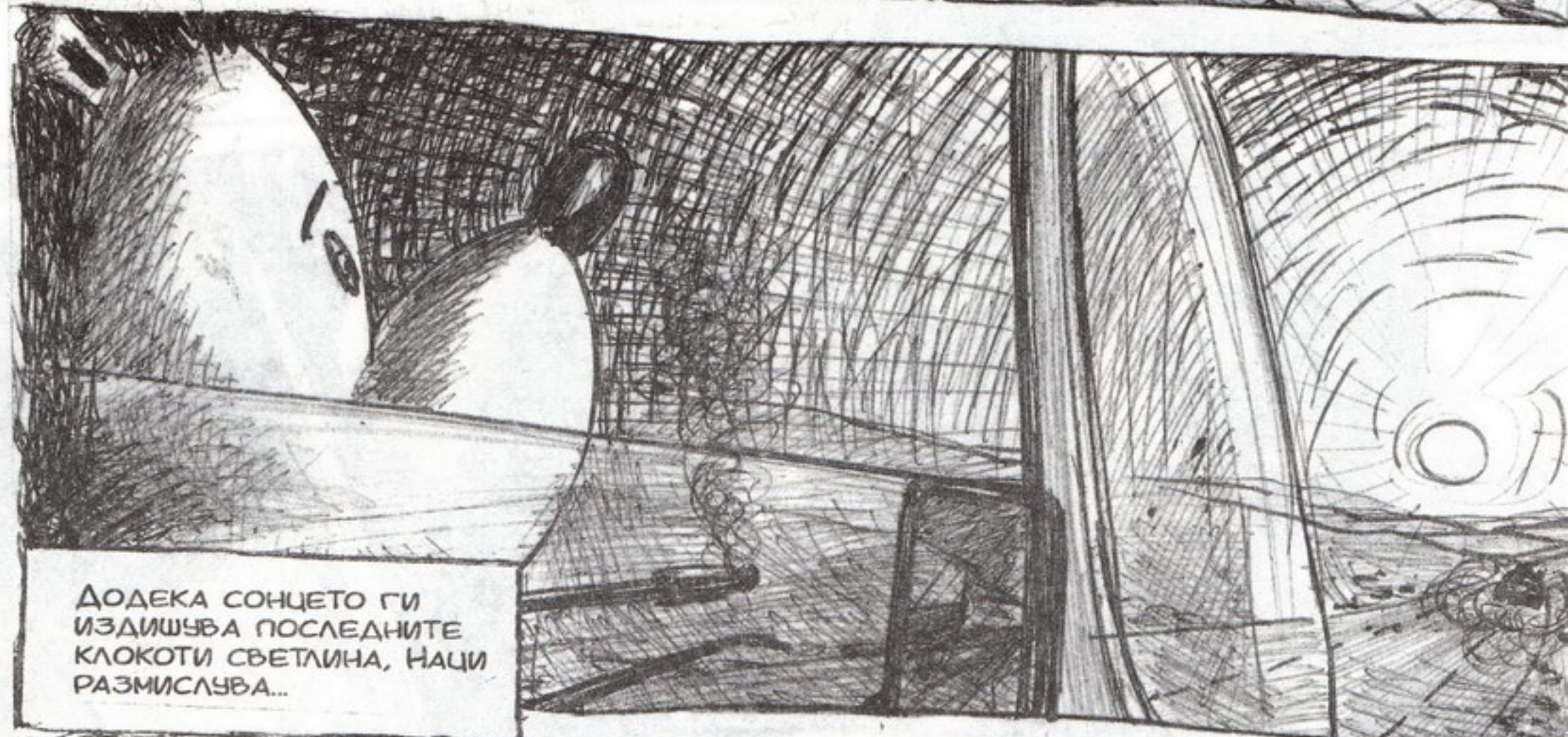
НАЦИ СРАМЕЖЛИВО ОТПОЗДРА-
ВУВА, СЕ УШТЕ ПОМАЛКУ ЗБУНЕТ...

А ние, Димнуто
се гледаме...?

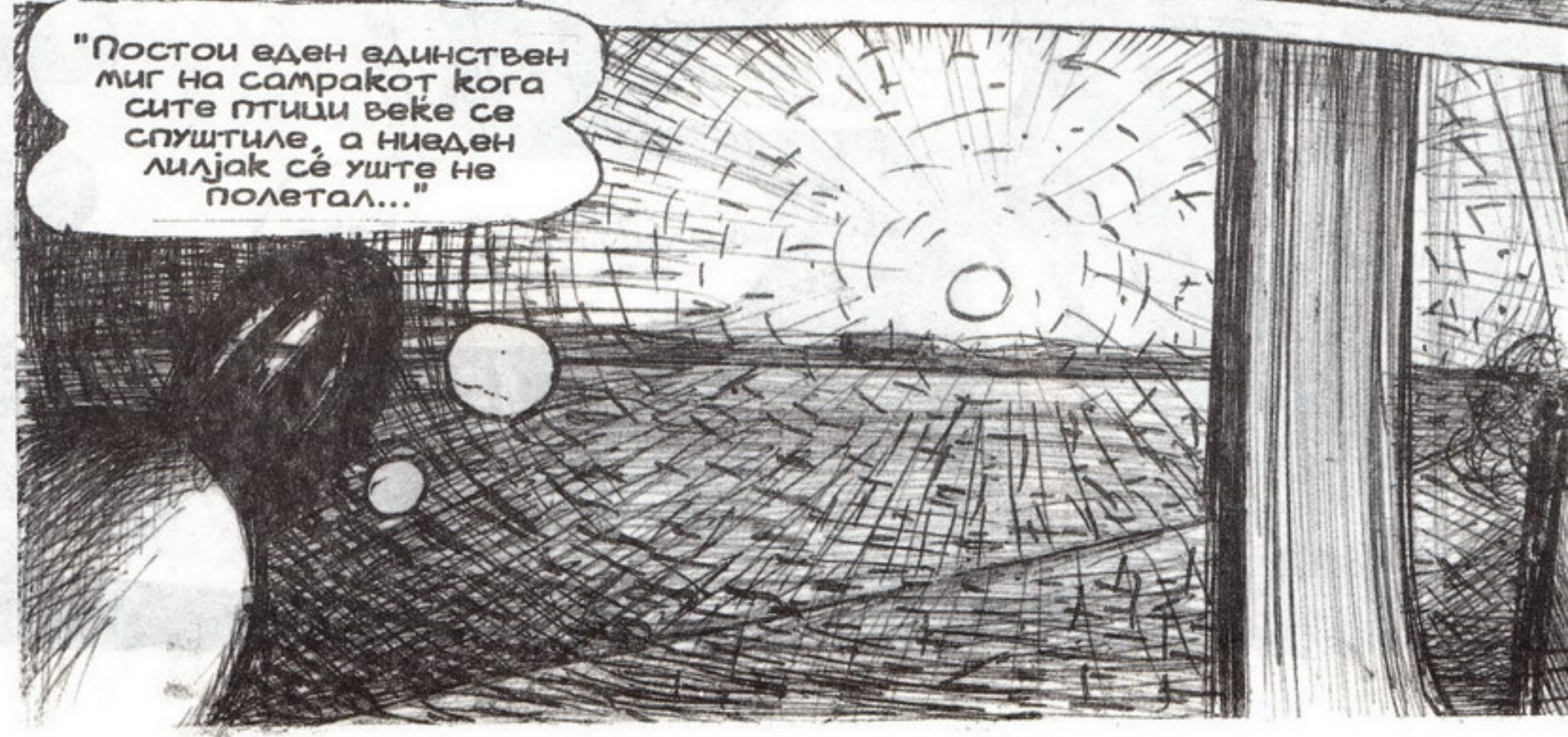
Во мрак, Душо! Како
школки што се отвораат
само во темнина!

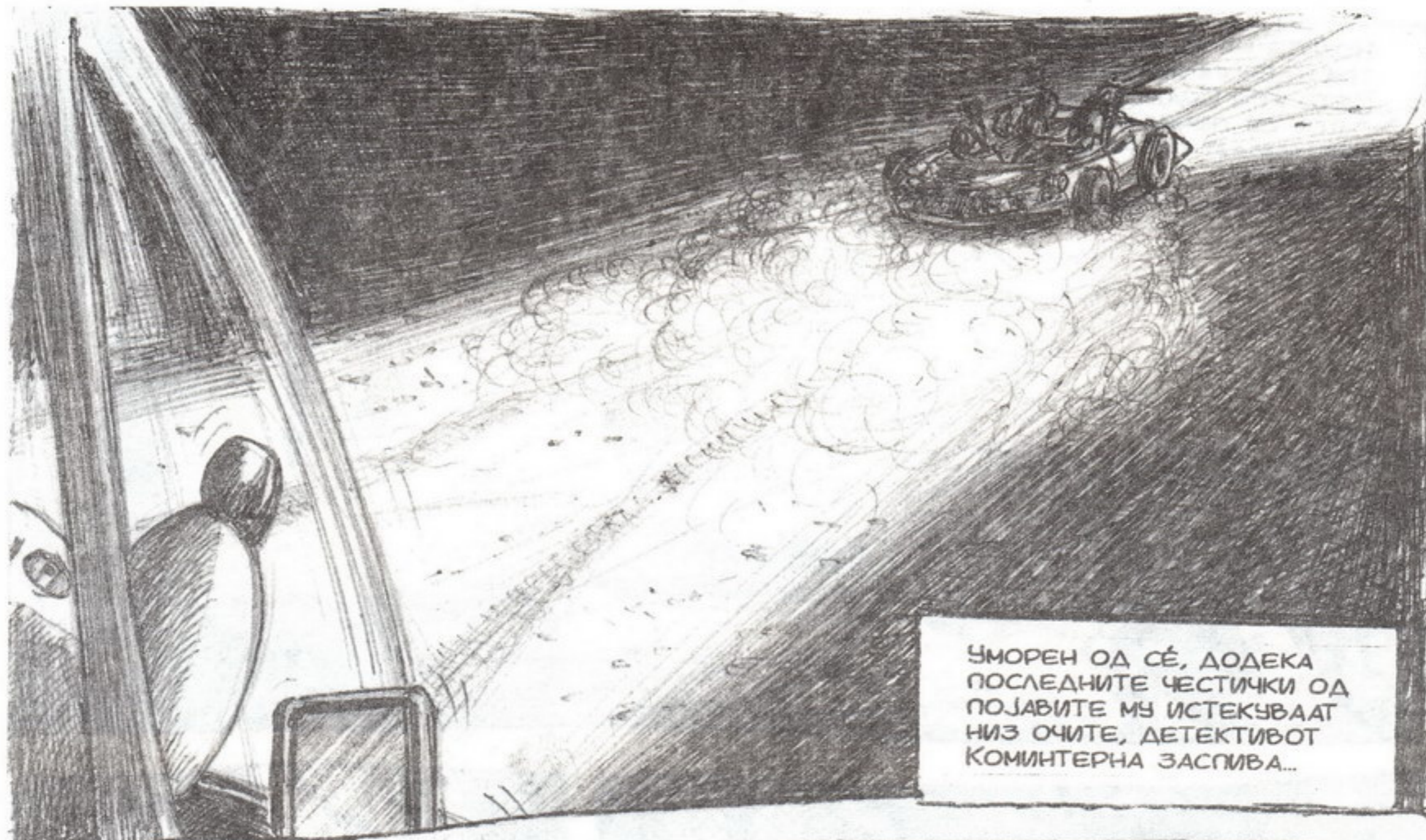
НАБРГУ, СО ПАТРОЛАТА ПРЕД СЕБЕ,
КАМИОНОТ ГО ПРОДОЛЖУВА ПАТОТ
КОН ОДРЕДИШТЕТО, ГРАДОТ НА
ЖЕНИТЕ.

ДОДЕКА СОНЦЕТО ГИ
ИЗДИШУВА ПОСЛЕДНИТЕ
КЛОКТИ СВЕТЛИНА, НАЦИ
РАЗМИСЛУВА...

"Постои еден единствен
миг на самракот кога
сите птици веќе се
спуштиле, а ниеден
лилјак сè уште не
полетал..."

УМОРЕН ОД СЕ, ДОДЕКА
ПОСЛЕДНИТЕ ЧЕСТИЧКИ ОД
ПОЈАВИТЕ МУ ИСТЕКУВААТ
НИЗ ОЧИТЕ, ДЕТЕКТИВОТ
КОМИТЕРНА ЗАСПИВА...

ДУРИ И НЕУМОРНИОТ
ДИМИНУТО ЗАМОЛЧУВА!

На тркала од
тиња плови черупка
со три суштества
измолкнати од
"консензусот на вку-
совите": тоа битие
што личи на глушец,
неговата заспана
убавица и Јас,
бедниот дилер
понеѓу второто
и третото ниво...

НОЌИТЕ НА ИСТОК КУСО
ТРААТ. СО ПРИБЛИЖУВА-
ЊЕТО КОН ГРАДОТ, ПОКРАЈ
ПАТОТ СЕ ПОЧЕСТО СЕ
СРЕТНУВААТ ПАТРОЛИ
ОД ЖЕНИ...

...КОИ ВНИМАТЕЛНО ГО
НАБЛУДУВААТ ПАТОТ...

...МИРНО ПРОПУСТАЈКИ
ГО ПОЗНАТИОТ КАМИОН
СО СКАПОЦЕНИОТ ТОВАР.

ВО ТЕКОТ НА ТОА ВОЗЕЊЕ,
НАЦИ ЧУВСТВУВА, ТОЈ И
НЕОБИЧНИОТ ЦРНЕЦ
ДОПРЕА ДО НЕКОИ СФЕРИ
НА КОНТАКТОТ КОИ ДОПРВА
ТРЕБА...

Жена којашто на
Божик успева риби-
ната опашка да ја
исече на две еднакви
половини, повторно
ќе стане девица!

Зезаш!?

Конечно, по не баш
кусото возење, градот,
се намира...

Желбата ќе ти се
исполни ако со себе
носиш срце од
ластовица сварено
во млеко или коска
на жаба што ја
изглодале мравки.
Јас тоа го имам,
гледаш?!

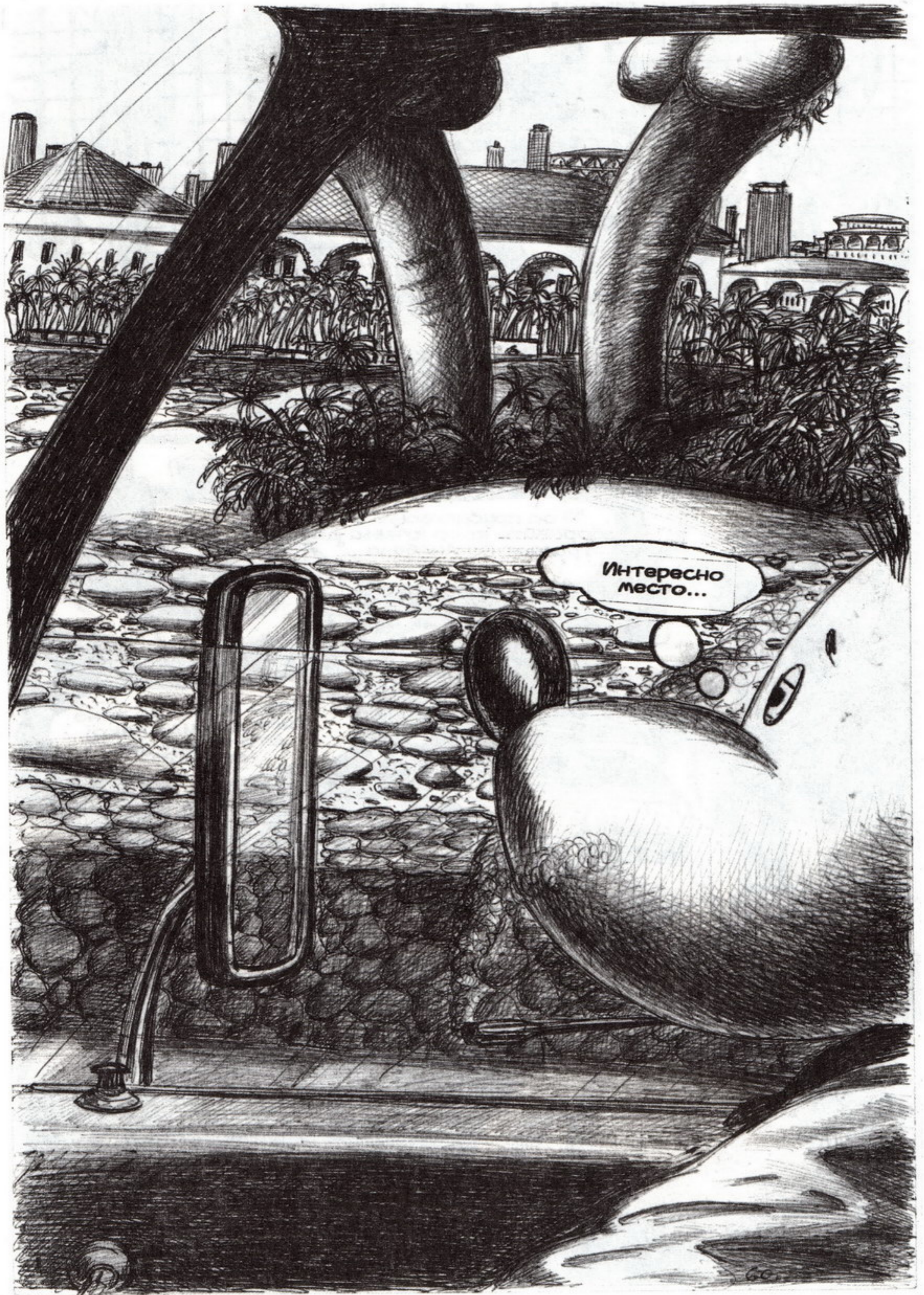
Тргни го тоа,
Диминото, бидејќи
ако се разбуди
Хедона...

ДУРИ И КОГА ВЛЕГУВААТ
ВО ГРАДОТ, ХЕДОНА И
ПОНАТАМУ СПИЕ!

"Тоа присилување на зборовите како кучиња да трагаат по Анабела..."

"Како може таа жена таму да биде некој што не сум јас овде!!?"

Интересно
место...

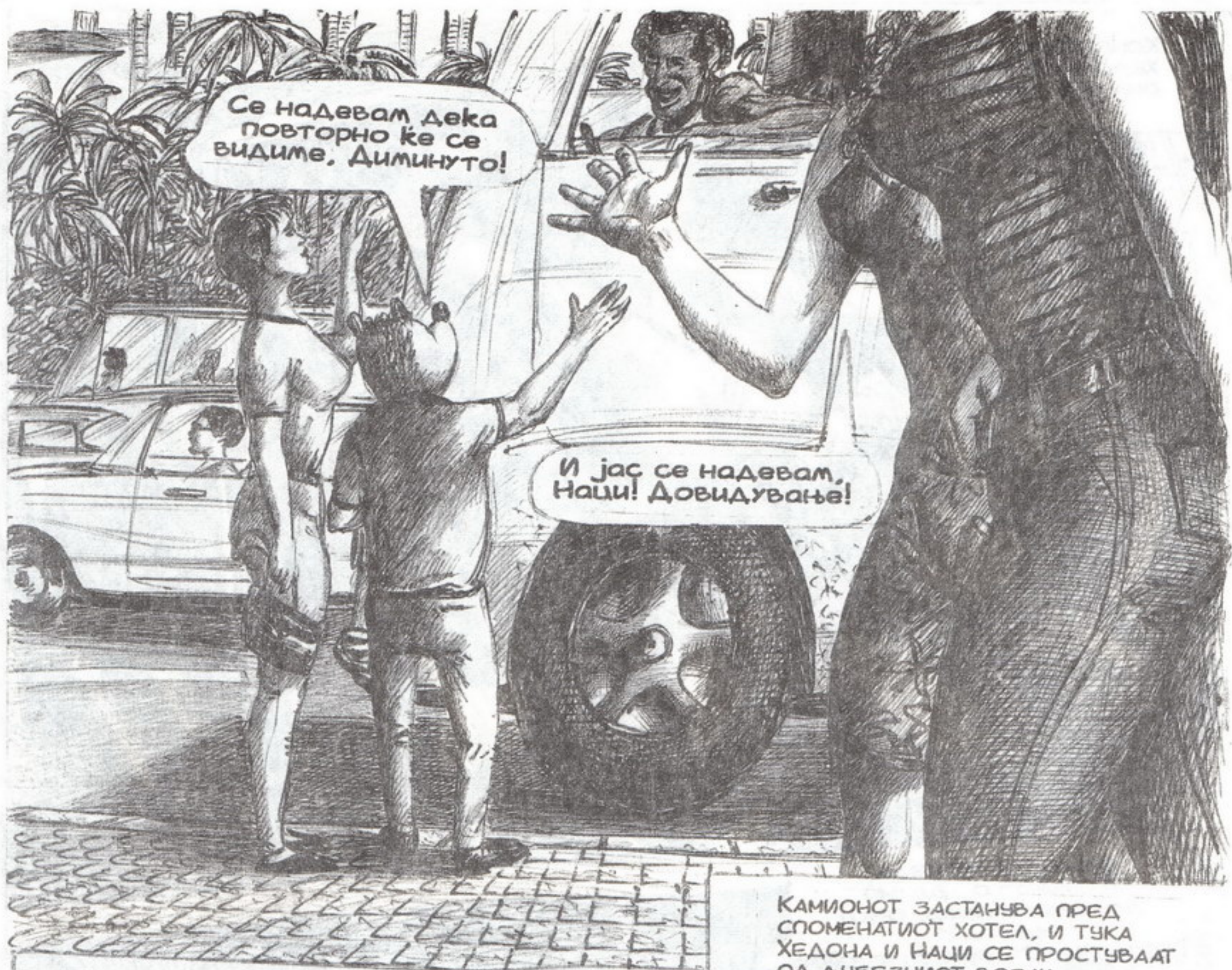
КОНЕЧНО, ПО БЛАГОТВОРНИОТ СОН,
ХЕДОНА СЕ БУДИ, ГОТОВА ЗА СЕ
ОНА ШТО ДОПРВА ПРЕДСТОИ.

Дали би можеле,
Димнуто, да не
оставите пред оној
хотел?

Каде што посакувате,
убава госпоѓице! Нека ви е
пријатно враќањето меѓу
будните!

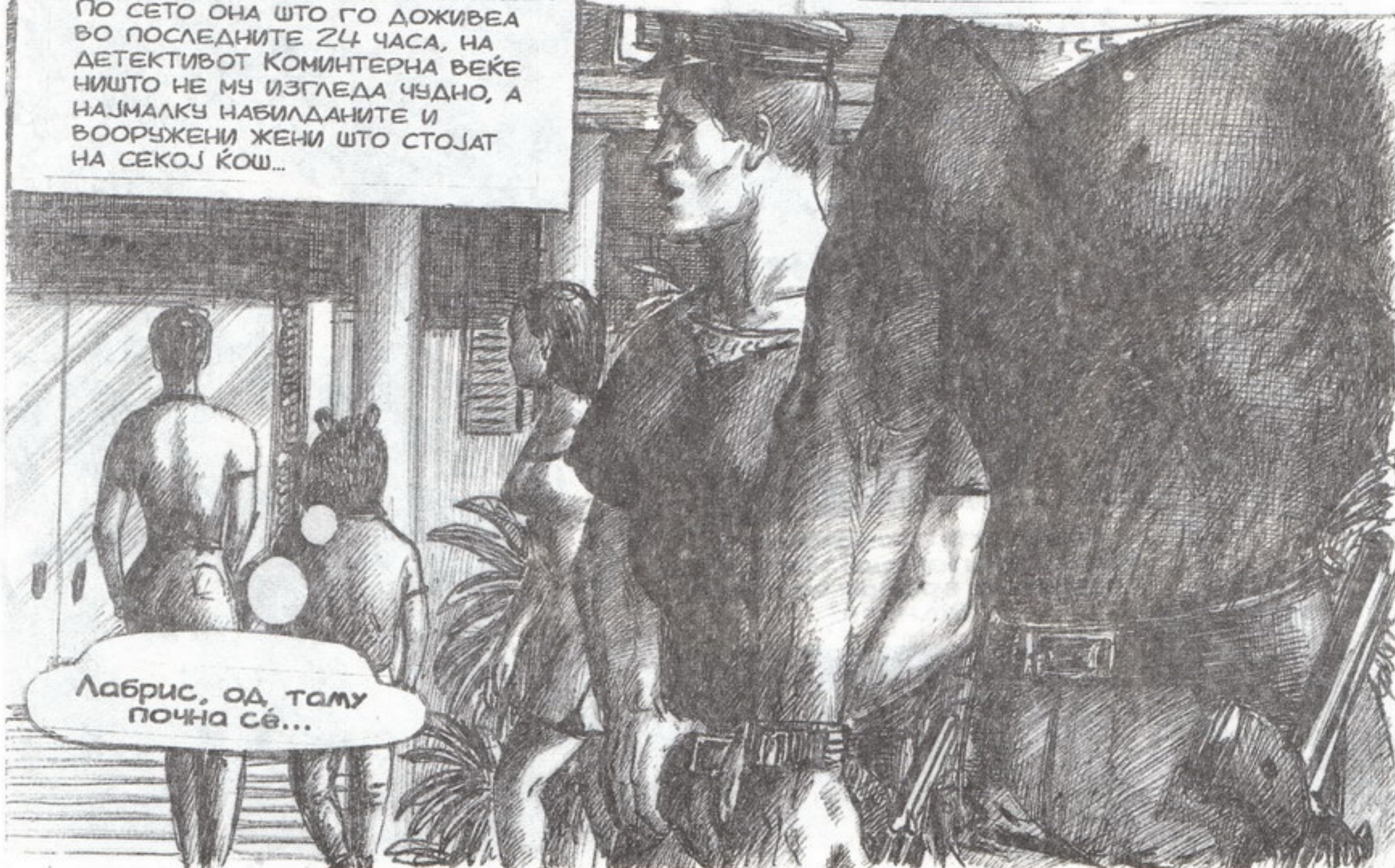

Се надевам дека повторно ќе се видиме, Димнуто!

И јас се надевам, Нази! Довидување!

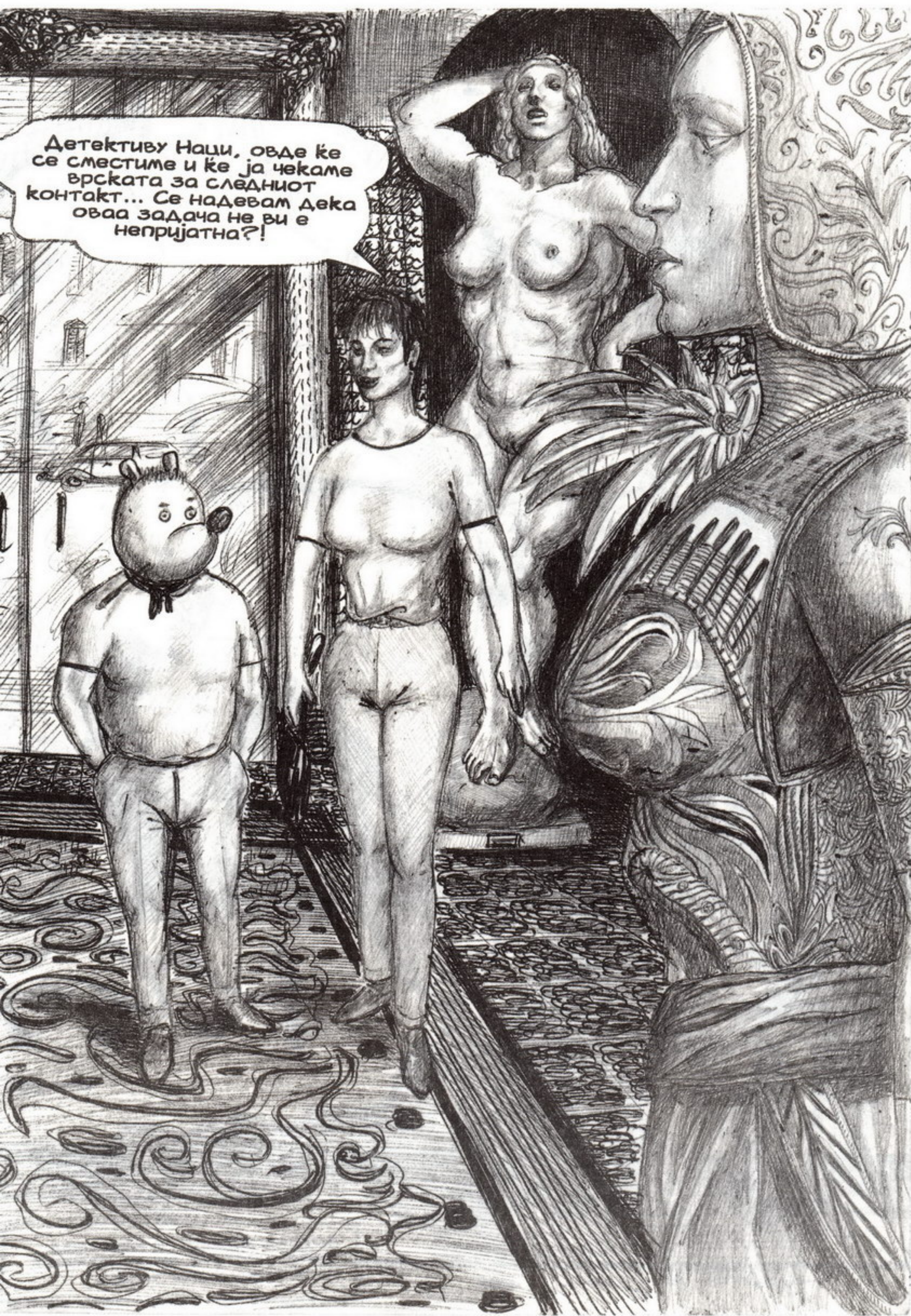
КАМИОНОТ ЗАСТАНУВА ПРЕД СПОМЕНАТИОТ ХОТЕЛ, И ТУКА ХЕДОНА И НАЦИ СЕ ПРОСТУВААТ ОД ЛУБЕЗНИОТ ВОЗАЧ.

ПО СЕТО ОНА ШТО ГО ДОЖИВЕА ВО ПОСЛЕДНИТЕ 24 ЧАСА, НА ДЕТЕКТИВОТ КОМИНТЕРНА ВЕКЕ НИШТО НЕ МУ ИЗГЛЕДА ЧУДНО, А НАЈМАЛКУ НАБИЛДАНИТЕ И ВООРУЖЕНИ ЖЕНИ ШТО СТОЈАТ НА СЕКОЈ КОШ...

Лабрис, од таму почна сè...

Детективу Наци, овде ќе
се сместиме и ќе ја чекаме
врската за следниот
контакт... Се надевам дека
оваа задача не ви е
непријатна?!

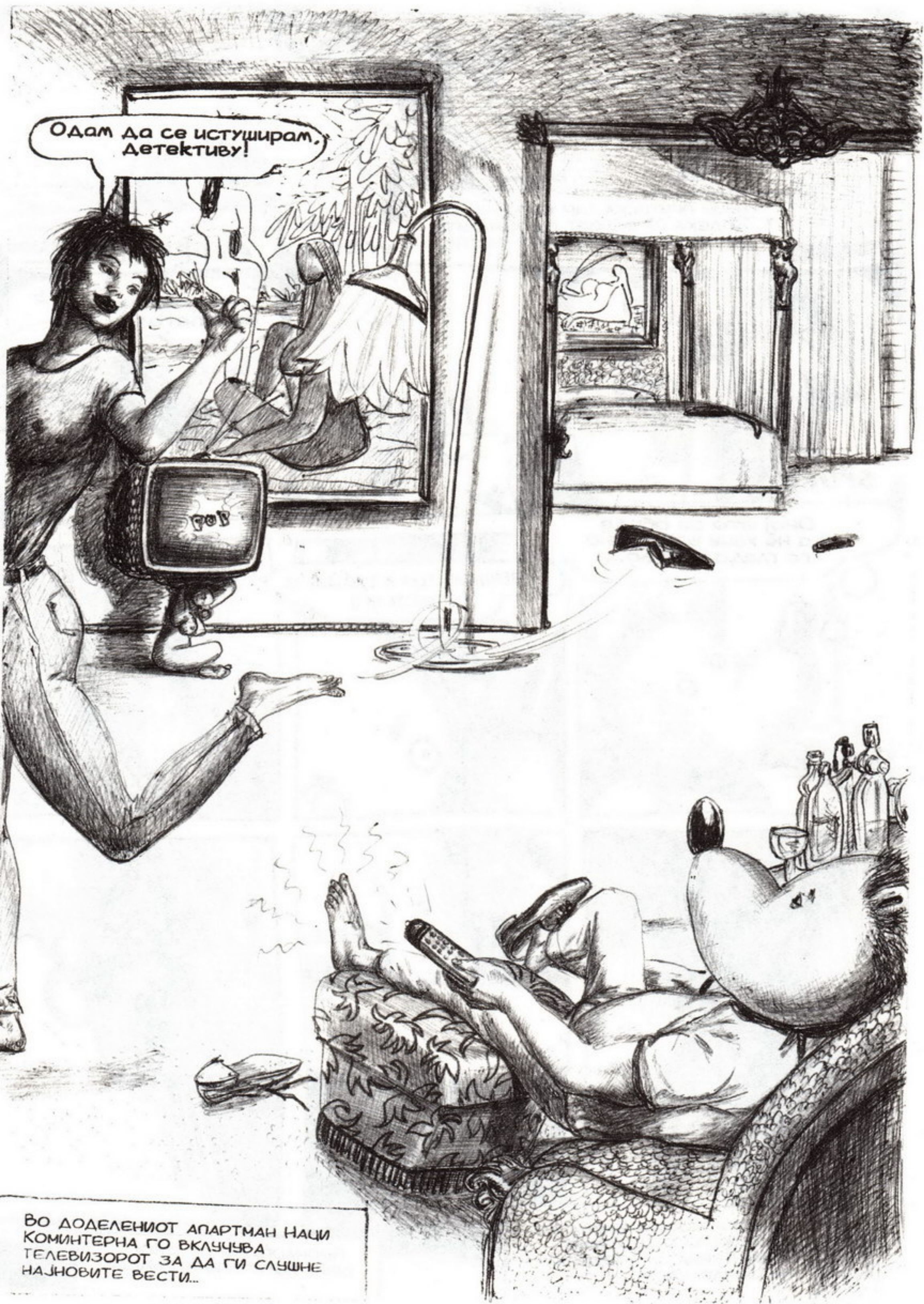
Знае ли таа нешто
за што не смее
да зборува?!

CRAP
CRAP
CRAP

TAP

ДОДЕКА ХЕДОНА ГИ ИЗВРШУВА
ФОРМАЛНОСТИТЕ ОКОЛУ ПРИЕМОТ,
НАЦИ РАЗМИСЛУВА ЗА НЕА...

Одам да се истуширам,
детективу!

Во доделениот апартман наци
Коминтерна го вклучува
телевизорот за да ги слушне
најновите вести...

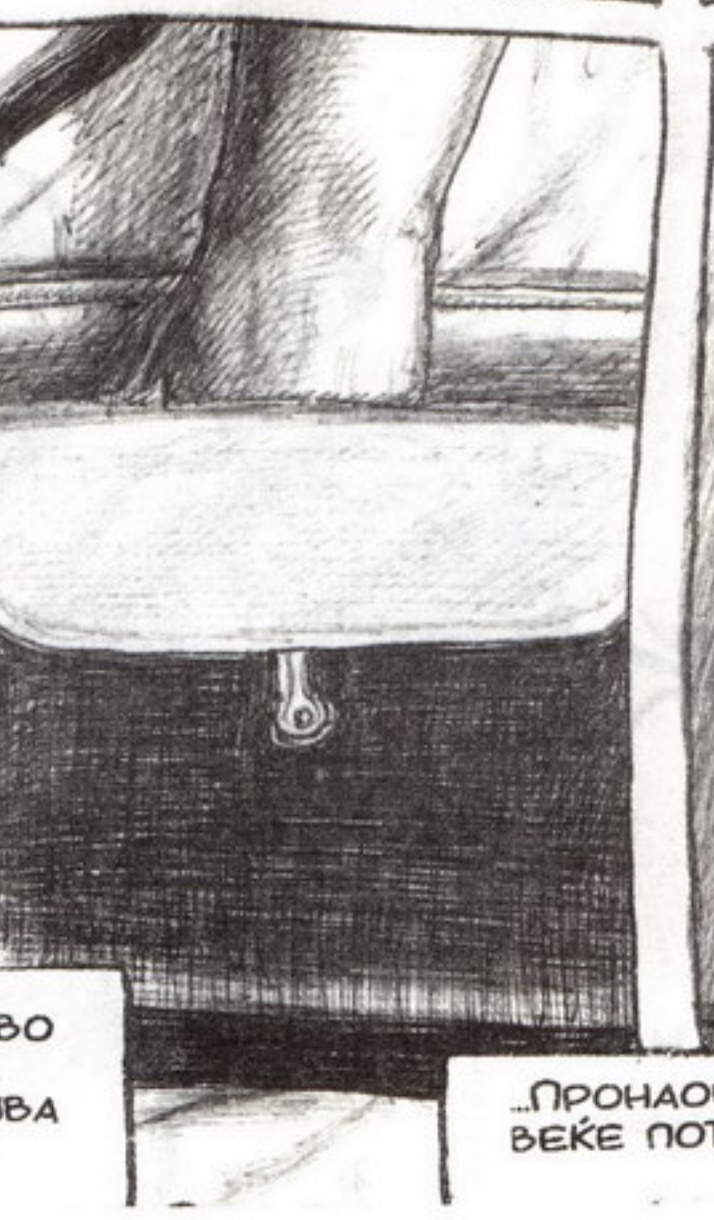
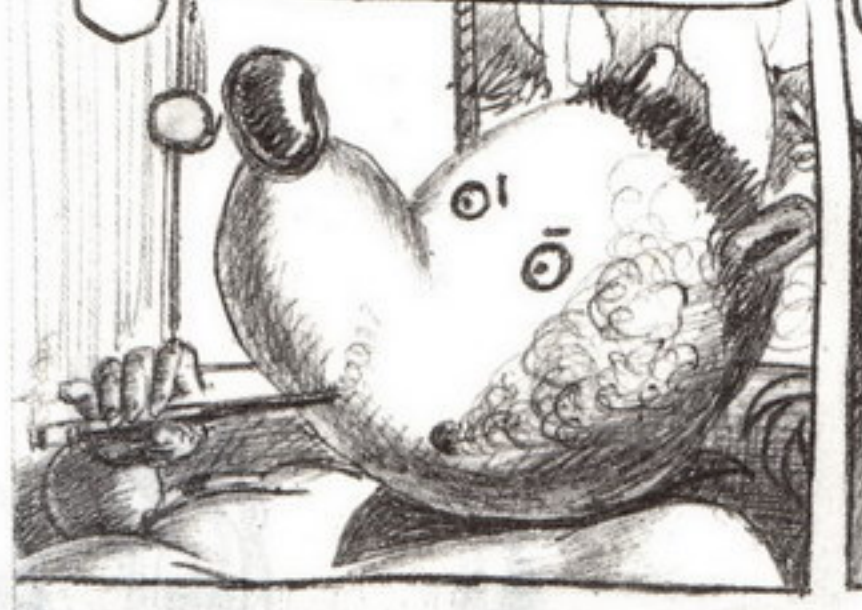

НАЦИ ПРИТИСКА ПАР КОПЧИЊА, СЕ ДОДЕКА НА ЕДНИОТ ОД КАНАЛИТЕ НЕ ГИ ДОБИЕ ЛОКАЛНИТЕ ВЕСТИ...

Оној што се обиде да не убие веројатно го гледа истово...

И ВЕРОЈАТНО ДЕКА И ПОНАТАМУ ЈА ИМА ИСТАТА ЦЕЛ!

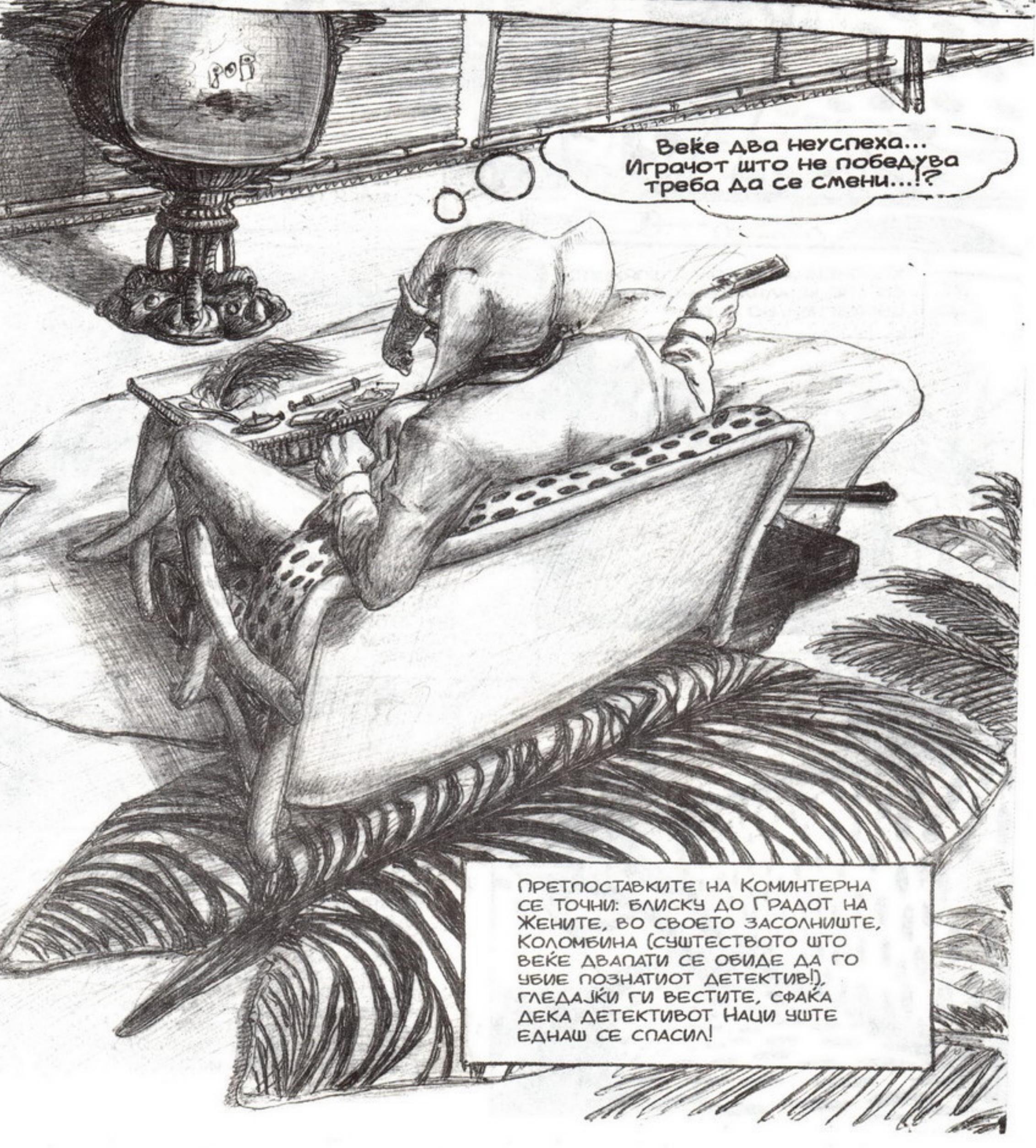
ДОДЕКА ХЕДОНА УЖИВА ВО ЗАСЛУЖЕНОТО ТУШИРАЊЕ, КОМИНТЕРНА ЈА ПРОВЕРУВА НЕЈЗИНАТА ЧАНТА...

...ПРОНАОЃАЈКИ ГО, СЕГА ВЕЌЕ ПОТРЕБНИОТ, ПИШТОЛ!

...Загинати нема,
изјавуваат зачудените
полицајки...

ЕКОЛОБУ

Веќе два неуспеха...
Играчот што не победува
треба да се смени...!?

ПРЕТПОСТАВКИТЕ НА КОМИНТЕРНА
СЕ ТОЧНИ: БЛИСКУ ДО ГРАДОТ НА
ЖЕНИТЕ, ВО СВОЕТО ЗАСОЛНИШТЕ,
КОЛОМБИНА (СУШТЕСТВОТО ШТО
ВЕЌЕ ДВАПАТИ СЕ ОБИДЕ ДА ГО
УБИЕ ПОЗНАТИОТ ДЕТЕКТИВ!),
ГЛЕДАЈКИ ГИ ВЕСТИТЕ, СФАКА
ДЕКА ДЕТЕКТИВОТ НАЦИ УШТЕ
ЕДНАШ СЕ СПАСИЛ!

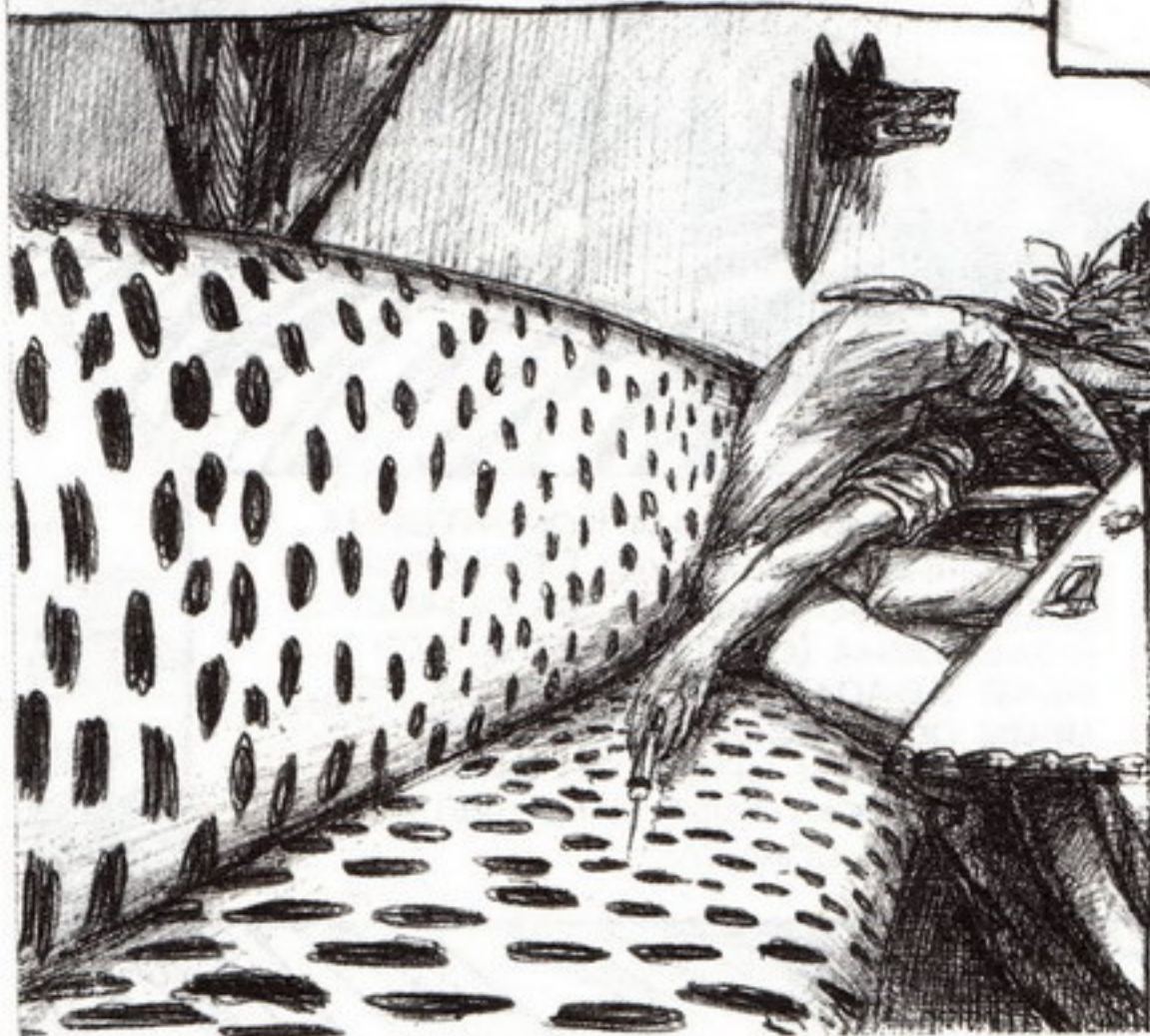

ШТО ЛИ ТОА СЕ ВАРИ ВО ГЛАВАТА
НА КОЛОМБИНА?! И КАКОВ Е ТОЈ
ЧУДЕН ПРИБОР НА МАСАТА?

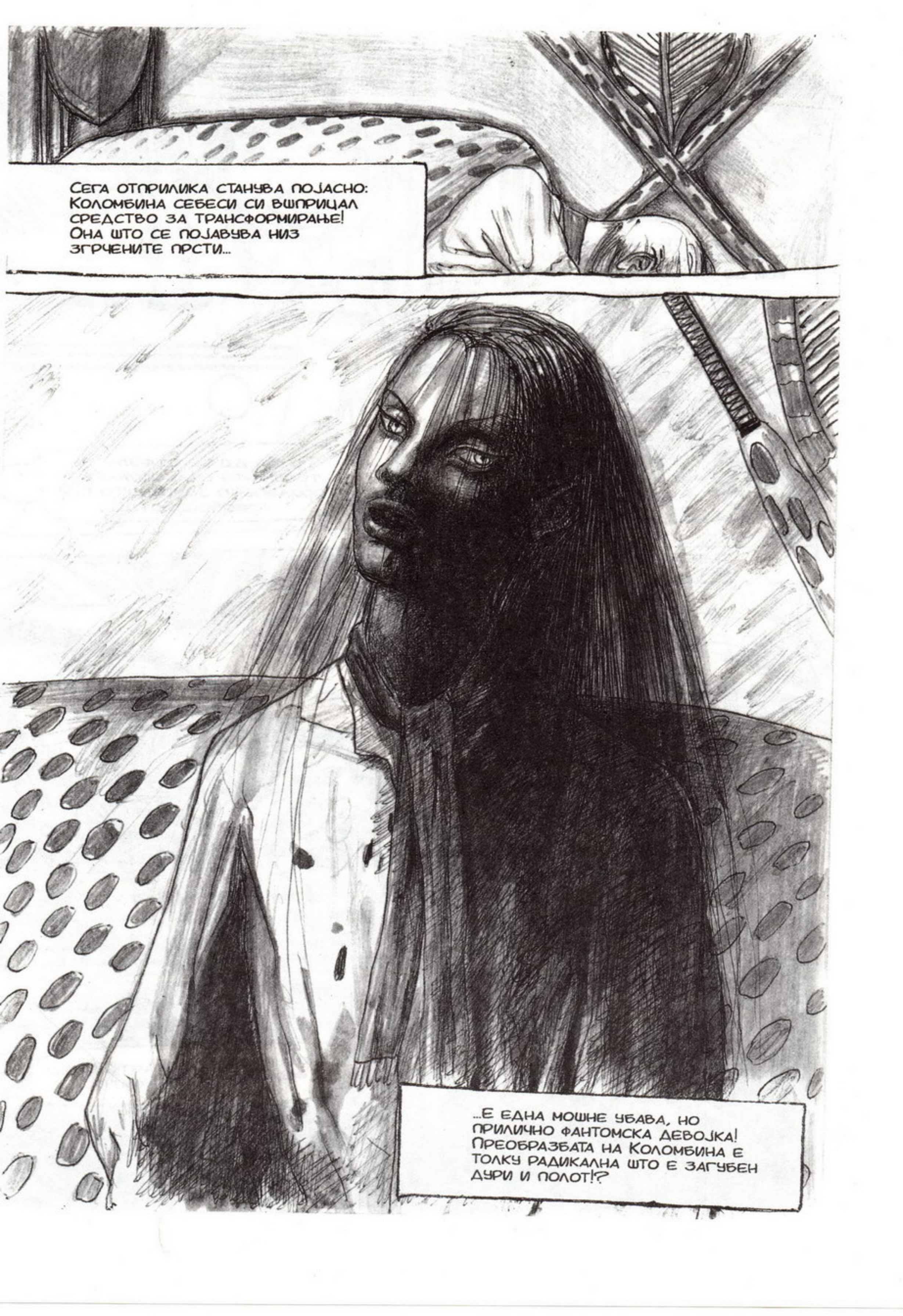
КОЛОМБИНА ГО ПОЛНИ ШПРИЦОТ
СО СПЕЦИЈАЛНА ТЕЧНОСТ, И ГО
ВБРИЗГУВА ВО СЕБЕ...

КАКО ШТО ВЕЛИ СЛОТЕРДИЈК:
"...ДУХОТ КАКО СТАКЛЕНО ОКО ВО
ПАНОПТИКУМ ШТО ЗЈАЕ ВО
ОСТАТОЦИТЕ ОД ВНАТРЕШНИОТ
ЖИВОТ..."

НО, ЗА ТАА НЕОБИЧНА СИТУАЦИЈА,
СЕ ЧИНИ, ПОКАРАКТЕРИСТИЧЕН Е
БОДРИЈАР: "...ПОСТОИ УШТЕ САМО
ЕДЕН ИНДИВИДУМ, Т.Е. ХОМОГЕНО,
НЕДЕЛИВО НЕШТО, НЕКАКОВ ВИД НА
МОНАДА ШТО СКИТА НАТАМУ-НАВАМУ
ВО СИТЕ СВОИ ПОЈАВНИ ФОРМИ,
СЛИКИ, КОЈА ШТО ДЕЛУВА
НЕЗАВИСНО И НЕ Е ВЕКЕ ВО
КОНФЛИКТ СО ВИСТИНСКАТА
МЕНЛИВОСТ. ТОА Е ОДНОСОТ НА
ОНА ИСТО СПРЕМА ИСТОТО".

СЕГА ОТПРИЛИКА СТАНУВА ПОЈАСНО:
КОЛОМБИНА СЕБЕСИ СИ ВШПРИЦАЛ
СРЕДСТВО ЗА ТРАНСФОРМИРАЊЕ!
ОНА ШТО СЕ ПОЈАВУВА НИЗ
ЗГРЧЕНИТЕ ПРСТИ...

...Е ЕДНА МОШНЕ УБАВА, НО
ПРИЛИЧНО ФАНТОМСКА ДЕВОЈКА!
ПРЕОБРАЗБАТА НА КОЛОМБИНА Е
ТОЛКУ РАДИКАЛНА ШТО Е ЗАГУБЕН
ДУРИ И ПОЛОТ!?

КОЛОМБИНА ГИ СОБЛЕКУВА
ПАНТАЛОНИТЕ И КОШУЛАТА ВО
КОИ ДО СЕГА БЕШЕ ОБЛЕЧЕН(А!)...

Треба да се отфрлат и
трошките од кошучето
прилепено за телото по
преобразбата!

...ОДИ ДО БАЗЕНОТ, И СКОКА ВО
НЕГО...

Нов живот... Водата како
фетален негативитет...

"...Тажната на сократовската дијалектика лежи во реактивирањето на феталниот негативитет слободен од светот, а се спознава во еуфоријата на апсолутното бидување внатре, без да се "поседува"..."

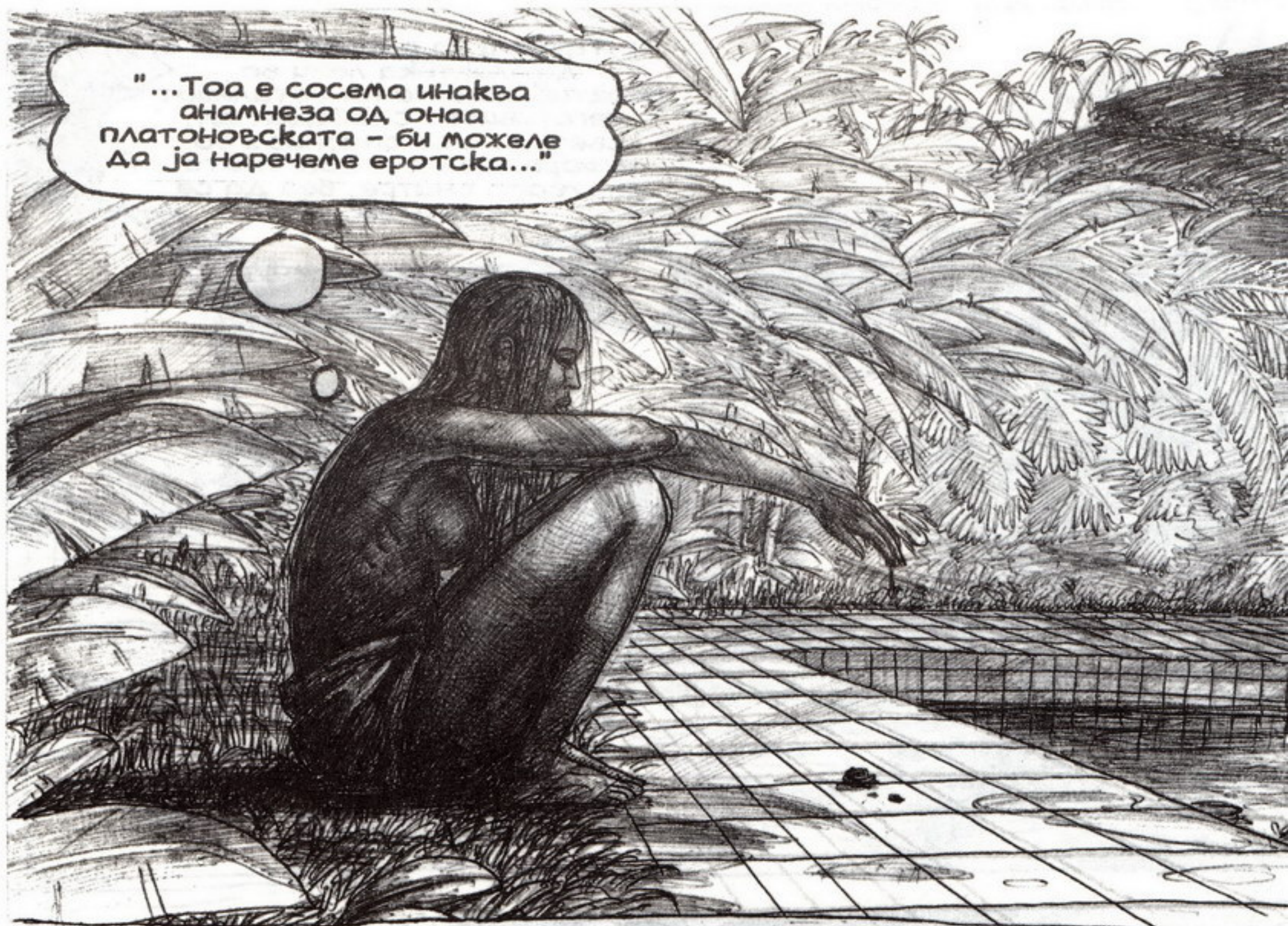
Во базенот, Коломбина уште малку размислува за својот омилен филозоф:

"...Со тоа мавтиката станува постапка на фетализација..."

Дури и во водата Коломбина, грицкајќи го скинатото овошје, продолжува да размислува за тие комплицирани работи...

"...Тоа е сосема инаква
анамнеза од онаа
платоновската - би можеле
да ја наречеме еротска..."

"...Таа го причинува
враќањето во копнежот
што го надминува секој
предмет..."

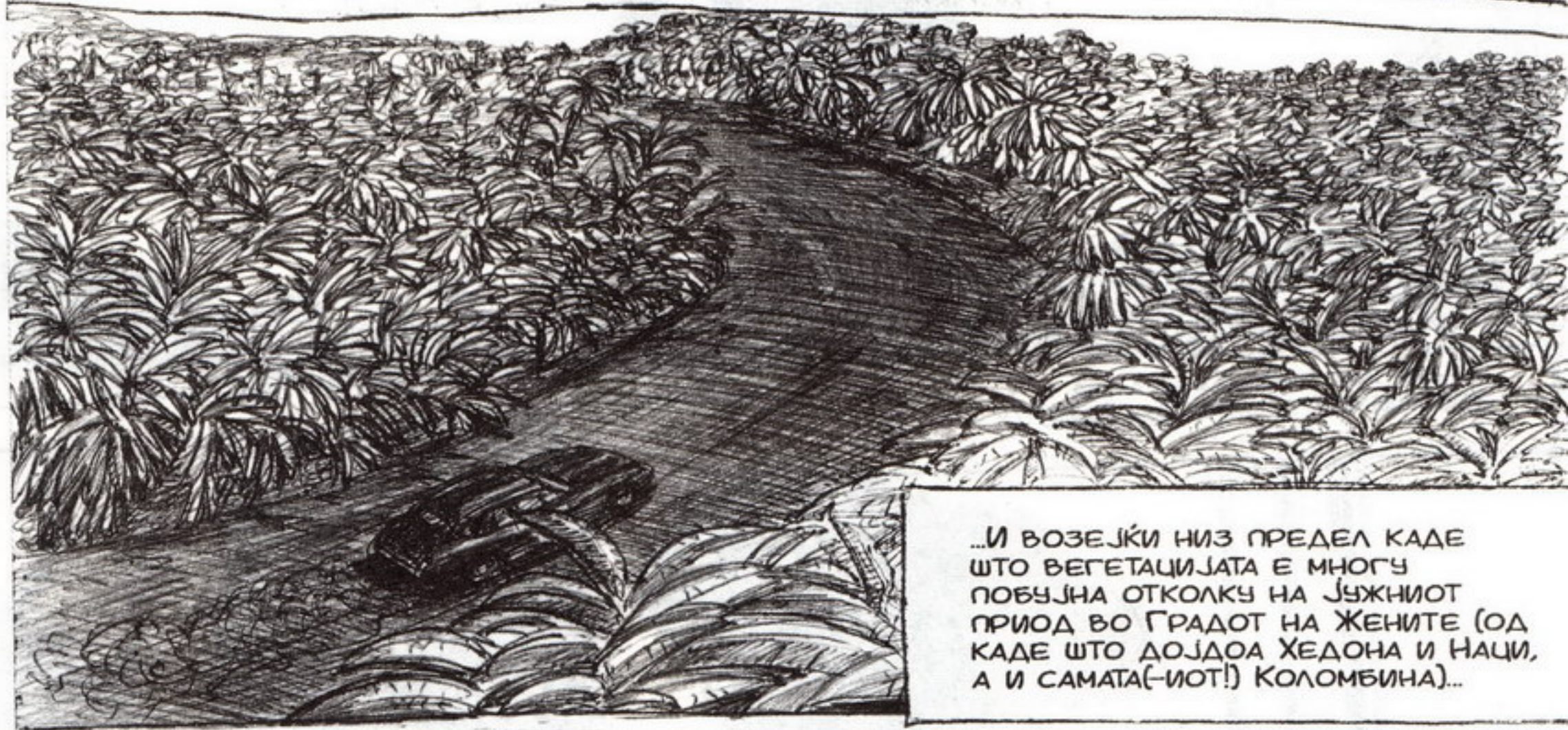
"МАНИРИЗАМ НА ДИСКОНТИНУИТЕ-
ТОТ" – ТАКА ТОА СЕ НАРЕКУВА! СО
ГЛАВАТА ПРОЧИСТЕНА ОД СУПТИЛНИ
РАЗМИСЛУВАЊА, КОЛОМБИНА
ТРГНУВА КОН КУКИЧКАТА...

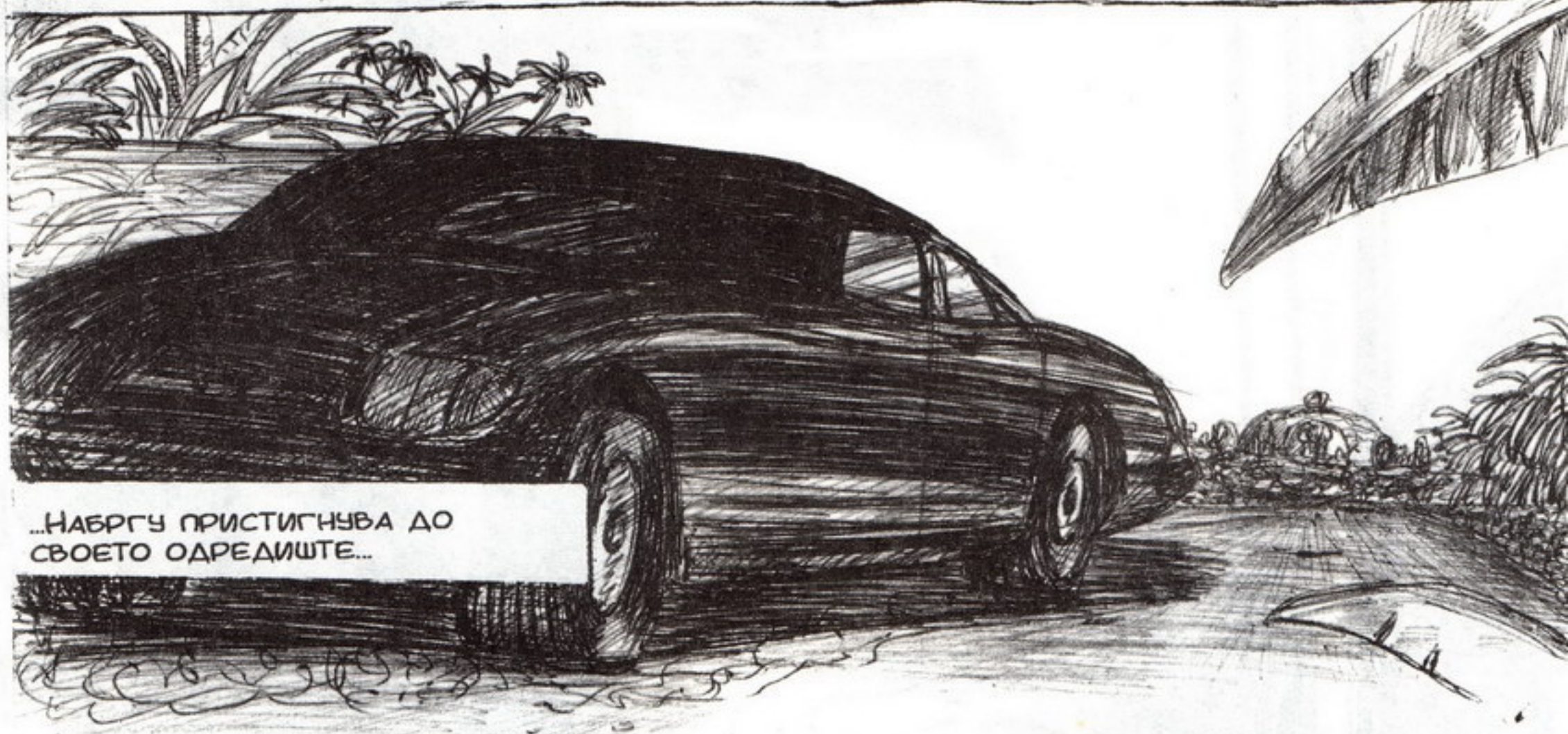
...ЗНАЕЈЌИ ДЕКА ТРЕБА ДА
ИЗВРШИ УШТЕ НЕКОЛКУ РАБОТИ!

СО НЕИЗБЕЖНАТА ПУШКА ВО
ТОРБАТА КОЛОМБИНА ВЛЕГУВА
ВО АВТОМОБИЛОТ...

...И ВОЗЕЈКИ НИЗ ПРЕДЕЛ КАДЕ
ШТО ВЕГЕТАЦИЈАТА Е МНОГУ
ПОВУЈНА ОТКОЛУ НА ЈУЖНИОТ
ПРИОД ВО ГРАДОТ НА ЖЕНИТЕ (ОД
КАДЕ ШТО ДОЈДОА ХЕДОНА И НАЦИ,
А И САМАТА(-ИОТ!) КОЛОМБИНА)...

...НАБРГУ ПРИСТИГНУВА ДО
СВОЕТО ОДРЕДИШТЕ...

ПРОДОЛЖУВА ВО СЛЕДНИОТ БРОЈ...

ДИЈАНО ЗДРАВКОВИЌ 95 РАЦЕ

ВАШЕН УДЕЛ ВО ПРОЦЕСОТ НА
СЕКУЛАРИЗАЦИЈАТА НА СВЕТОТ
ИМААТ ЧОВЕКОВИТЕ РАЦЕ. ТИЕ
МОРА ДА БИДАТ
РАЦЕ:

КОИШТО КРЕВААТ И
НАЈТЕШНОК ТОВАР;

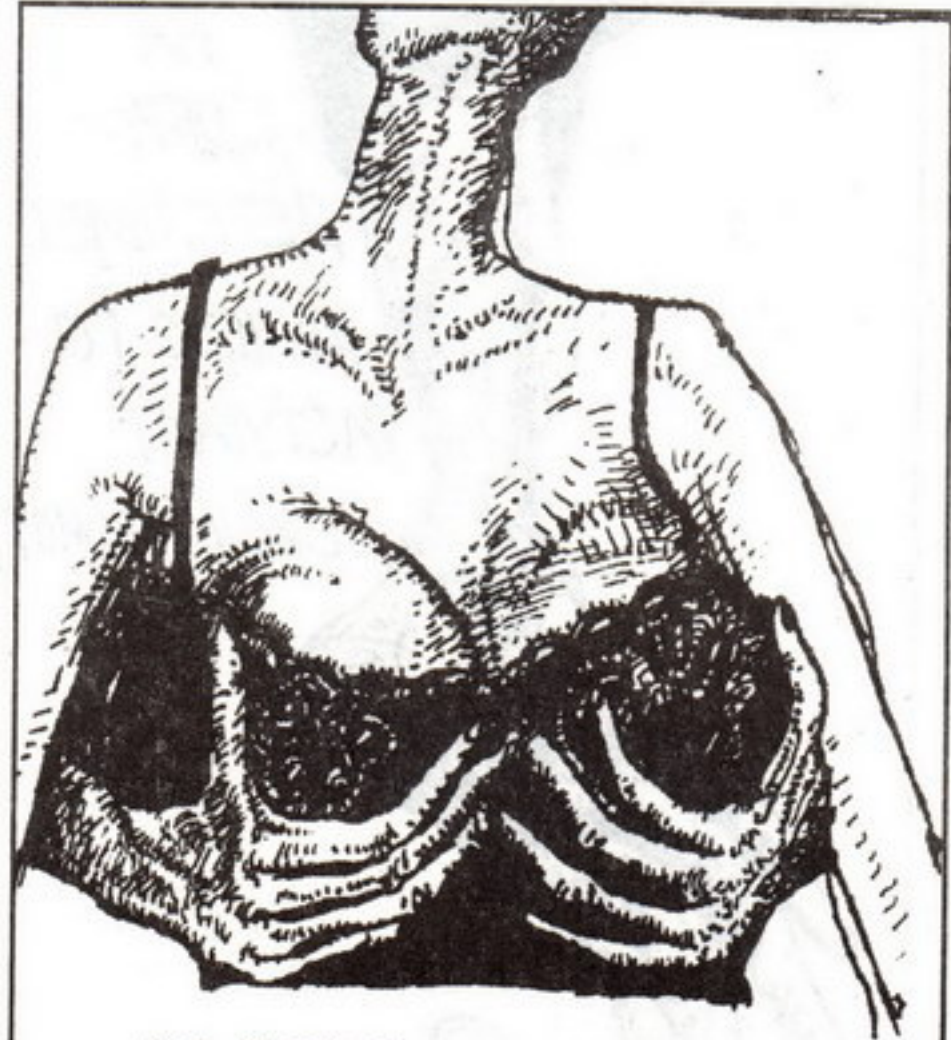
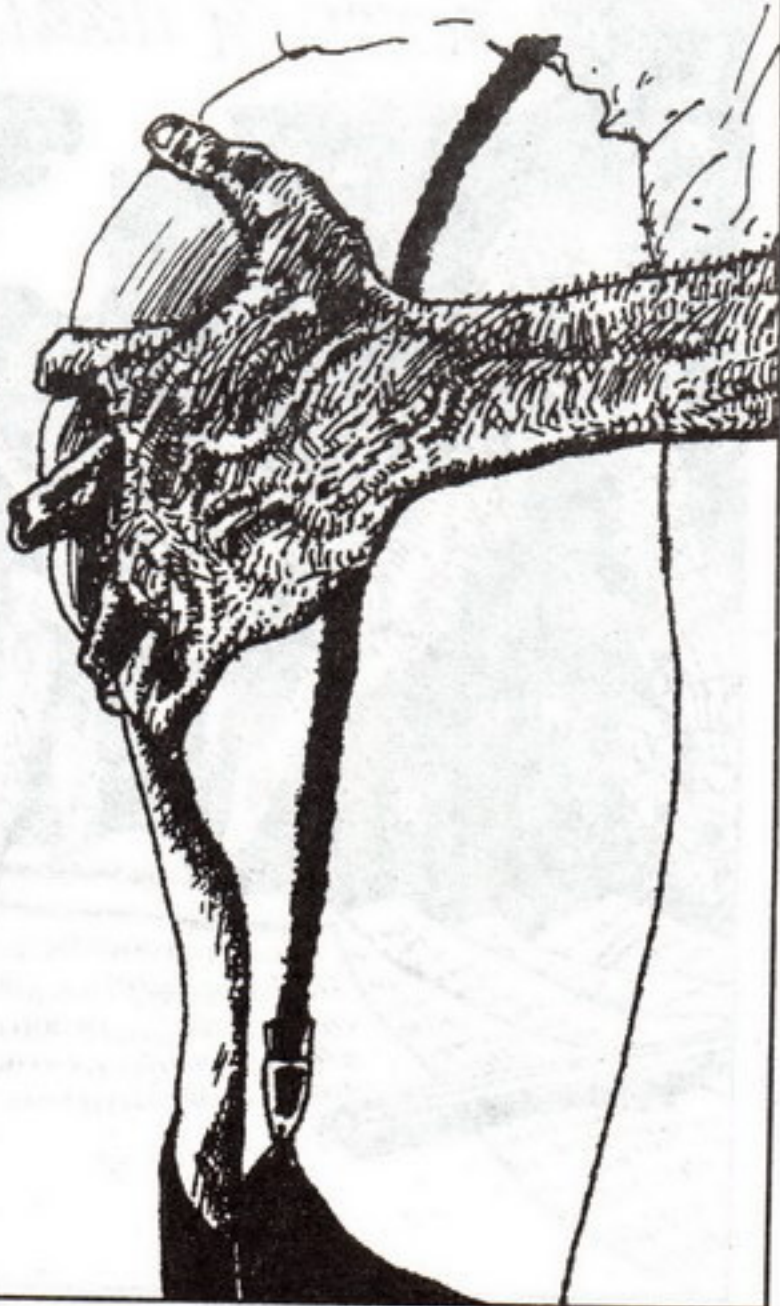
КОИ ГО НОСАТ ЛЕБОТ ВО КУЈНАТА
ВО ТОЈ СВЕТ ВО МАЛО ПОСМЛЕН
ОД СИТЕ
СВЕТОВИ;

КОИШТО ГИ ИСЦЕЛУВААТ
БОЛНИТЕ, И ГИ КРЕВААТ
НАПУШТЕНИТЕ;

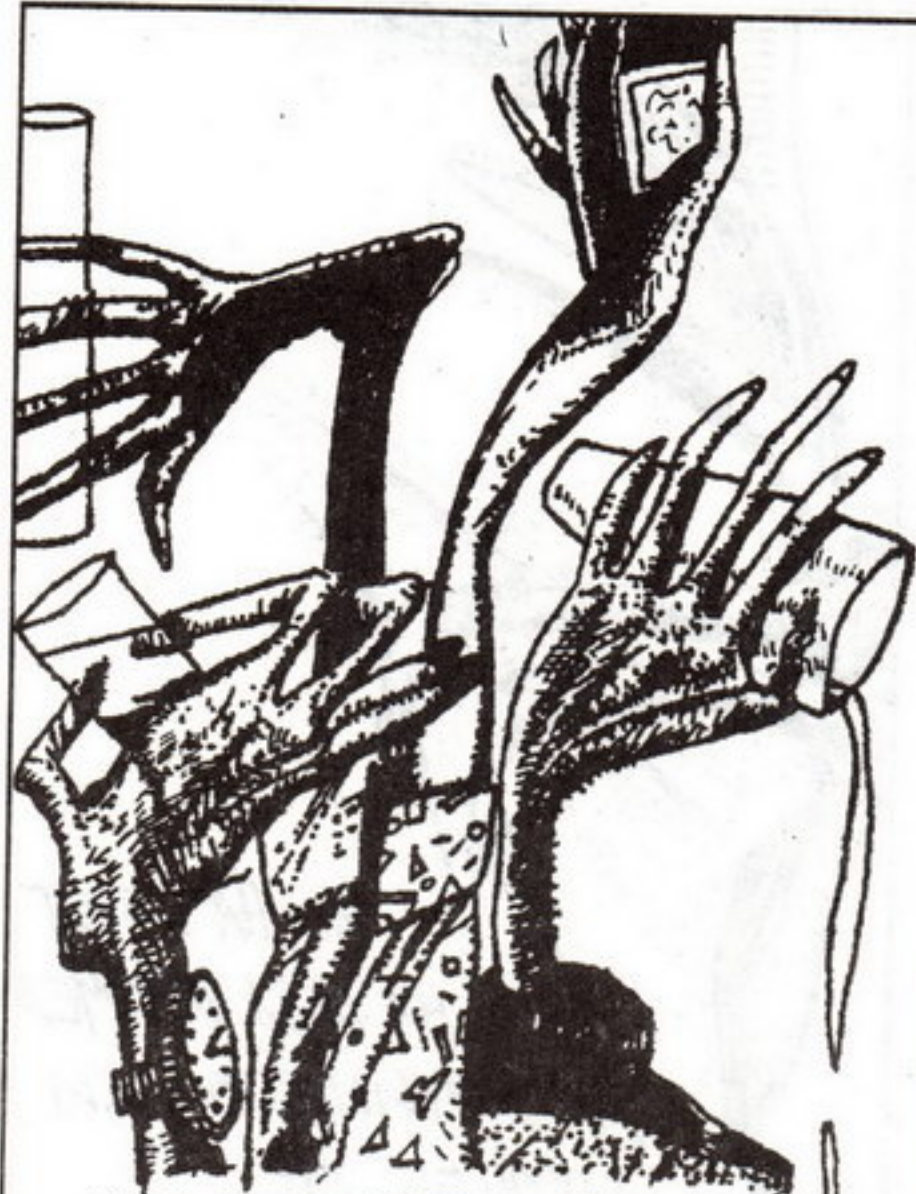
НА МАШКОТО СО
ЧЕСНИ НАМЕРИ ; ...

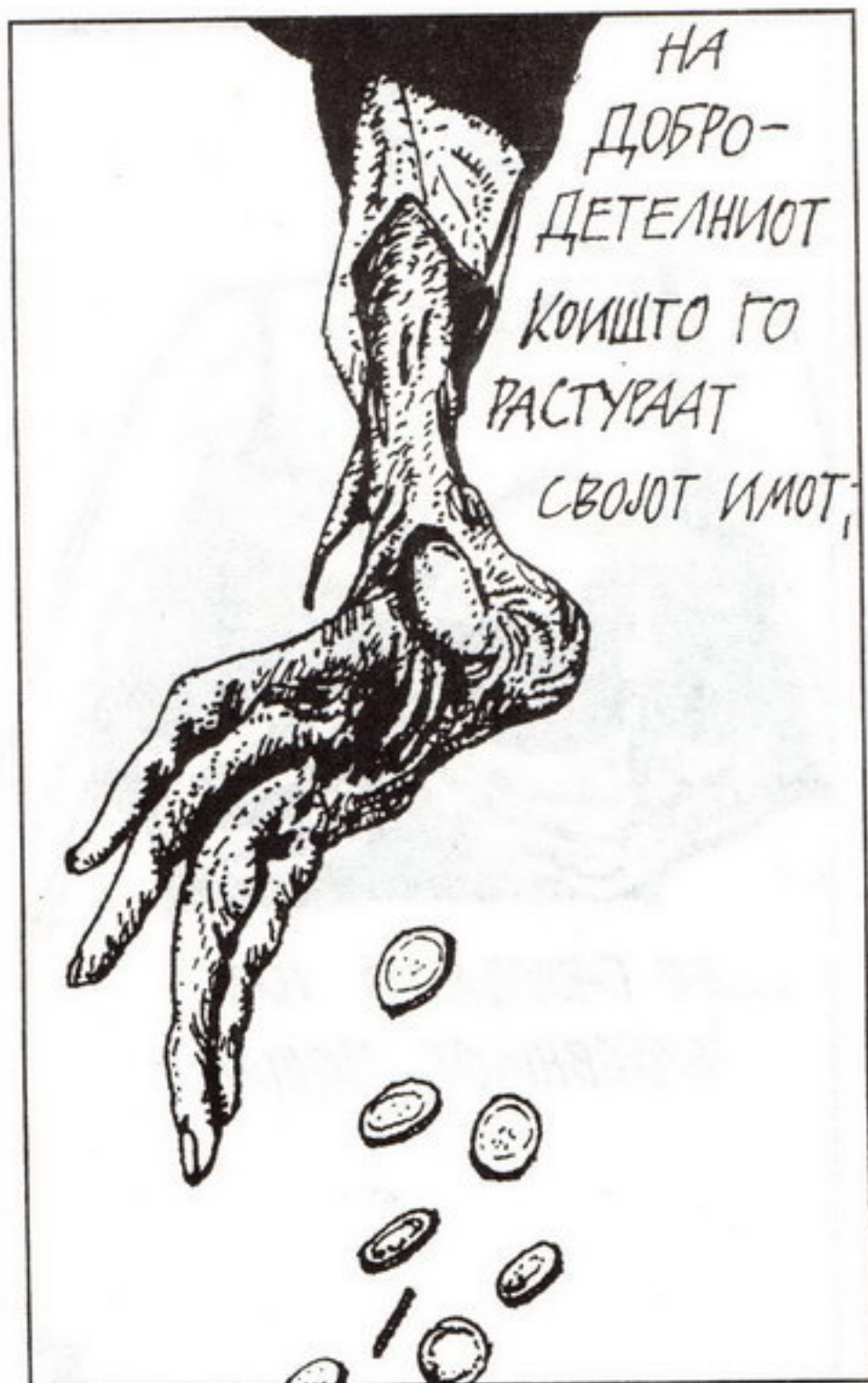
...ВО ГАСЕЊЕТО НА
ЉУБОВНИОТ ПОЖАР ;

КОИШТО
ПОДЛЕГНААТ
НА ИСКУШЕНИЕТО
ШТО ГО
НАМЕТНУВА
ОВАА ЗАДАЧА ;

КОИ ШТО КРЕВААТ
ЗДРАВИЦА ЗА СЕКОНА
ОДЛОЖЕНА КАТАКЛИЗМА ;

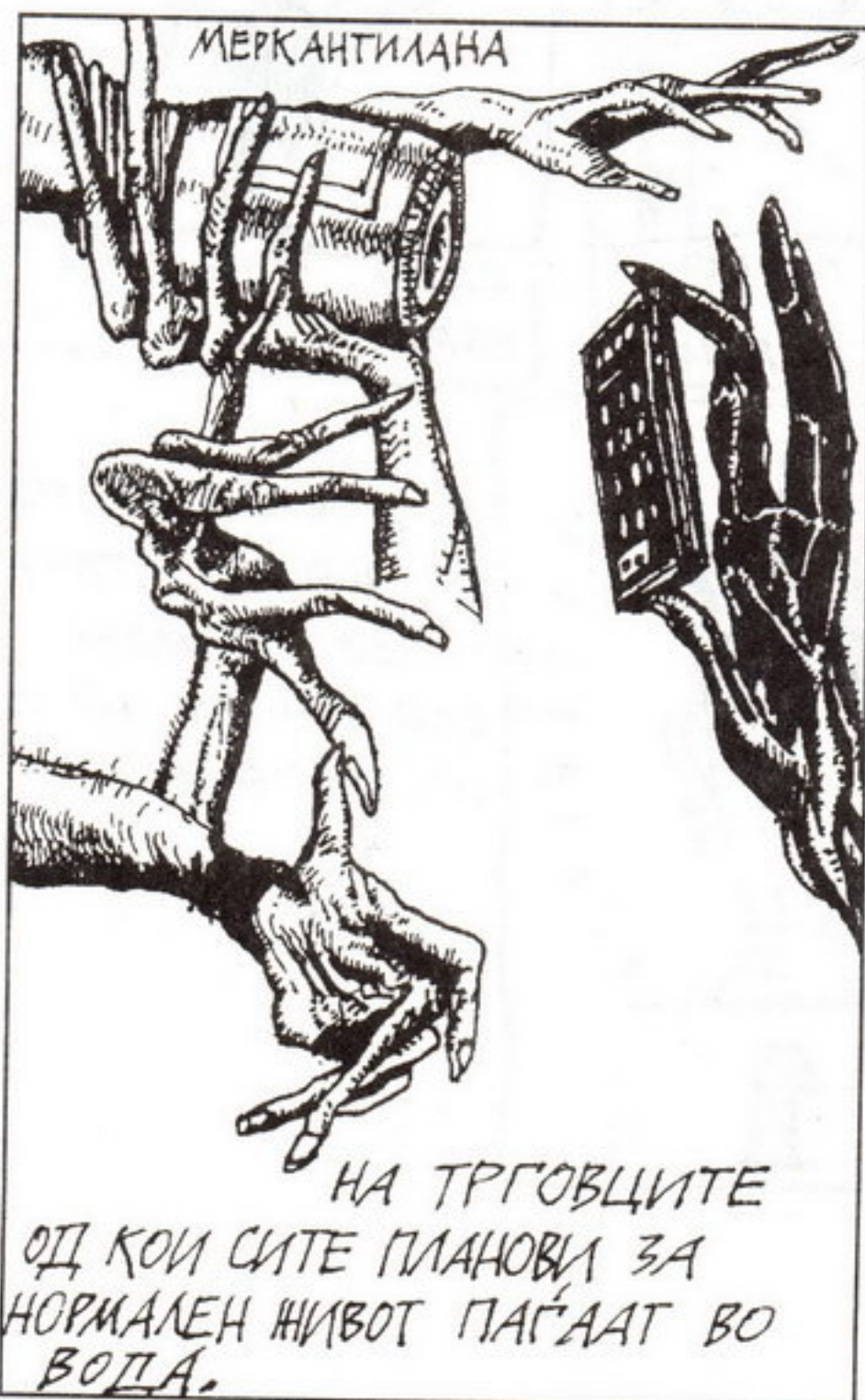

НА ОБЕДИНИТЕЛОТ ВО
ВОЕНА УНИФОРМА, КОИШТО ЗАГРАБУ-
ВААТ ТУГА ЗЕМЈА ВО ПОЛЗА НА
"СВОЈОТ" НАРОД;

НА БАНКАРОТ КОИШТО НЕМИЛО-
СРДНО ГО ТРОШАТ ОНА ШТО НЕЕ
НИВНО;

МЕРКАНТИЛАНА

НА ТРГОВЦИТЕ
ОД КОИ СИТЕ ПЛАНОВИ ЗА
НОРМАЛЕН ЖИВОТ ПАГНААТ ВО
ВОДА.

И НА КРАЈОТ. РАЦЕ СКЛОПЕНИ ВО
МОЛИТВА ПРОЦЕСОТ НА СЕКУЛАРИ-
ЗАЦИЈАТА НА СВЕТОТ - ДА НЕ
ЗЕМЕ ПРЕМНОГУ ЗАМАВ!

МИЛЕ ШАМПИОН!

СМРТНО

се досадувам... ќе убијам некого ...

некого

ЕТЕ... веќе немам
ни ту пријатели
ни ту непријатели

А и ова глупо
одело ми е
преку курац

кој вика оти
не бива човек
од мене

еден туш ќе
удрам...

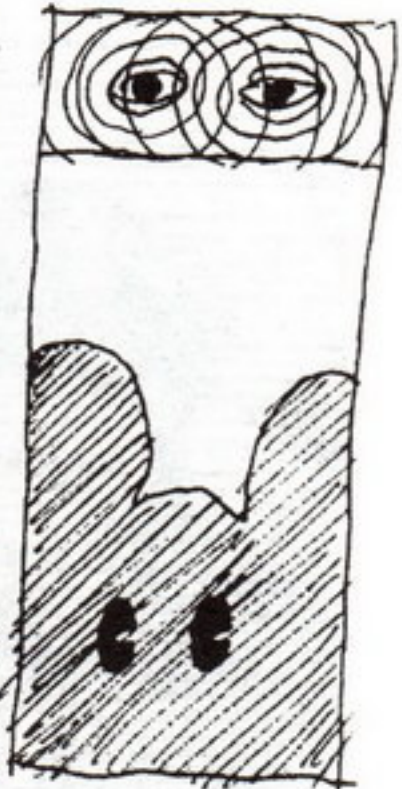

и еве ме... нов-новцат;
е поубав и позак него
- било кога!

Е, сега - ќе почнам
да цртам стрипови
и ќе станам
славен а богати
и богат!

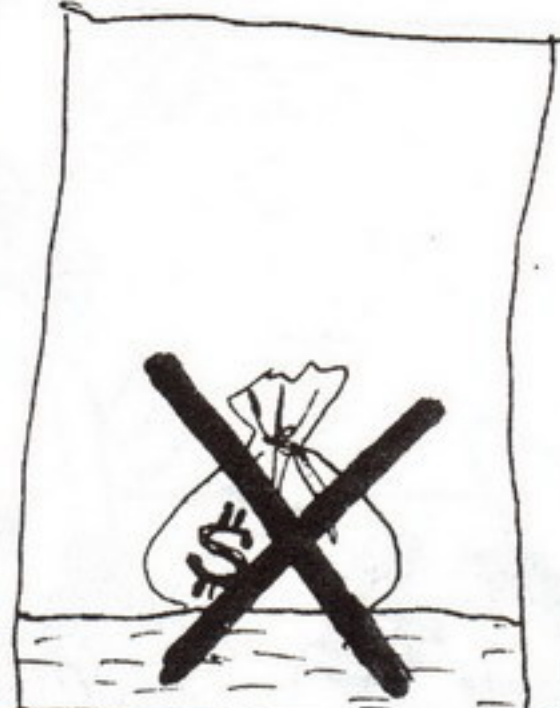
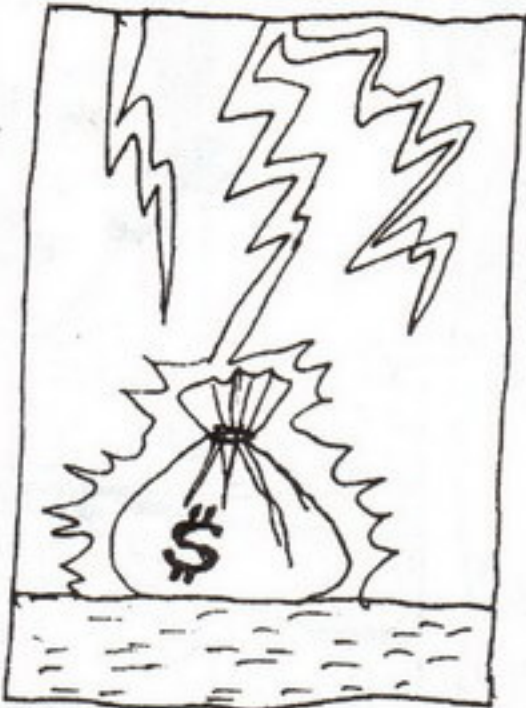

ПО МЕСЕЦ ДЕНА
ЗАБАНА ОБУКА КАЈ
ВРАЧЕВИТЕ, ИМ КАНАВ
ДЕКА САКАМ ДА СЕ
ЗАНИМАВАМ СО СТРИП

...XIV

...XV

...XVI

ВИДИ ОНИ ЗНААТ
НЕКОЈ СТВАРИ

ЈАС ИМ ОБЈАСНИВ
ДЕКА МАКЕДОНИЈА Е
ВО ТЕШКА СОСТОЈБА,
КАКО ЕКОНОМСКА, ТАКА
И КУЛТУРНА, И ДЕКА
МНОГУ ПАРИ НЕМА ДА ДОБИЈАМ

АМА И ТОА ДЕКА
ПАРИТЕ НЕ МИ СЕ
МНОГУ БИТНИ
(ВО ОВОЈ СЛУЧАЈ)

МЕ ПРАШАА КАКОВ КЕ
БИДЕ СТРИПОТ, ШО ПЛА-
НИРАМ ДА ЦРТАМ

...XVII

МОЈОТ ПОГЛЕД
ВО ТОЈ МОМЕНТ
БЕШЕ УМОРЕН,
НО ЈАСЕН, БИСТАР
И ПРОДОРЕН.
ЗНАЕВ.

Кои курац немам
100.000 DM, па да видиш
дали ќе цртав стрип

Да ги имав

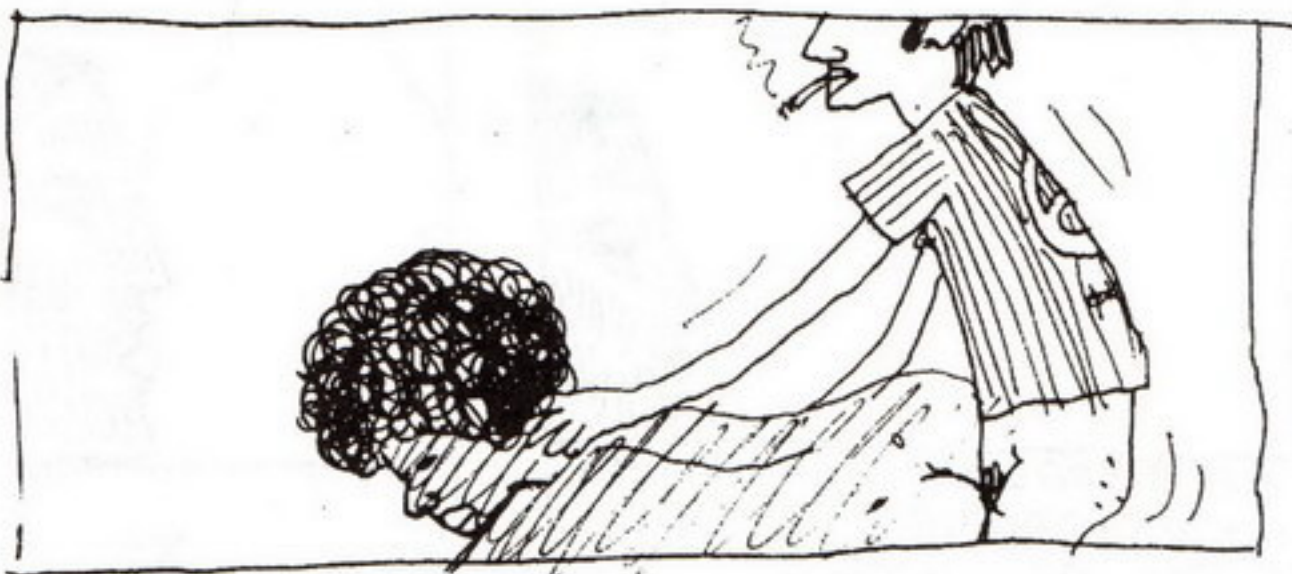
тие пари брат,

сега ќе идев негде
надвор од Македонија*
Шо знам, било кај.
Амстердам на пример.

А не овака ... седиш... пиеш... дупиш**
... досада ... досада ... досада... немам пари,
редовен секс, духовна сатисфакција, а
мене ме мрзи со прст да мрднам.
У Амстердам барем социјално ќе
добивам и ќе дупам некоја
црнкиња - џанки.

... или замисли-Бразил!
Румба, сонце и пички

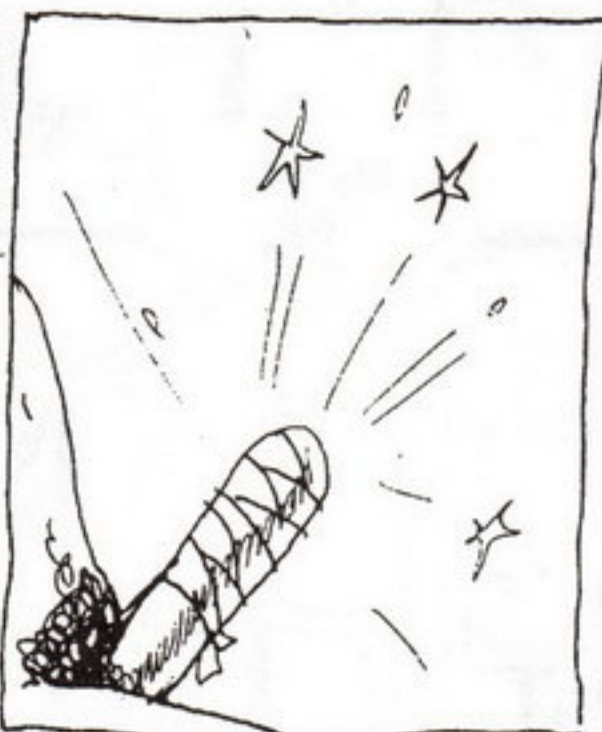
Таму + имам и
некој френдови

Ама тоа е
башка приказна

Наместо тоа си
останав у Скопје...

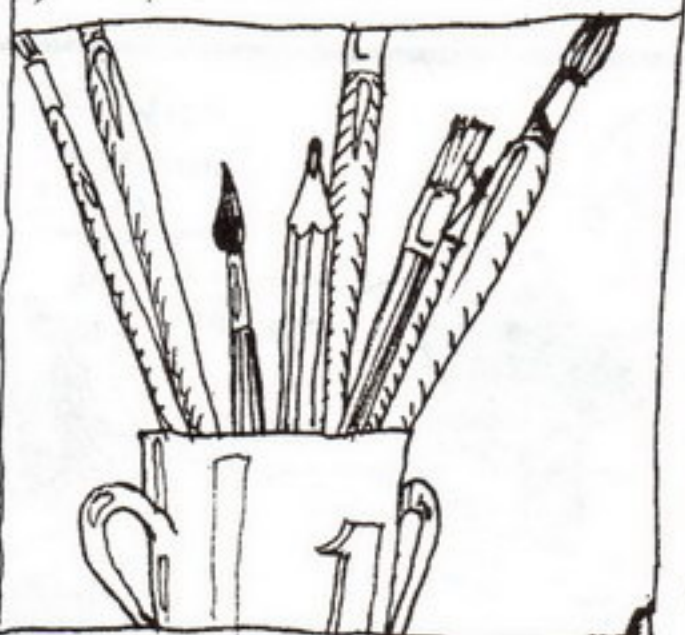

Кур ме боли!
Арно е и тука
понекогаш

Звс цртам, пишувам...
забавно е, а можда
и ќе објавам...

После 2 дена, продолжувам
да цртам и пишувам

... Спокоен сум. Полн
самодоверба. Стрипот ќе
го објават. Осекан.

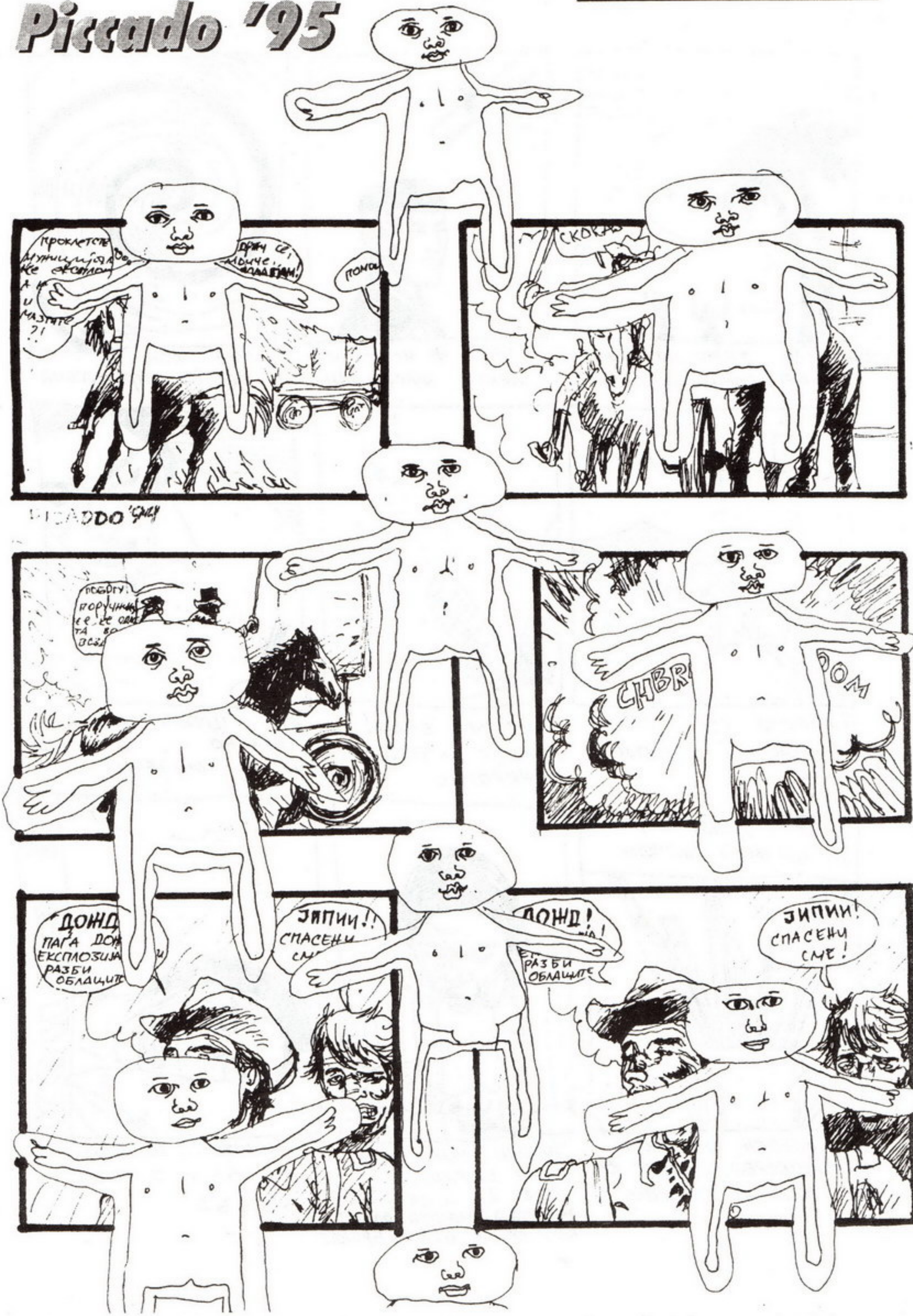

Уморен сум... уште
една цигара...
Утре ќе и се јавам
на таа малата од 22.
Кож ли и беше братот?

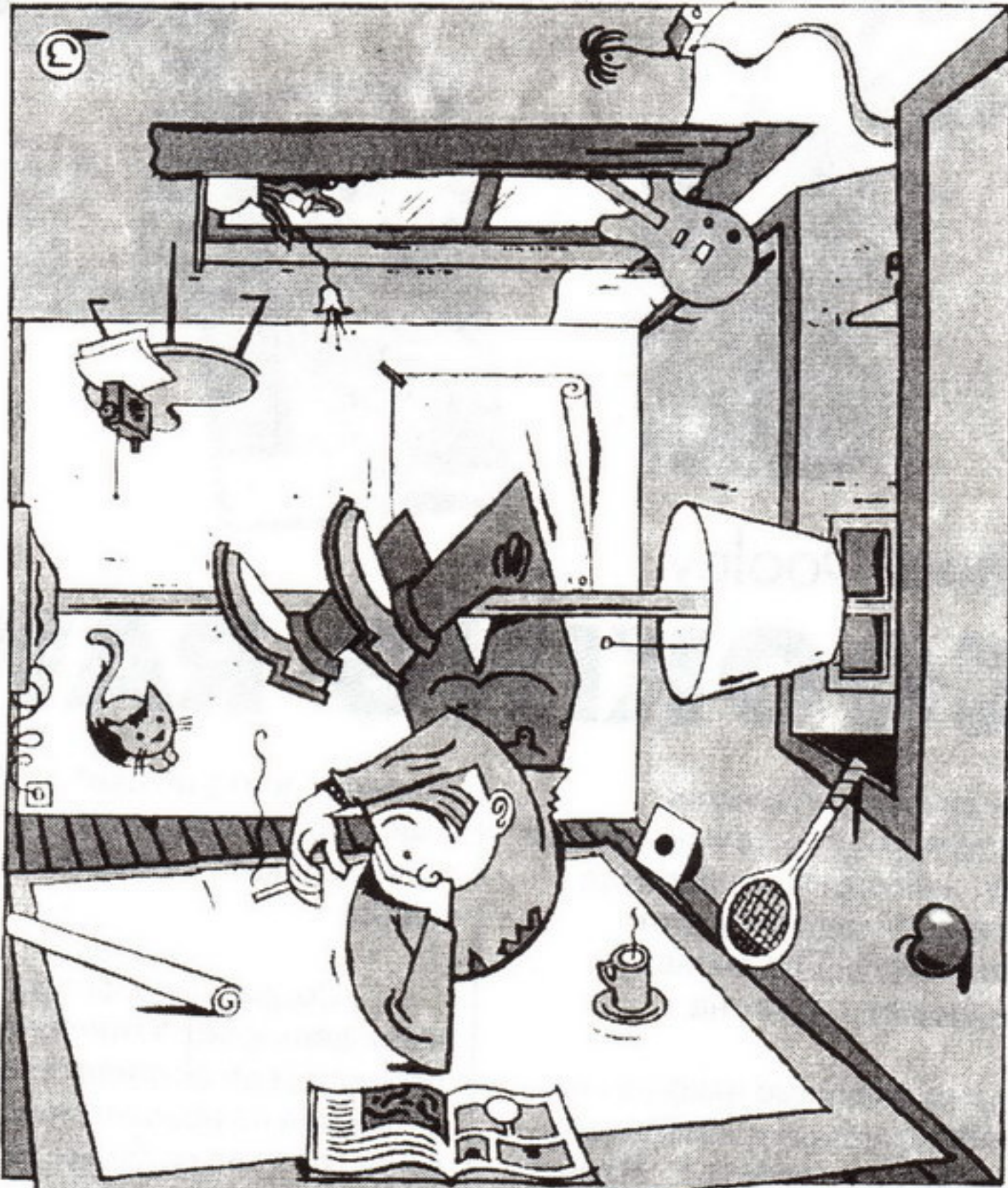
... малата ... од 33...
...од, 33... 3... 333.
3 3 3 3 3

Piccado '95

PICCADO '95

READ YOURSELF

RAW

RAW е толку славно списание што дури и во нашава Бестрагија има пар луѓе што слушнале за него. Овојпат, наместо некакво антологиско претставување на **RAW** (за што, искрено, не сме способни!) ви донесуваме една, така, не баш сјајна критика за еден од последните броеви на **RAW** што се појави пред неколку години. Целта на овој приказ е двојна: елементарен вовед (не апологетски туку критички!) во една фамозна стрип-публикација и, два, поучно е да се види еден ваков, без многу скрупули, рецензентски јазик (патем, ужасно тежок за преведување!).

RAW (според речникот) значи: пресно, сирово, сирова граѓа, рани од триење, студен (и мокар), пензвезбан (регрут), гол...

Michael Dooley

COOKING RAW

Ајде да си играме касапски критичар на стрипови и да го искасапиме "новиот" **RAW** часопис. Иако добивал високи пофалби последниве десет години, сега тој почнува да добива пофалби и надвор од светот на стриповите.

Прво да го обвиниме некогашниот самостоен **RAW** што станал институција, а и за тоа што веќе не е "спонтан". Наместо и понатаму да излегува според внатрешните импулси на Арти Спигелман и според обезбеденоста со вредни материјали, сега нов том на **RAW** ќе се подготвува за испорака секои 9 месеци; освен тоа, на последната страница сега претенциозно пишува "литература - цртан стрип".

За жалење е и загубениот луксузен формат, модулиран според **WET** и некои други авангардни часописи од доцните седумдесетти години. **RAW** очигледно е смален во Маус големина, за да го собере на полиците во разни книжарници. Исто така ќе мора да тагуваме по гневните и абразивни насловни илустрации, какви што ги правea Кац, Марк Бејер и Чарлс Брнс. Во последниов број, на насловната страница е вметната измислена карикатура од Гари Пантер, која претставува мешавина од пет познати стрип јунаци. Иако доста груб, Пантер

станува "поетаблиран" откако ја доби Еми-наградата за дизајн на телевизиската серија **Pee Wee's play-house**.

Содржината на овој број, насловена како "Отворени рани како последица на острината на стриповите" е колекција на вообичаените **RAW**-автори, но овојпат тие се малку уморни.

Треба да се истакне и тоа дека во **RAW**, откако станал "литература", веќе не смееме да очекуваме вметнати изненадувања, какви што беа на пример дисковите и скршената мастика за џвакање, како порано. Тоа е како нашата омилена кафеана, по некоја случајност се "пробила" и влегла во некој кафеански водич, претрпувајќи измени за да задоволи повеќе муштерии. Во менито се вклучени стари јадења, но се пробуваат и нови рецепти, приготвени со љубов.

Да бидеме сериозни, сепак; ако сакале да станат толку комерцијални не би вклучиле приказни за "целта на јазикот" и за "пореметеноста при исхраната во централна Франција". Всушност, повеќе од приказните ја вклучуваат пореметеноста во јадењето во разни облици, вклучувајќи ја и задната корица.

Можеби **RAW** ризикува да стане омилен кај јапи генерацијата, но не од причина за да им го задоволи огромното ЕГО.

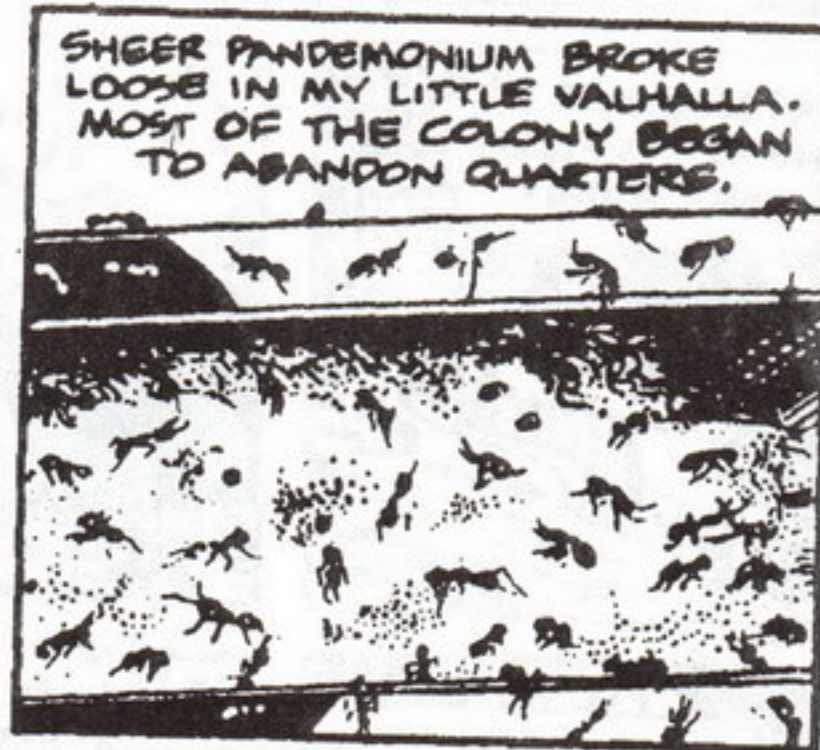
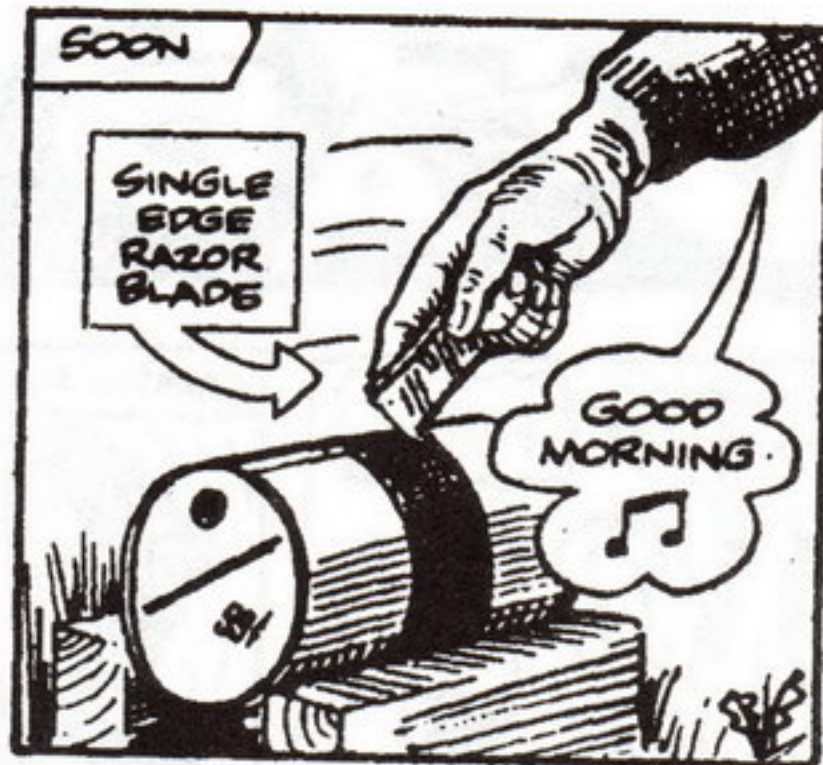
На внатрешниот дел од корицата е вметната и сликата наречена "Своглава потрага по повеќе" на Џорџина Дин, која се наоѓа спроти огласите на производи од **RAW** асортиманот. Сликата личи на омот од лонг-плеј плоча, на која е прикажана материјална девојка од пеколот, со својот "надуен" јагуар, тореадорските панталони од тигрова кожа, со "шпицести" гради, фризура а ла Петре Клукајдрвчето и незаситен поглед во очите, поради фактот што девојката сака да поседува сè. Овој цртеж навистина зрачи со дивјачки електрицитет.

Како дополнителна потврда за ова е илустрацијата на Чарлс Брнс, на која е прикажан човек како сонува, а од дупката во неговата глава излегува шаренило од храна, животни, човечки органи и друго. Човекот што сонува веројатно е метафора за читателот.

Главнината на овој број е Спигелмановиот стрип во продолженија наречен "Времето лета". За разлика од неговата книга "Маус", овде нацртаните личности не се претставени како животни, туку како луѓе кои носат животински маски. Со 34 страници, "Времето лета" е најдолго дело во овој број. Неговата верзија за пореметеност во исхраната всушност е колаж од рециклирани кесички за чај и неадекватни сендвичи, меѓу кои се вметнати самиот Спигелман, неговата сопруга Франсоаз и неговиот татко Владек.

Како "споредни" приказни, прво да ги споменеме приказните сместени во провинцијална Америка. Три од нив се сместени во пеесеттите години, во средната класа, каде што е присутен комунизмот.

Единствената приказна со текст е "Со Маргарет Нили како Пег", напишана од Том Дихејвен. Нараторот Пег, домаќинка, се справува со домашните работи или со тоа дали соседите забележале дека нејзиниот сопруг

Цастин
Грин

DEAD DICK

© SPIEG, FEATURES SINCE 1989

Dead Dick на Спигелман е специфичен омаж на Честер Гулд, Џорџ Хериман и Џес

Чарлс
Брнс

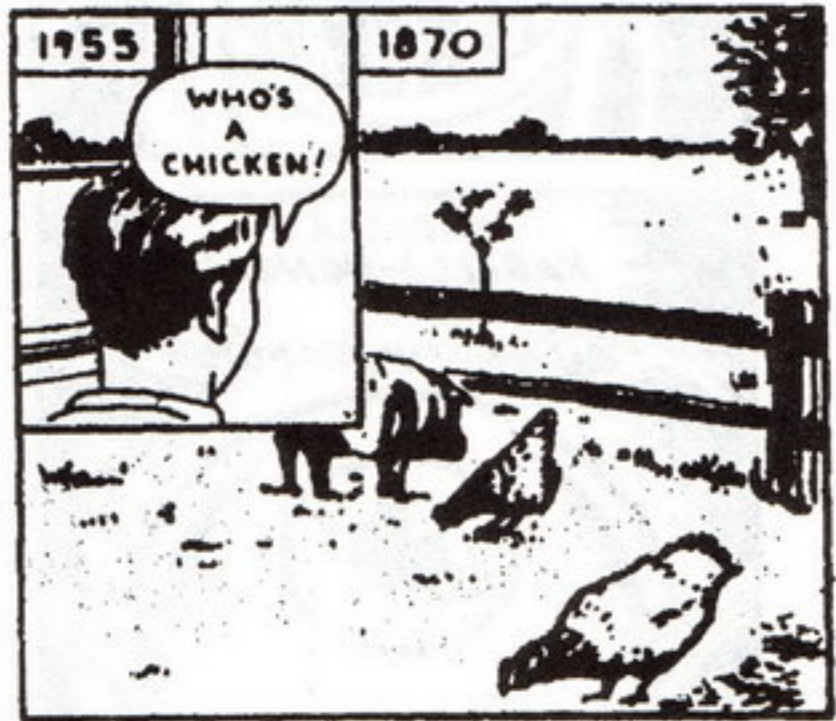
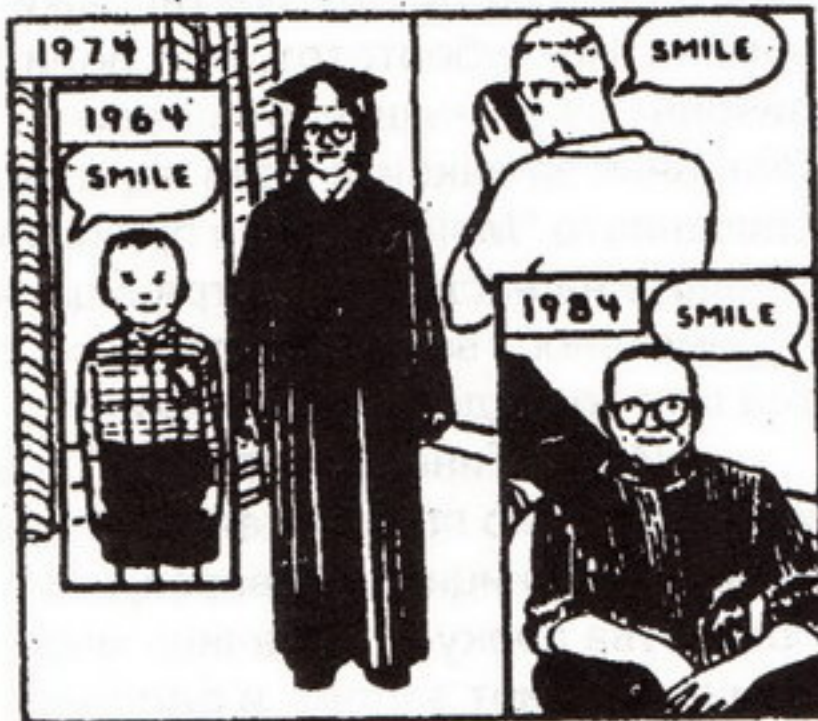
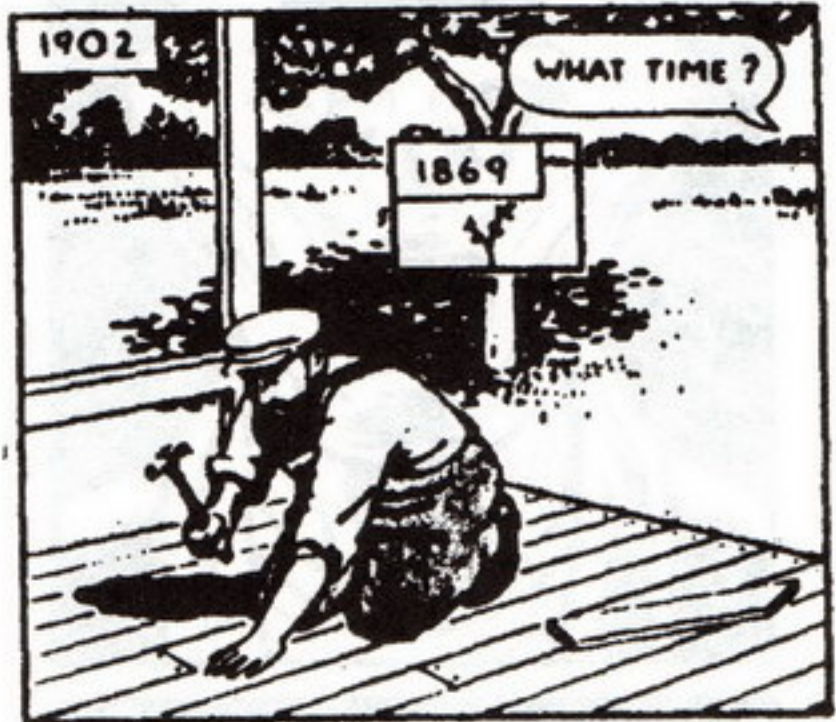
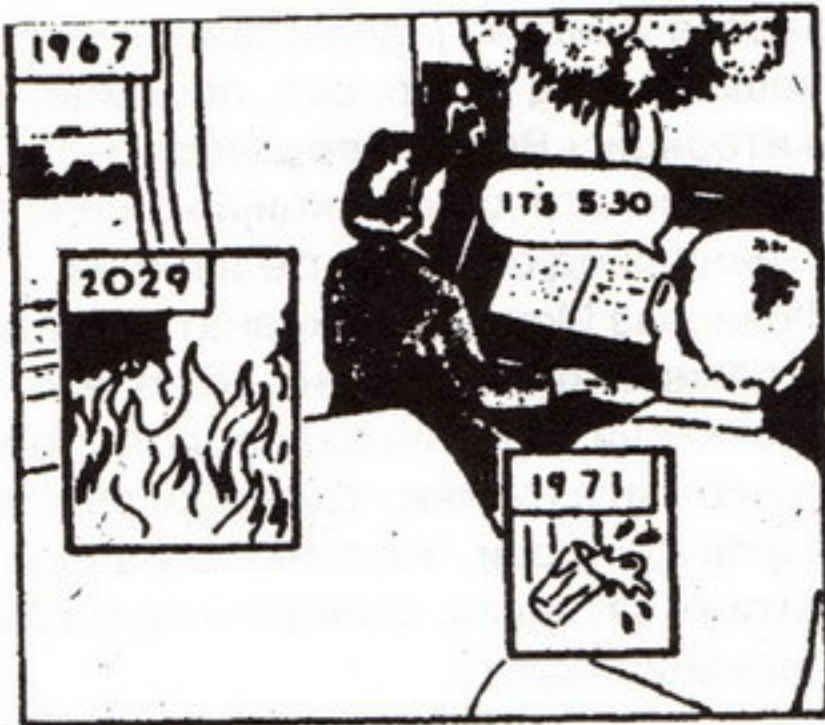
одржува комунистички состаноци во гаражата. Исто така, Том Дихејвен прикажува како провинцијалната пореметеност во јадењето ја победува политичката идеологија. "Чистокрвните" Американци и "Црвените" заедно на забава уживаат јадејќи домашна мешавина од путер, сол, лешници, житарици и Ворчестер-шаерски сос. Прекрасната конструкција на почетната страница од овој текст е дело на Франсоаз Моули. Приказната е долга 10 страници, кои се обоени во розево; проткаени се ситни задоволства од пеесеттите години - филмски постери од хорор филмови, насловни страници од евтини часописи, сликички од мастики за цвакање и друго.

Уште една приказна од тоа време е "Карла во Комиленд". Хероината на оваа приказна седи дома и гледа телевизија. Гледа цртани филмови измешани со крими приказни од дваесеттите и триесеттите години. Карла после ова доживува медиски ноќни мори.

Во третата приказна лоцирана во овој период, ксенофобијата повторно се јавува меѓу луѓето. Авторот, Чарлс Брнс, со "Тинејџерска чума" ни прикажува младич кој е убеден дека чудни суштества, кои сакаат светска доминација, вбризгуваат чудни супстанции во луѓето, претворајќи ги во зомбии. Но, пубертетот, а не политиката е виновна за разнишаниот младич. Виновник за ваквите идеи кај младичот е списанието "Монструмски приказни", со сениште на насловната страница, чија пореметеност во исхраната се состои во тоа што тоа јаде човечки органи.

Иако "Тинејџерска чума" првпат излегуваше во продолженија во некои неделни весници, оваа верзија не пренесува преку 21 страница многу лесно, со интересниот заплет и одлично предадените изопачености од нашата ралност.

Психозата достигнува точка на кулминација со "Стаклениот крадец" на Марк Бејер, познатиот диригент на мрачни песни и погребални мелодии. Повторно главни личности се Ејми и Џордан, кои будејќи се едно сабајле ги

Сториборд за авангардно видео од RAW

наоѓаат своите кукни галеничиња мртви. Истите се убиени од зелен човек, облечен како клоун, кој вели: "Јас сум ништо!" Се заканува дека ќе ги убие за веднаш потоа и самиот да умре. Повторно ни се понудени истите песни за отуѓувањето, напуштеноста и очајот.

Кристин Критре, со ист број страници ни дава уште една приказна, како светот губи контрола над себеси и тоа безглаво, насловена како "Општествена пеперутка".

Паскал Дуровиот придонес за овој број е наречен "Пол", приказна која ги надминува мрачните егзистенцијални приказни на Бејер и Критре. Неговите личности се нацртани со студен металик сјај, но се најживи во целата книга. Младиот Пол е вчудоневиден од хаосот и масакрите што се одвиваат околу него. Неговата мајка му дава да јаде благи работи, а самата посакува Пол да јаде повеќе месо и вели: "Пол мора да јаде, инаку ќе биде изеден". Тоа е пореметеноста во јадењето на Пол, но тој има и друг проблем: не може да си го чува penisот во гаќи.

За разлика од поранешните броеви, каде што, за да ги довршиме "интимните" делови во стриповите моравме да испратиме писмо до редакцијата за тие да ни објаснат што се случило, овојпат на Дури му е дозволено целосно да ги прикаже гениталиите. "Парталеста приказна за мравки" е уште една досадна приказна за минијатурноста на животот. Провинцијален сликар, чија сопруга е лута поради неговата пореметеност во исхраната, премногу шеќер и житарици, а тој потполно се вовлекува во еден ентомолошки проект. И така, кога приказната не е досадна, станува неподнослива. После шест долги страници, приказната завршува со надуена алегија. Таа е пример на одвратно самопопуштање.

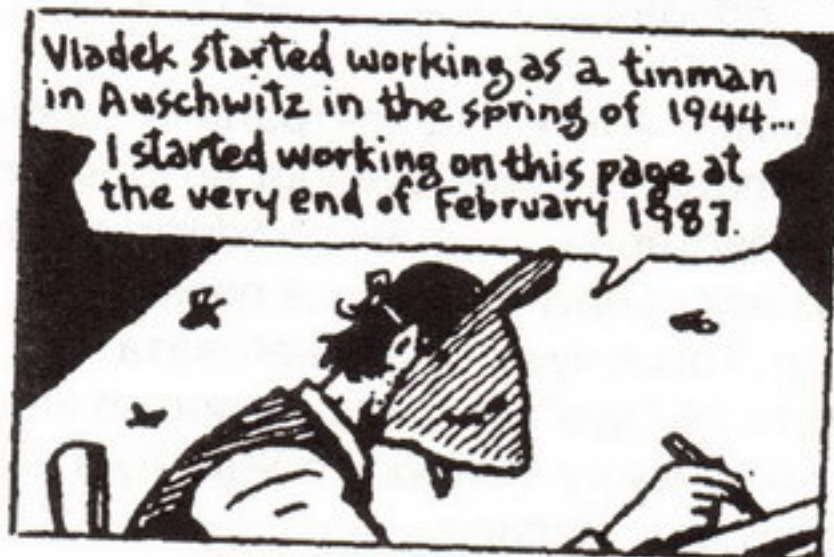
Уште една приказна за провинцијата претставува Бејзил Вулвертоновата "Уплав од ноќна мора". Тоа се шест страници на прекрасно бизарно, без пардон визуелно и вербално лудило.

Кацовата "Кинотека на Мисто Пуп

Дек" изгледа статична како слика. Треба да се споменат хаотичните слики на екранот, направени од публиката, која употребува прожектор, наместо да јаде пуканки. Фановите на поранешните дела на Кац, отпочеток можеби нема да го препознаат ова дело. Неговите рамни, детски, фигури и порозни бои се приближни на Бејеровиот стил.

"Мртвиот детектив" ни дава уште една реконструкција на стрип.

Time flies...

"Детективот" е композиција на зборови и ликови во расчленети фрагменти. Прекршената приказна започнува со пожар, запален можеби пред пола век, кој е надвор од контрола и предизвикува хаос во читањето.

Уште една варијација на темата сексуална фрустрација е интимната приказна наречена "Диво срце" на илустраторот Дејвид Холцман. Една жена му нуди на својот љубовник јадење и пиене, а се нуди и себеси, но наидува на рамнодушност. Илустраторот Дејвид Холцман чувствително ја извлекува на виделина нејзината мизерија преку разни мистични случки.

Осаменоста е исто застапена во овој број. Бару, навлегувајќи во еден живот на сексуално изгладнет адолесцент ни ја прикажува оваа проблематика. Визуелниот впечаток е задоволувачки и сето тоа е вешто направено, но премногу е обично за да се запамети.

Вредни за спомнување се и "Бјулимик" и "Зефир". "Бјулимик" е жена од централна Франција која страда од пореметеност во јадењето. Самоубиствено се полни со торти, откако нејзиниот сопруг го спасува пежото од пожар. Тој се чуди зошто неговата сопруга се "дуе" на таков начин, но не се чуди баш многу. Авторот е Жак Лустал, а текстот е на Вилард.

"Зефир" е дело на Крамски и

Лоренцо Матоти, во кој е опишан еден ќелав човек, облечен во капут, црвен шал и ракавици. Живее во темна куќа со високи тавани, марионетки и друго. Зборува со себе во нецелосни секвенци. Птици натрапници го загрозуваат неговиот мир. Излегува на воздух, но сè уште му досадуваат птиците. Некои од мештаните го сметаат за луд.

Други приказни вредни за спомнување се: "Парталеста приказна за мравки", "Уплав од ноќна мора", "Кинотеката на Мисто Пуп Дек" и "Детективот".

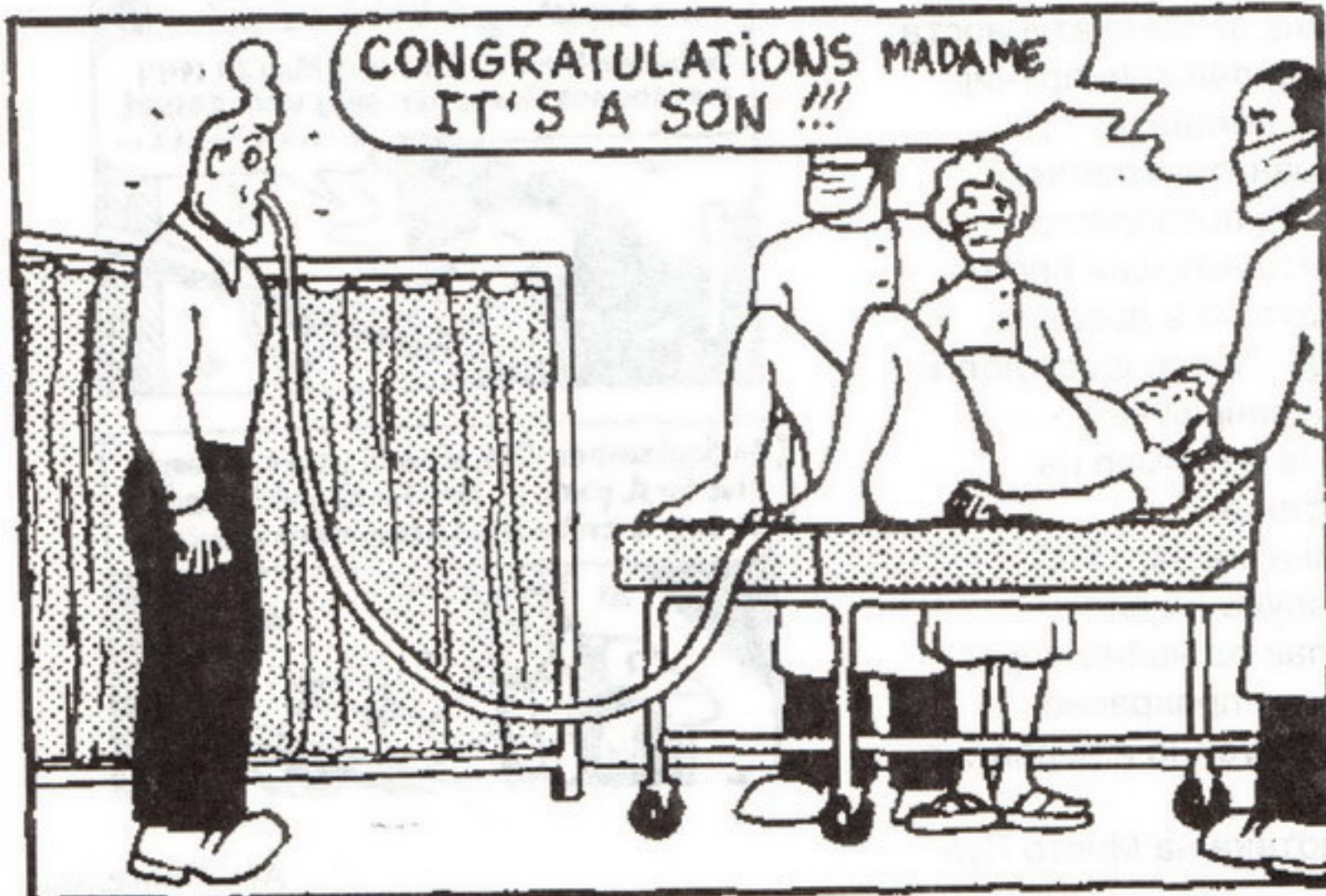
И, како што ни беше ветено, на последната страница среќаваме текст за "Целта на јазикот", кој всушност испадна некаква филозофија на марксистичкиот критичар Валтер Бенјамин, која делува како постмодерно клише.

На крај, мора да се каже дека не ни е баш пријатно, нам, кои толку многу го сакавме храбриот и екстравагантен опус на Марискал, Кац, Марк Њугарден и други од **RAW** -те поранешни, поголеми и повеликодушни броеви.

Дали **RAW** ќе продолжи да вади несолени и рамнодушни дела од Бејер, Фридман, Грин и Качор, или пак ќе не послуживаат со вкусна храна, за да ни ги изненадат сетилата, како што веќе направија со "Зефер", "Пол" и други?

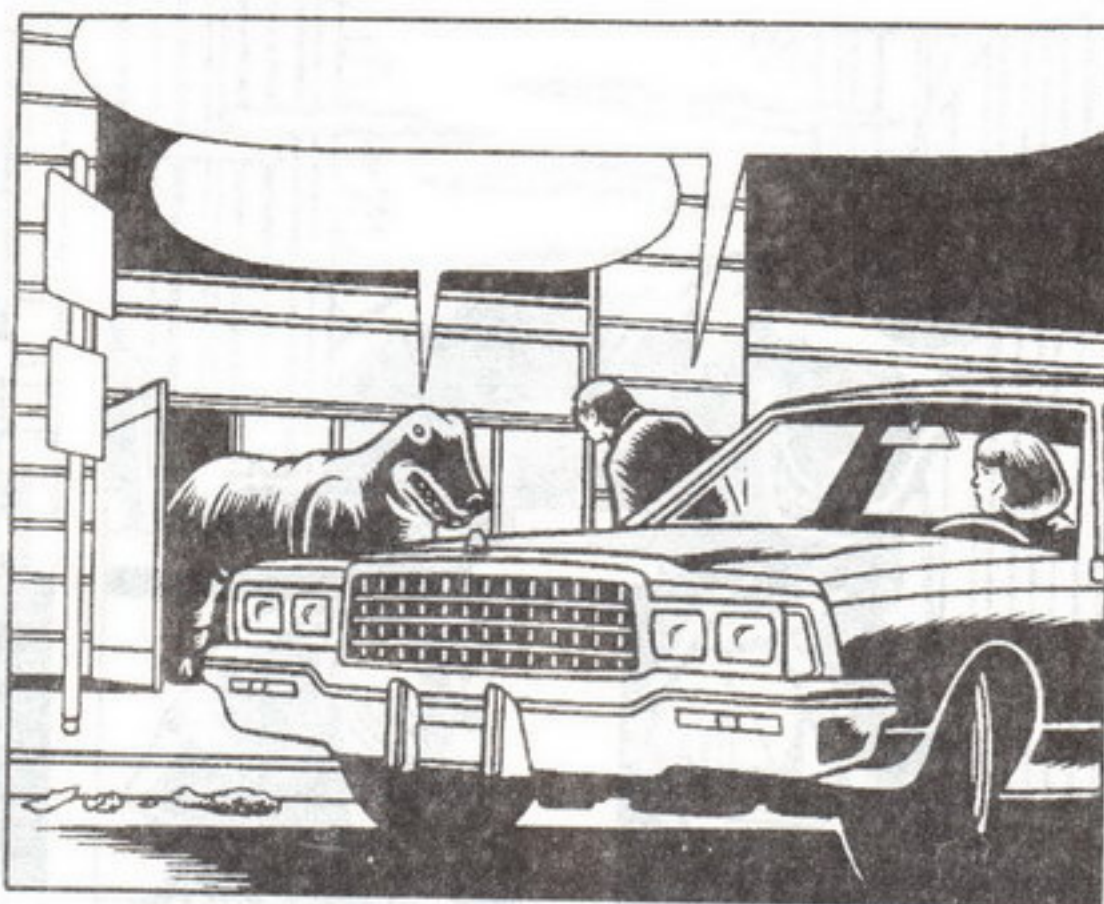
Што и да ни подготви Спигелман во иднина, сега за сега **RAW** останува најдобро стрип-списание во градот.

Превод: Били
Извор: *The Comics Journal*

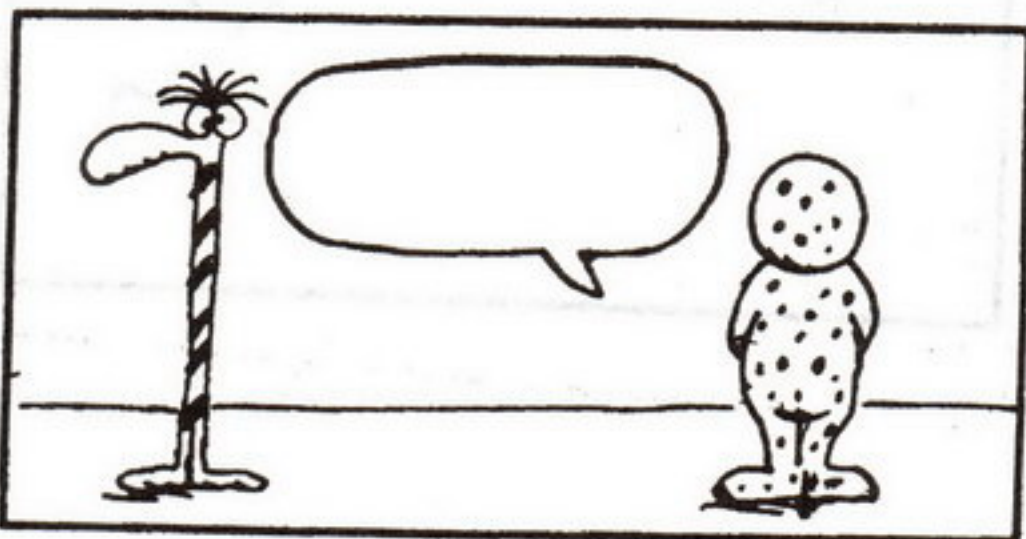
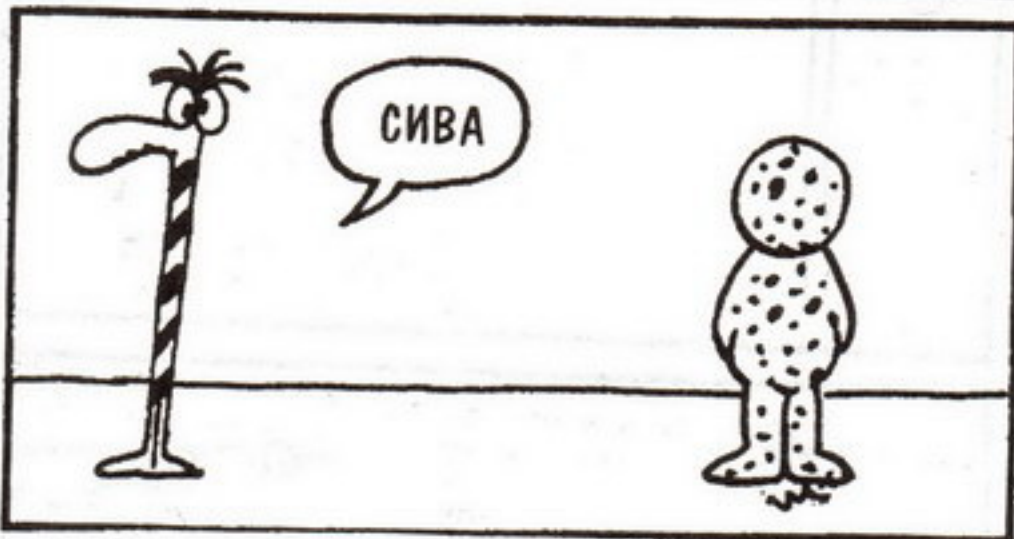
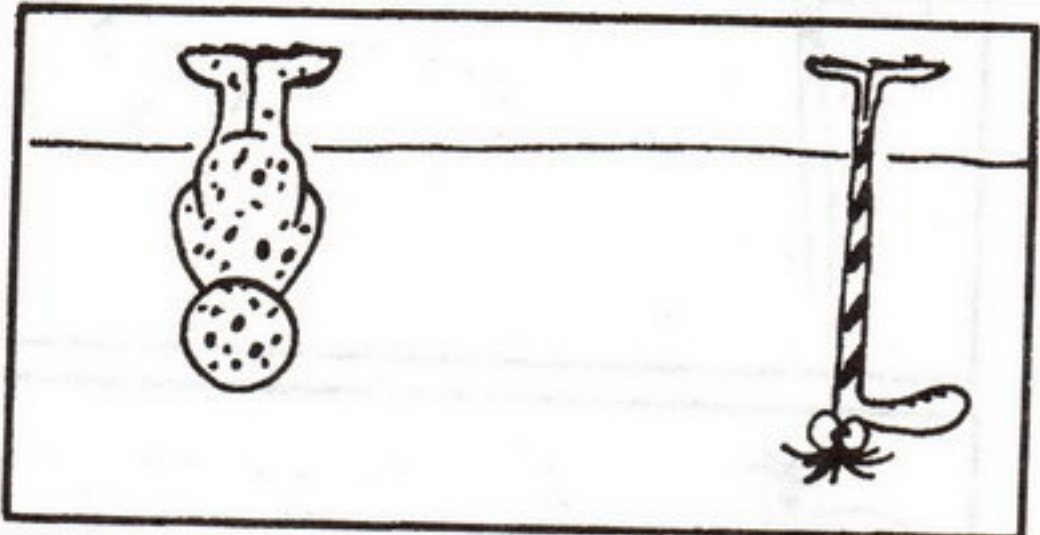
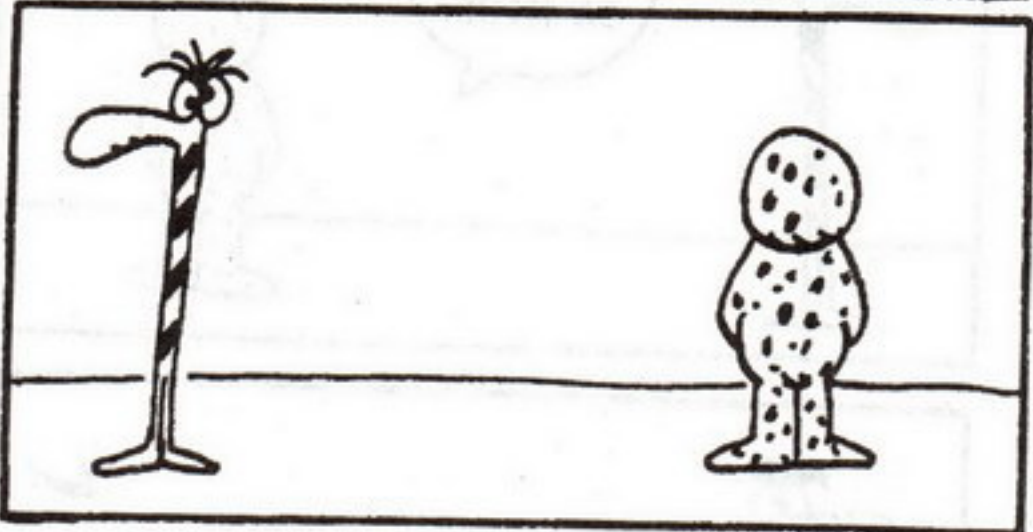
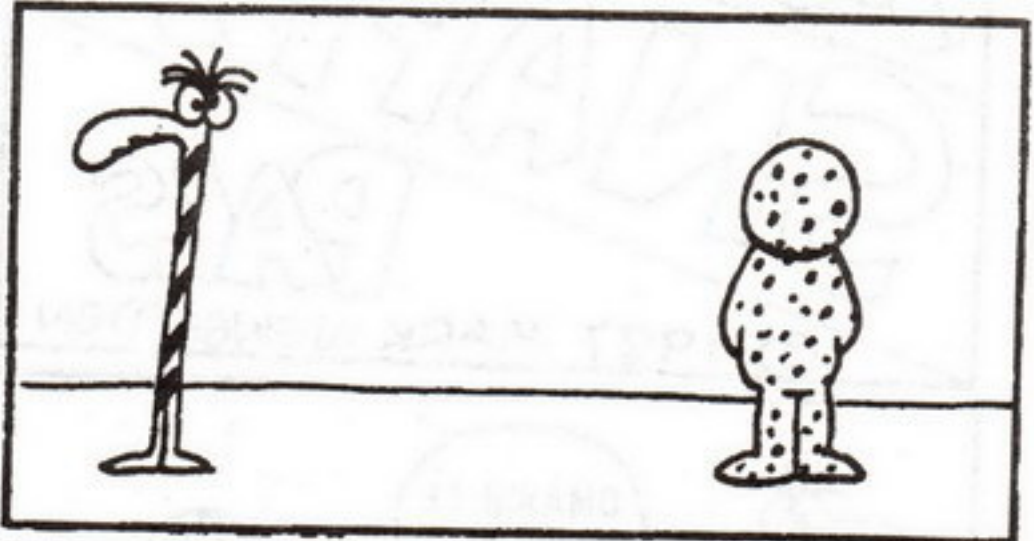
Сел/ Камагурка

RAW 113 ABTOPH CHARLES BURNS

MARK NEWGARDEN

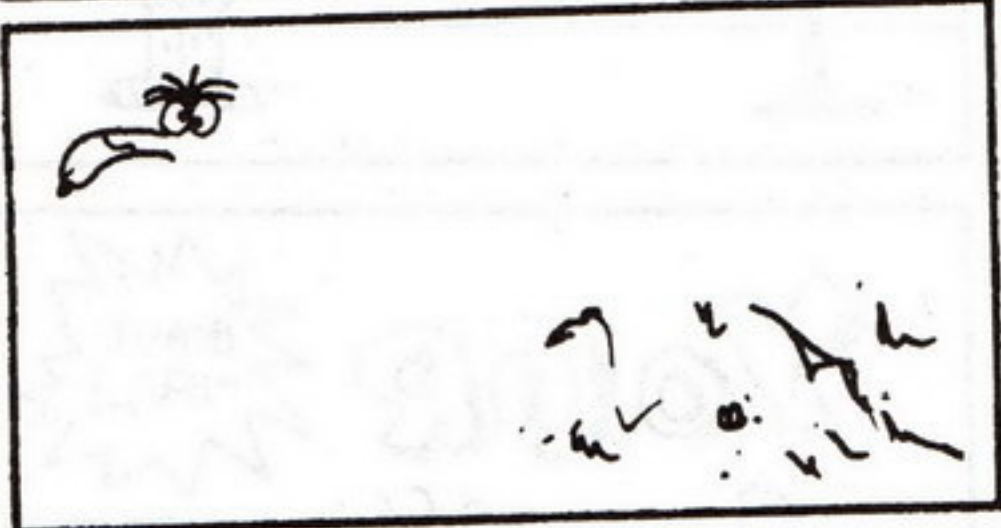
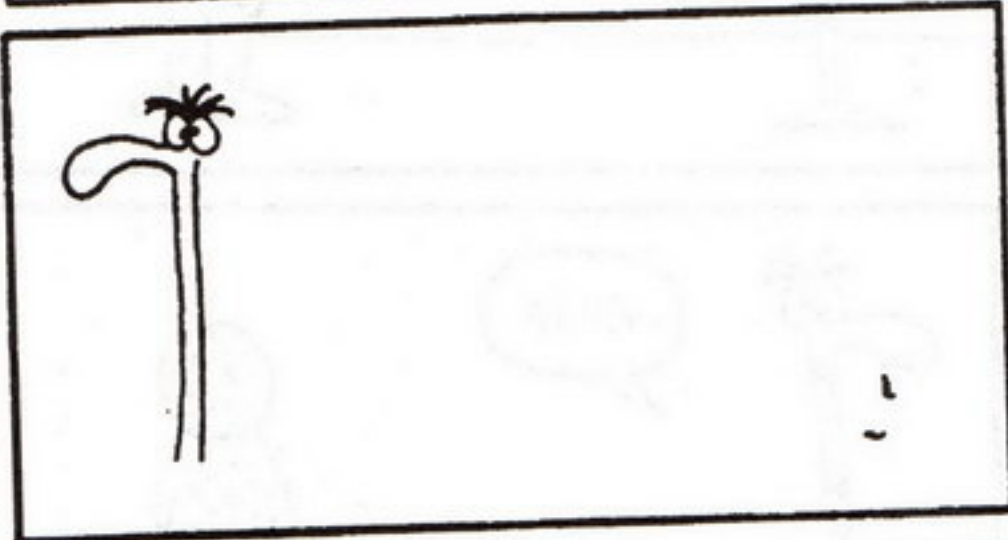
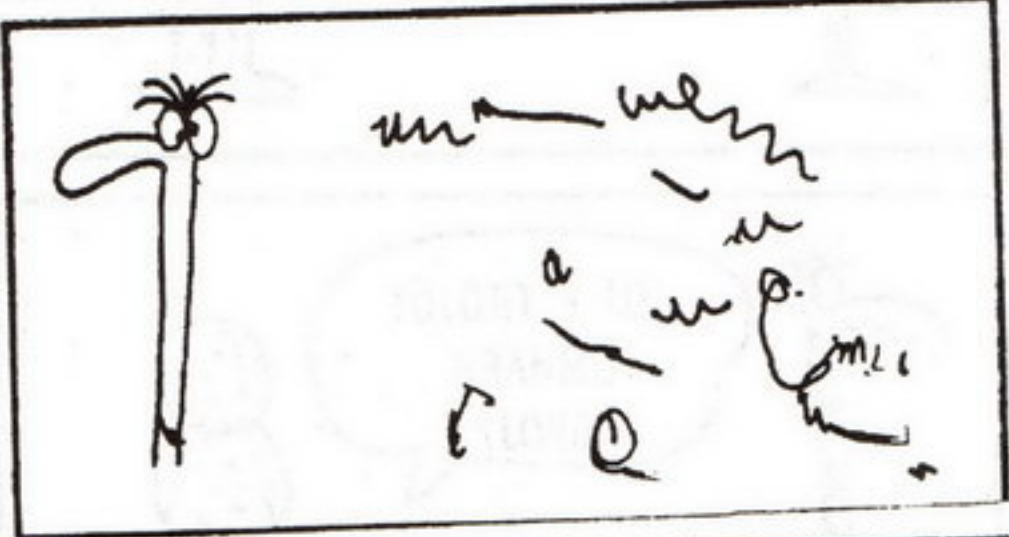
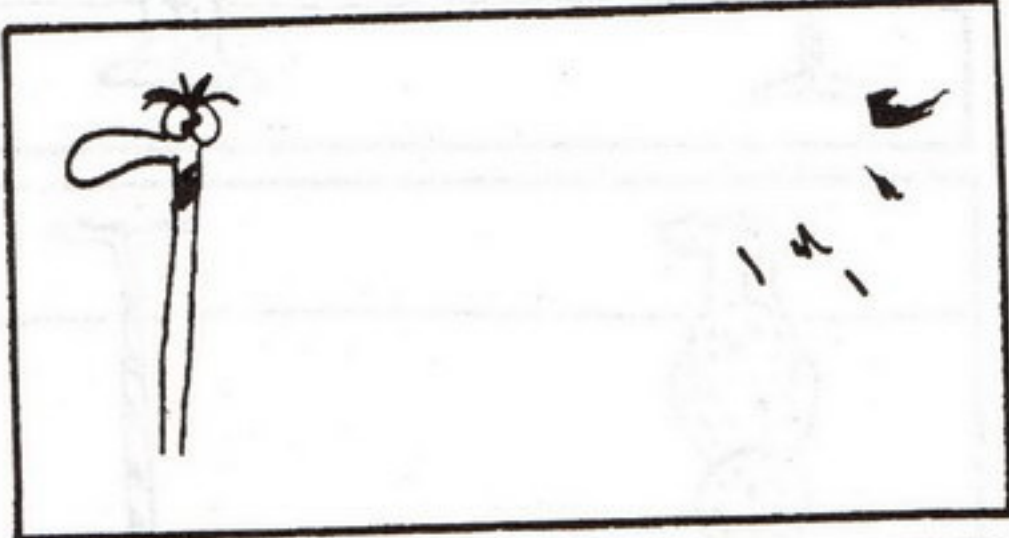
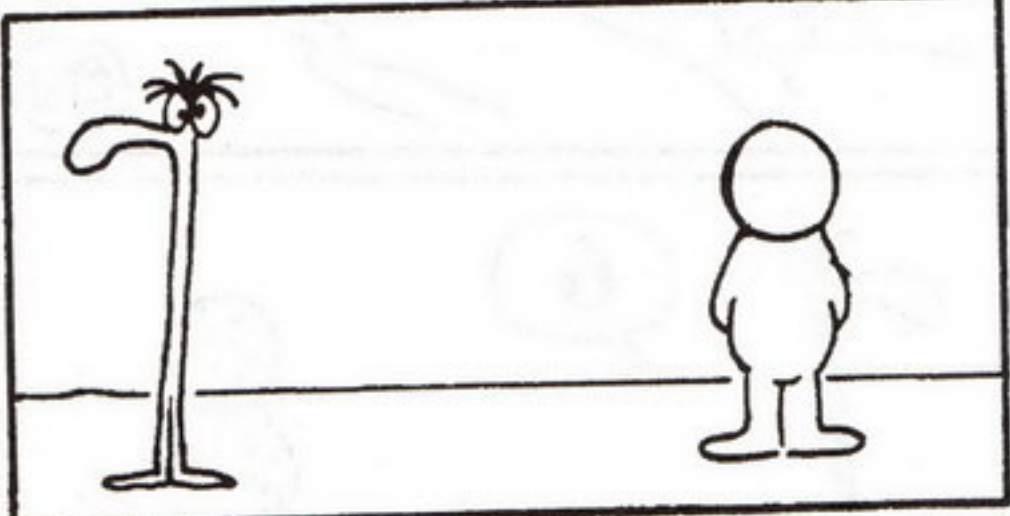
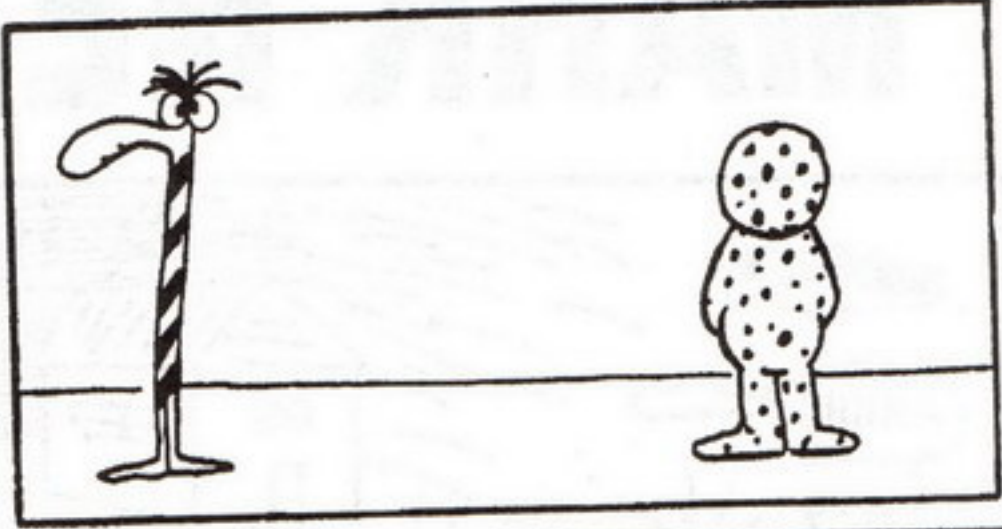
BEAUTIFUL!

YOUR
Snappy **PALS**

© 1987 MARK NEWGARDON

YOUR SNAPPY PALS

© 1987 MARK NEWGARDEN

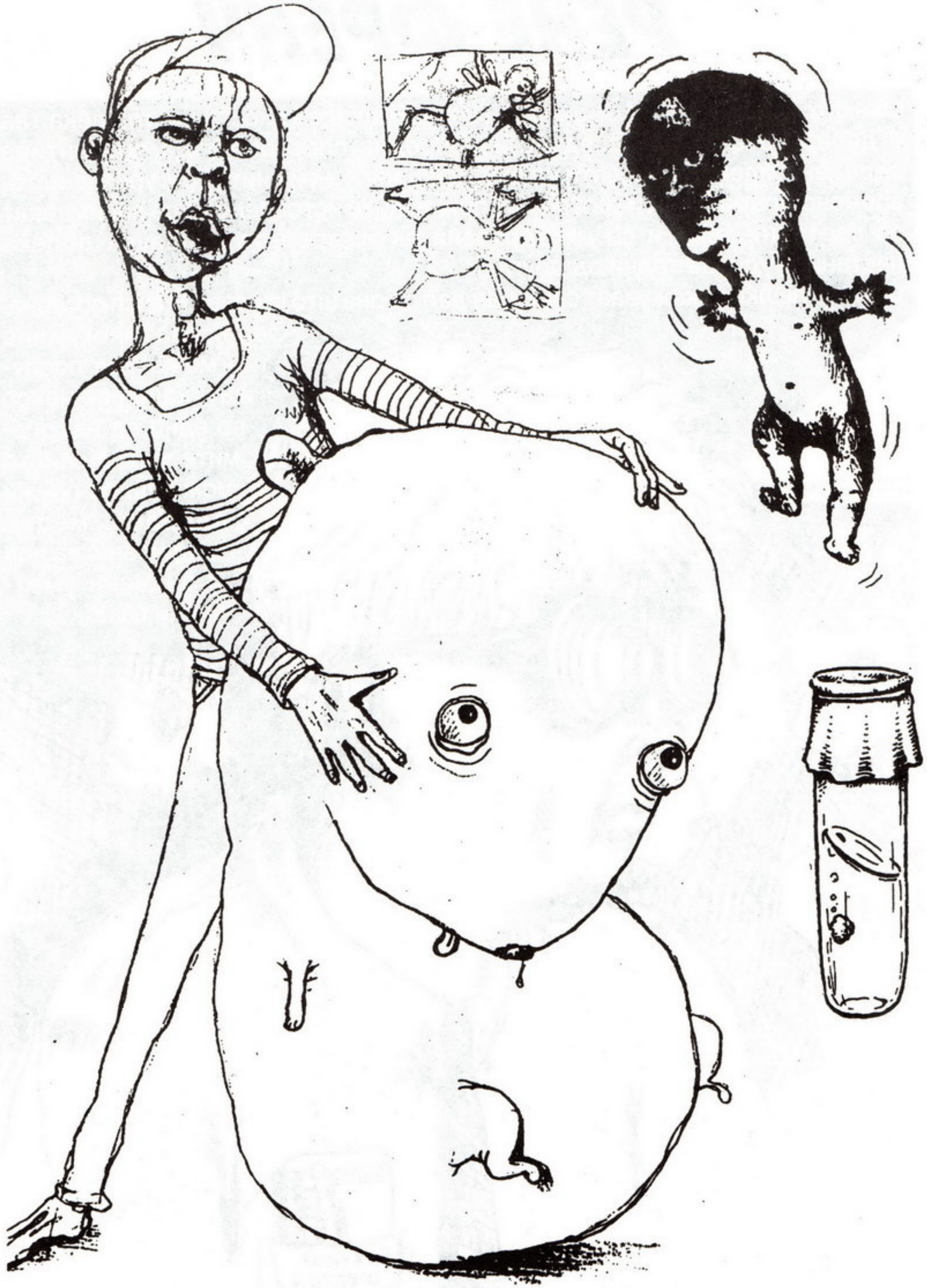
ОД ПРИВАТНОТО ТЕФТЕРЧЕ РЕНЕ ФРЕНЧ

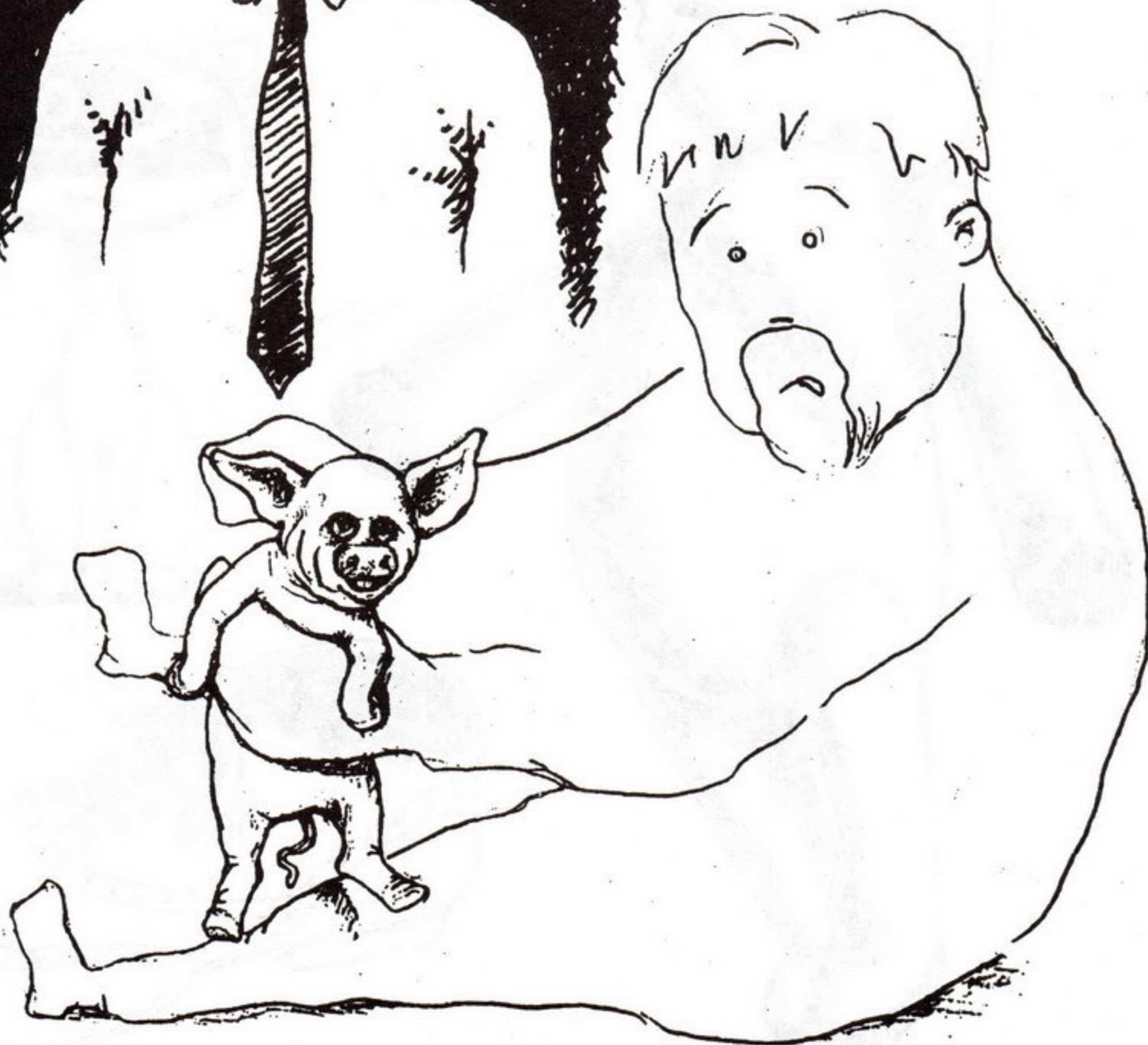
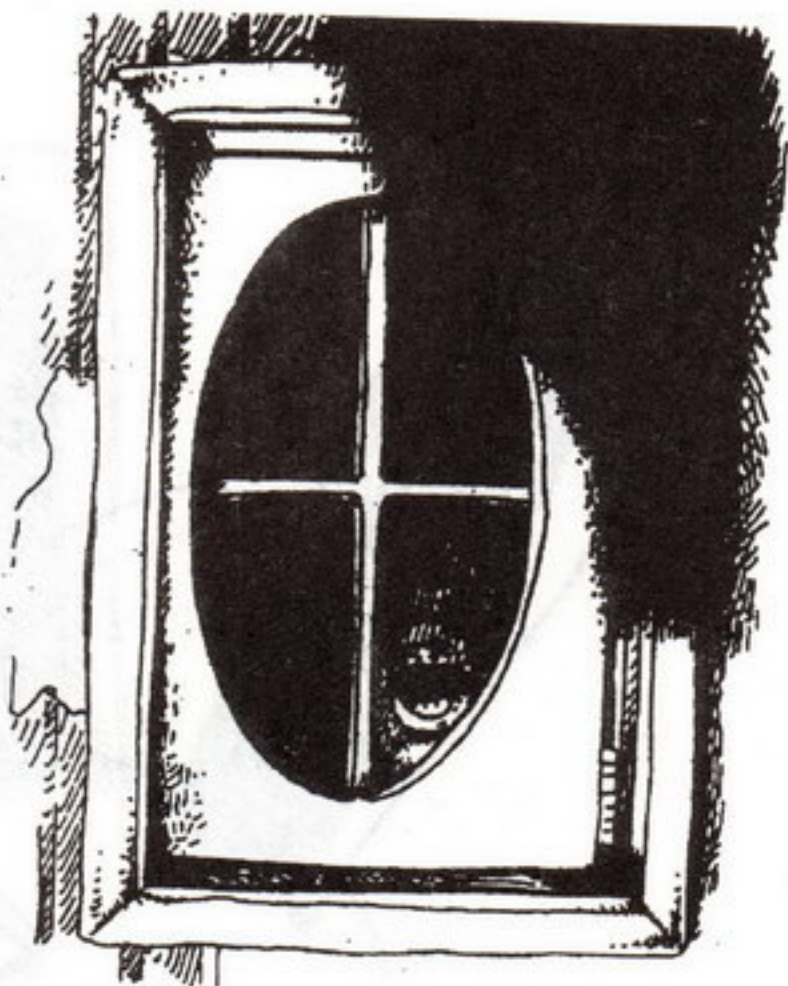
Она што е најважно да се знае за Renee French е едноставно тоа дека таа е добар цртач. Таа поседува извонредна способност да презентира одредени идеи и концепти преку конфликт: нејзините фигури се истовремено драматични и гротескни; приказните истовремено се занимаваат со световни теми и со мистериозни акти; времето забавува додека настаните удираат едни од други.

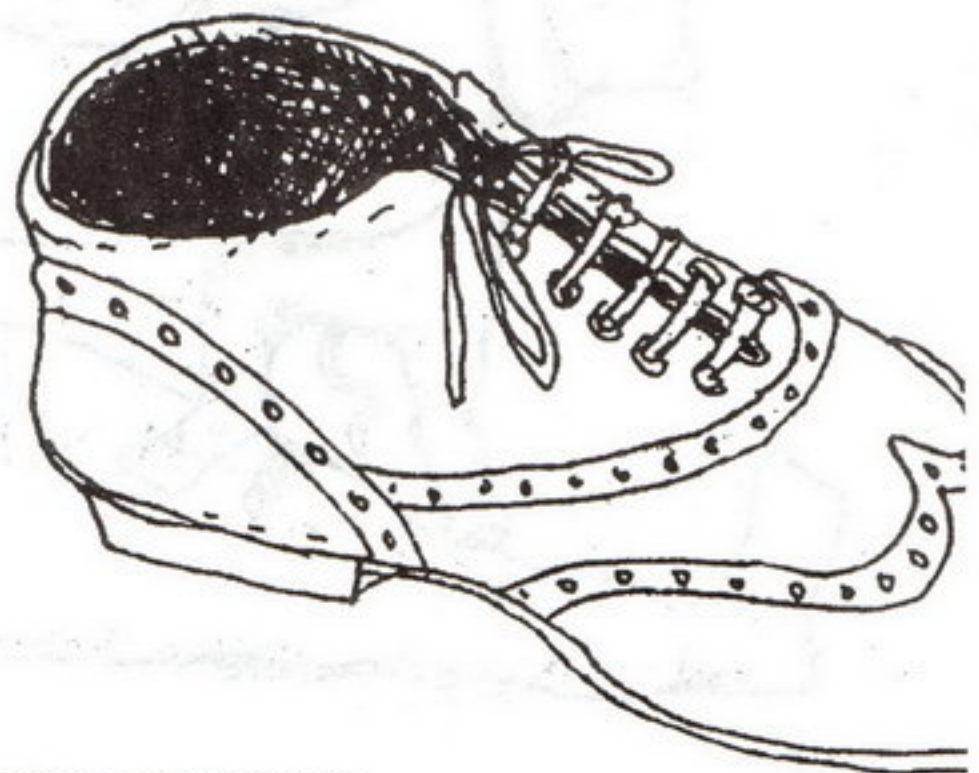
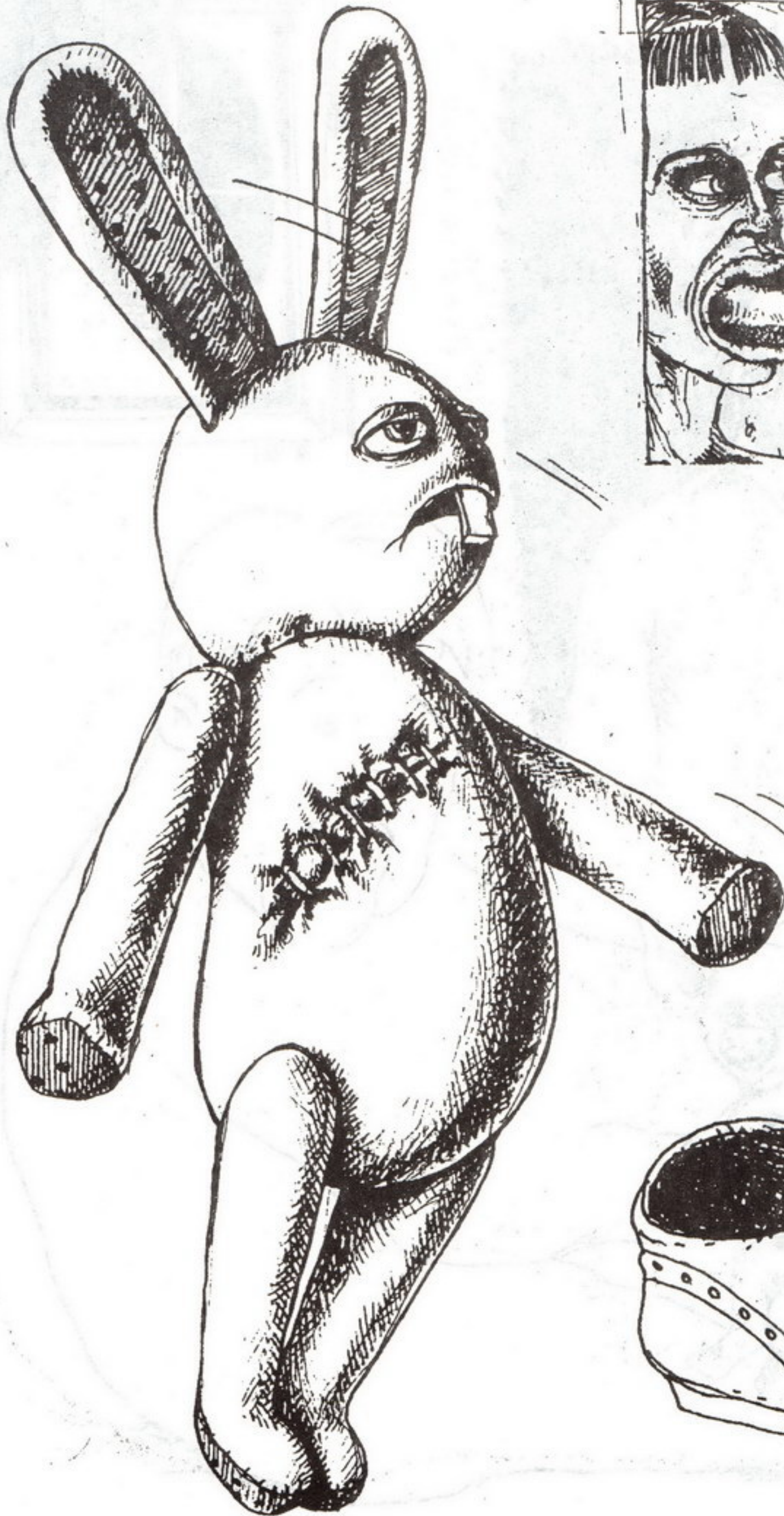
Овие белешки покажуваат само мал дел од она што ја прави French посебна.

Сепак, за многумина тие можат да послужат како прв чекор во едно од најголемите уживања што може да ги пружи одреден медиј: откривање на нов и значаен уметнички глас.

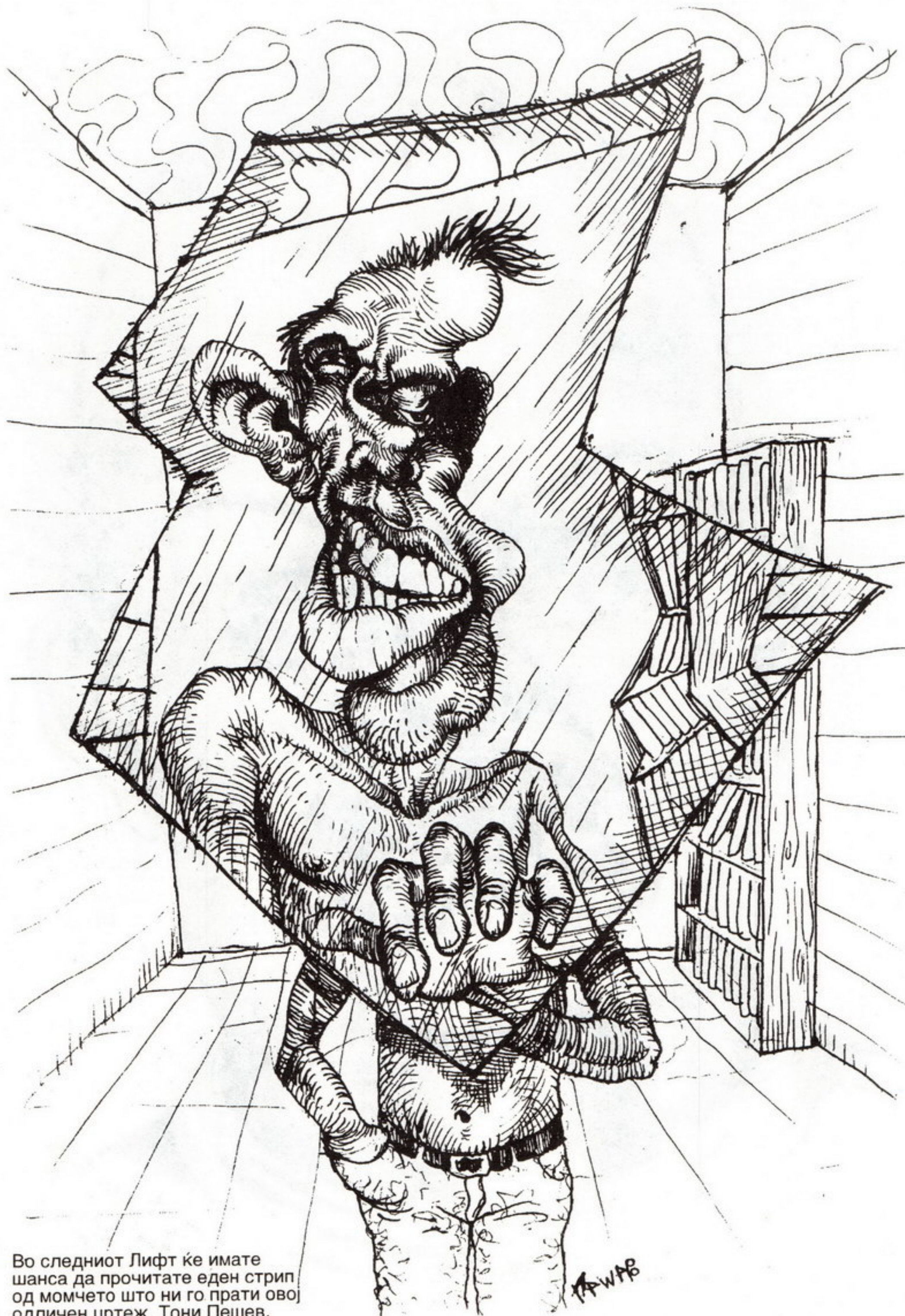

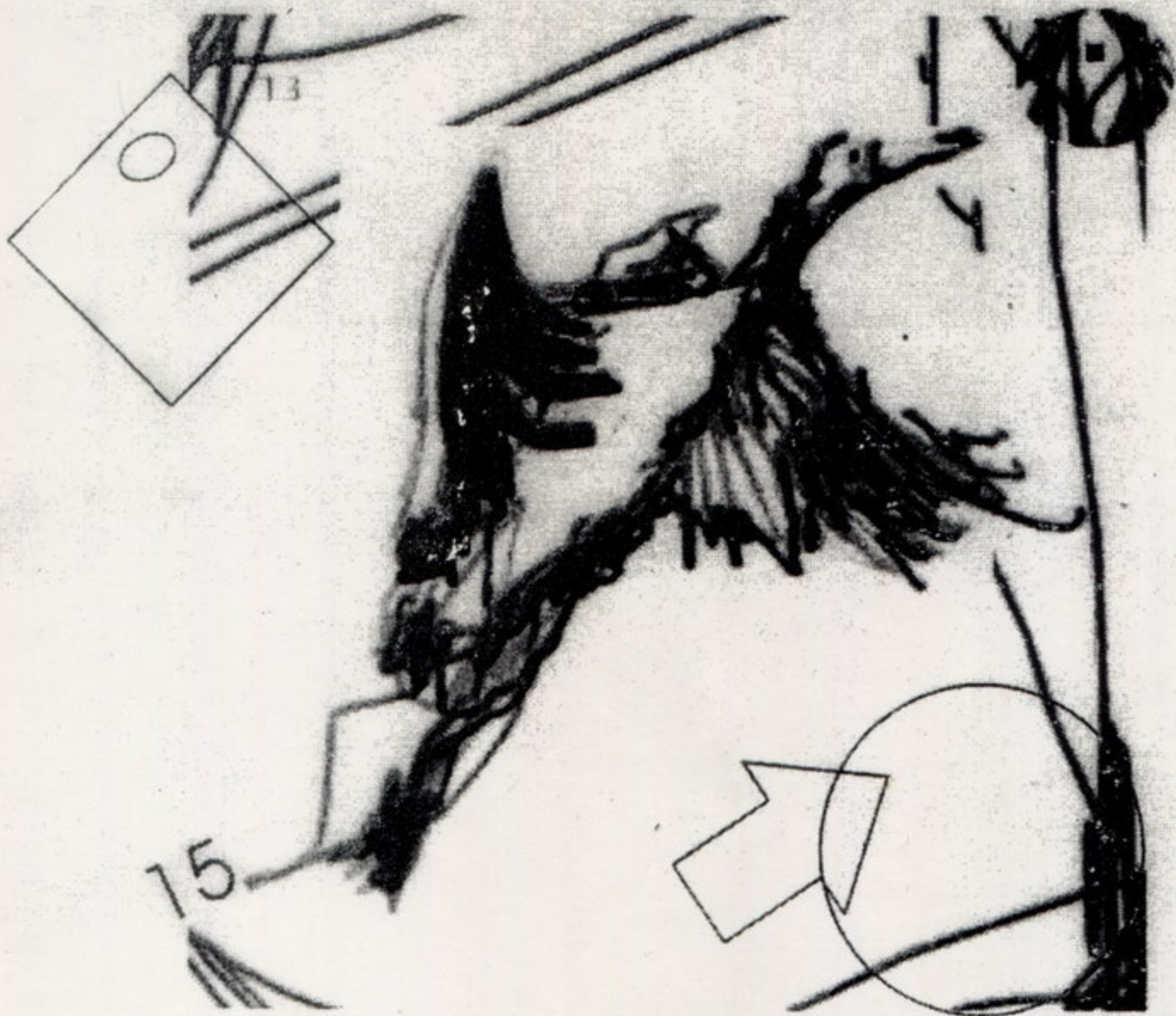

Т. ПЕШЕВ

Во следниот Лифт ќе имате шанса да прочитате еден стрип од момчето што ни го прати овој одличен цртеж, Тони Пешев.

TEMPLUM

